

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

GRANIVS LICINIANVS

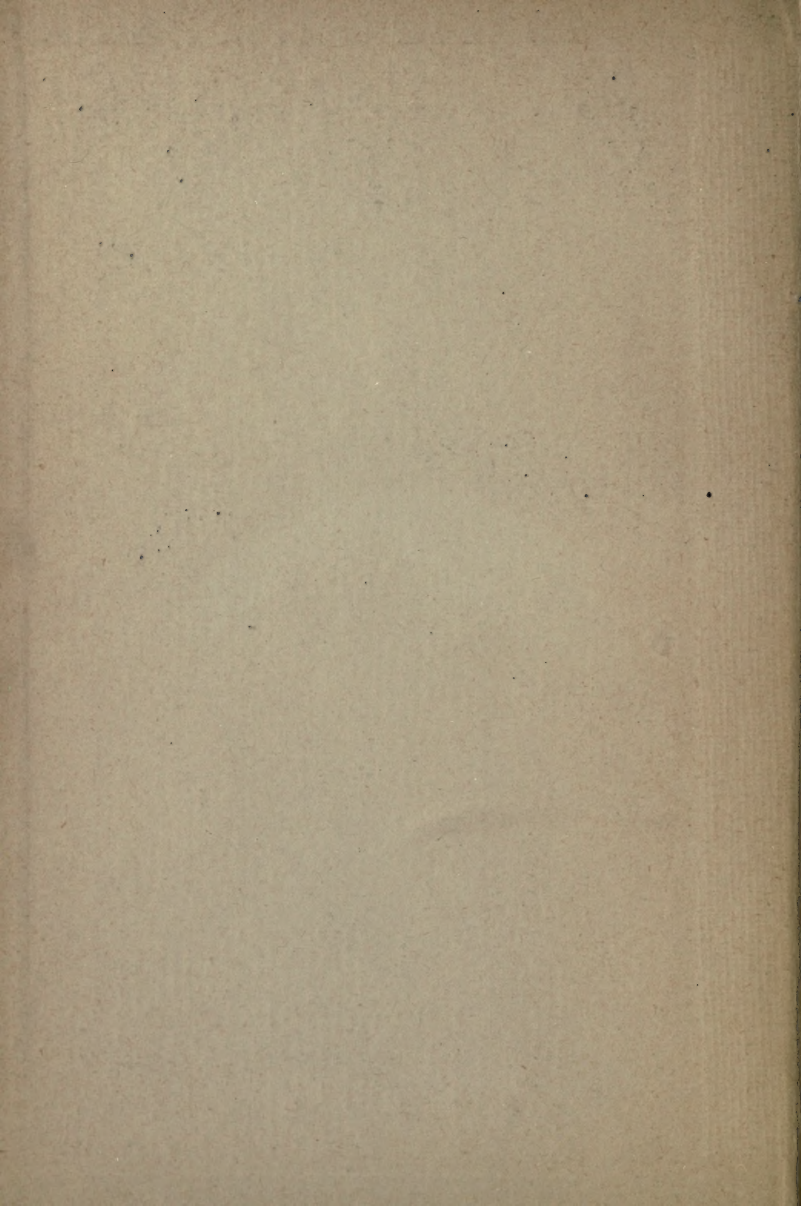
EDIDIT

M. FLEMISCH

1397

L I P S I A E
I N A E D I B V S B . G . T E V B N E R I

LL
L7115F

Licinianus, Gaius Granius

GRANI LICINIANI QUAE SUPERSUNT;

RECOGNOVIT ET APPARATU CRITICO INSTRUXIT

MICHAEL FLEMISCH

323976
B 2. 36.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI
MCMIV

GRAND LIBRARY

GRAND SUPPLEMENT

MICHAEL ELMER

LIPSIÆ

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI

Printed in Germany

PRAEFATIO.

Quinquaginta ferme anni sunt, cum **Georgius Henricus Pertz** ex codice musei Britannici ter scripto, quem a. 1853 primum inspexerat, a. 1855 tractare coeperat, Grani Liciniani librorum quae supersunt in lucem proferebat. Cui cum non contigisset, ut opus susceptum perficeret — neque enim ita valde in codice describendo profecerat, cum Berolinum redire coactus est —, **Carolus** filius, qui iam a. 1853 patrem comitaverat, a. 1856 iterum Londinum profectus laborem a patre inchoatum neque perfectum reagentiis, ut dicunt, chemicis adhibitis absolvit. Neque tamen ita magna caeli opportunitate usus esse videtur; nam continuis fere imbribus nebulisque obrutum vel medio diei tempore ad lucernas se confugisse ipse narrat in editionis suae praefatione. Itaque cum a. 1857 auctorem nuper inventum primum typis mandasset, multa emendatione indigentia restabant, multae lacunae in oratione contexta deshiscebant salvo editoris officio manenteque labore **Mommseni** et **Bernaysi**, qui multas emendationes attulerant. Quae res animos **septem adolescentium universitatis Bonnensis philologiae studiosiorum** exercere ita non desinebat, ut iam proximo anno Grani Liciniani quae supersunt 'emendatiora' emerint. Hac in editione etsi **Roberto Ungero** adiuvante multa probanda magnaue laude digna coniectantes contextum haud mediocriter emendarint, tamen plura invenias, unde philologorum Bonnensium Heptas prorsus abhoruisse videtur. Inde plurimi deinceps viri et doctrina et ingenio excellentes tempus consumebant, paene dixi terebant, in tractando et emendendo auctore foedissime muti-

lato, ut volvendis et mensibus et annis aliquot emendationes Grani Liciniani etsi per multos libellos dispersae allatae sint. Atque homines doctos, qui hunc scriptorem etsi leviter modo attigerunt, commemorem cum honoris causa tum, quod ab eorum auctoritate adminicula satis firma repetam, quibus multas in editione a me curata emendationes fulciam. Sunt autem hi:

Nic. Madvig, Über den Granius Licinianus 1857 (Kleine philologische Schriften, S. 391 ff.); **C. M. Francken**, Jahrb. f. kl. Philol., 3. Supplb. 235 sqq.; **G. Linker**, Jahrb. f. kl. Philol. 77, 628 (1858); **K. Keil**, Jahrb. f. kl. Philol. 77, 640 sqq.; **C. Bursian**, Jahrb. f. kl. Philol. 77, 659; **C. G. Schmidt**, Philologus 13, 223 sqq.; **B. ten Brink**, Philologus 12, 590 sqq.; 13, 754; 21, 165; **C. Comparetti**, Rheinisches Museum 13, 457; **H. Heerwagen**, Jahrb. f. kl. Philol. 80, 170; **W. Fröhner**, Philologus 15, 302 et 619; **J. A. Wynne**, Philologus 15, 357; **H. Jordan**, Hermes 6, 210 (in commentariolo: Zu Ciceros Brutus); **E. Klebs**, de scriptoribus aetatis Sullanae, pag. 5, 13 et a.; **Reinach**, Mithridates Eupator (v. a. Goetzio, Lips. 1895, pag. 106 sqq.); **B. Maurenbrecher**, Prolegomena ad Sallusti historiarum reliquias, 1891; **Bienkowski**, de fontibus et auctoritate scriptorum historiae Sertorianae, 1890; **O. Dieckmann**, de fontibus et auctoritate Grani Liciniani, Berliner Studien für klassische Philologie und Archäologie 16, 3. Heft 1896; **Kornemann**, Deutsche Literaturzeitung 1897, col. 1333 sqq.; **H. Peter**, Berliner Wochenschrift für klassische Philologie 1897, col. 799; **F. Rühl**, Berliner philologische Wochenschrift 1898; **E. Wölfflin**, Jahrbücher des archäologischen Instituts in Rom 1900; idem, Rheinisches Museum 1902, 318; **M. Flemisch**, Granius Licinianus, eine text-, sprach- und quellenkritische Untersuchung; idem, Archiv für lateinische Lexikographie, herausgegeben von E. Wölfflin 9, 265.

Quare non supervacaneum fuerit, quod **Guido Camozzi**, vir doctissimus, natione Italicus, qui iam in 'Ri-

vista di *Filologia*' 28, fasc. 2, 268 sqq. (1900), quibus ex fontibus Granius hausisset, disputaverat, omnibus omnium, qui huius auctoris fragmenta attigerant, emendationibus diligentissime congestis novisque additis suis tertiam Grani editionem curavit. Quamquam hisce ipsis temporibus nonnullae dissertationes et commentariola haud parvi momenti ad emendandos Grani libros scripta et divulgata sunt, quae cum eodem tempore, quo Camozzi editionem parabat, vel paulo post ederentur, nullo modo ab illo respici poterant (cf. quae in '*Archiv für lateinische Lexikographie*' 12, 440 disputarim de hac re), ut sincera quaedam et integra imago Grani Liciniani orationis, qualis nunc est, ex editione a Camozzio curata non elucere videatur.

Quodsi cunctabundus quidem et resistens perpauca annis interiectis Grani Liciniani libros, quantum eorum exstat, recognoscere et emendare eorumque novam editionem curare aggressus sum, qua novissimae emendationes non solum divulgatae typisque mandatae, sed etiam ad hoc tempus, ut Horati verbis utar, a me pressae continentur, cum **E. Woelfflinio** hortante et stimulante tantum laboris subii, tum quia, quamvis exigua et obscura sint fragmenta, tamen 'applicatione quadam animi, non cogitatione, quantum illa res utilitatis esset habitura' ad scriptorem adducor, cuius 'chartulas' per complures annos etiam atque etiam volverim.

Atque in editione curanda enixe operam dabam, ut contextum, quantum possem, emendarem lacunasque passim hiscentes explerem. Quo in labore perficiendo etsi non ignoro opus fuisse, ut codicem denuo inspicerem accuratissimeque conferrem, tamen cum nuntio codicem remedio illo chemico a C. Pertzio ad scripturae restitutionem adhibito deletum esse allato (cf. Dieckmann l. c. p. 13, not. 2) id susceptum haud magni esse mihi videretur, cum omnes dissertationes et commentariola, quae sunt de Grano Liciniano, tum primam illam editionem a C. Pertzio et alteram a Heptade philologorum Bonnensium curatam, quarum utraque collatio a C. Pertzio facta continetur, et

tertiam, quam G. Camozzi curavit, adhibere satis habui. Omnes emendationes a doctissimis, quos supra dixi, hominibus allatas diligentissime examinabam ac si quae mihi probabiles visae erant, in contextum recipiebam, multas novas ipse proferebam collatione C. Pertzii nisus et scripturae reliquias acuratissime excutiens et respiciens et divinatione quadam verborum contextum et rerum connexum coniectans.

Non ignoro quidem maiore me nonnunquam fuisse audacia fortasse, quam quae omnibus probetur. At est auctor, quo in emendando omnes rationes, quas existimatores in scriptoribus veteribus iudicandis sequi solent, tamquam ut ad scopulos allidantur et dirimantur, quo in sanando haud scio an illa ratione ac via uti non alienum sit, quam medici Graeci *κἀειν καὶ τέμνειν* appellare consueverant.

In **apparatu critico** non modo codicis scripturam, quantum mihi ad emendationes confirmandas et explicandas opus esse videbatur, sed etiam eas coniecturas, quas in contextum recipiendas non esse putabam, religiose et diligenter posui et si quae coniecturae a me ipso factae in contextum insertae erant, quarum consuetudinem et usum, cum non in aperto esse viderentur, edocenda esse censui, testimonia ex aliorum scriptorum auctoritate repetita eodem attuli.

Praeterea inter contextum et apparatus criticum **eos aliorum scriptorum locos, quae ad res a Granio Liciniano relatas pertinent**, adnotandos esse iudicavi, primum quidem, quod haud exiguae emendationes et a ceteris existimatoribus et a me allatae illis fulciri videntur, deinde quod multos locos, ut est oratio quasi abrupta et abscisa, non plane intellegas nisi illis collustrentur, postremo quod aliquot enuntiata magni momenti mihi esse videntur, unde quos ad fontes Grani Liciniani libri referendi sint excutiatur.

Ac de **fontibus** huius scriptori cum a Camozzio aliisque tum a Dieckmannio subtilissime et doctissime dispu-

tatum est neque homines docti plane consentiunt. Ego quid de fontibus Grani iudicem, in dissertatione mea (v. s.) explicui, ubi in extremis chartulis scripsi: „Wir fassen das Ergebnis unserer Quellenuntersuchung in folgende Sätze zusammen: 1. Granius gibt eine Geschichte des römischen Volkes im Grundriß und zwar nach Vorlage der **Epitome** des Livius. 2. Dieser Grundriß hat aber eine bedeutende Erweiterung erfahren durch zahlreiche größere Einlagen. Letztere sind indes ganz anderer Natur als die fortlaufende Geschichtserzählung. Hier liegt **eine** Quelle zu Grunde, und dieser ist nichts entnommen als die nackten historischen Tatsachen, dort haben wir es offenbar mit **Quellenkontamination** zu tun, und der Autor ist redseliger. Es ist aber nicht wahrscheinlich, daß diese Quellenvermengung erst in dem Augenblicke geschah, als Granius sein Werk schrieb. Diese Exkurse, wie der über die römische Reiterei, und Biographien, wie die des Antiochus Epiphanes und Sokrates Chrestus, bilden in sich abgeschlossene Partien und sind mit dem fortlaufenden Grundriß nur obenhin verkittet. Das gibt uns zu der Vermutung Anlaß, daß Granius dieselben schon parat hatte, als er sein Werk zu schreiben begann, und daß es wohl möglich ist, daß sie aus Excerpten genommen sind, die sich der Verfasser schon früher aus verschiedenen Autoren zusammengestellt hatte und die sich der Hauptsache nach auf Raritäten erstreckten der Geschichte sowohl als anderer Gebiete.

Wir formulieren daher unser Gesamturteil über Granius folgendermaßen: Granius hat einen **Grundriß der römischen Geschichte** entworfen, der ihm aber nur die Handhabe bieten sollte, an der er die Ergebnisse seiner Suche nach **Antiquitäten** und **Kuriositäten** auszukramen gedachte. Er ist also fast mehr **Antiquitäten- als Geschichtsschreiber im eigentlichen Sinne**. Fassen wir aber Granius von der letztern Seite, und zwar mit Rücksicht auf das **Gerippe** seines Werkes, das eben doch ein **Geschichtsabriß** ist, so müssen wir allerdings . . .

den Worten Madvigs beipflichten: **Die Schrift war ohne Zweifel ein Auszug der römischen Geschichte, wesentlich aus und nach dem Livius.**“ Neque adhuc causae rationesque allatae sunt, quibus rationibus ea sententia imminuatur.

At Granium Licinianum non ex ipsius Livi a. u. c. libris hausisse, verum ex **epitoma** illa, quam Tiberio imperitante scriptam esse homines docti edocuerunt (cf. Sanders, Die Quellenkontamination im 21. und 22. Buch des Livius, erster Teil. Diss. inauguralis Monacensis, 1897 et Frid. Drescher, Beiträge zur Livius epitome. Diss. inauguralis Erlangensis, 1900), in diss. mea p. 58 sqq. tria argumenta attulisse censeo.

De **nomine** scriptoris, item de **usu verborum** et **vetustate** cf. ibidem. Multa quidem in medium profert Dieckmann, unde efficiat Granium altero p. Chr. n. saeculo ponendum esse, et ego scriptorem inde ab ducentesimo p. Chr. n. anno fuisse cum aliis testimoniis tum indiciis ex usu verborum repetitis, quae sunt: **auscultare** (p. 12, 3), **nostro corde noscere** (p. 8, 3), **derepente** (p. 13, 7), **scio quod** (p. 2, 9, cf. Arch. XI, p. 266), **nam** (p. 6, 7 et 11, 2), in diss. mea p. 11 satis edocuisse arbitror.

Postquam perpauca adnotavi, quae ad Grani Liciniani scribendi rationem, fontes, usum verborum, vetustatem pertinent (plura legas ap. C. Pertzium, Dieckmannium, in diss. mea et a.), non alienum esse videtur de **librario** codicis paululum disserere. Non iteraturus sum quae C. Pertz (praef. caput V et VI) amplioribus verbis explicuit, ut nihil iam adnotem de forma litterarum, quas maximam partem capitales intermixtis uncialibus atque recentioribus fuisse ibi legas, neque de orthographia codicis, qua in re persaepe et vocalium litterarum et consonantium permutatio facta est, neque de compendiis a C. Pertzio diligentissime congestis, nisi quae cum munere emendatoris artissime cohaereant.

Quod enim p. 24, 7 scripsi: **‘quinque et sexaginta milia peditum, equorum quindecim milia’**, haec

coniectura confirmatur potissimum compendio Q. Cf. diss. meam p. 45: „Pertz schreibt QUINQ. So hat Granius aber nicht ‘quinquaginta’ gekürzt, sondern quinque. Ferner steht vor ‘peditum’ (Heptas) TA, die Überreste zweifelsohne eines nomen numerale, das zwischen ‘quinque’ und ‘peditum’ größtenteils ausgefallen ist. Nun sagt App. Mi. 49: *ὁκτώ μυριάδων στρατὸς ἤθροιστο . . .* Granius gibt aber nicht die Gesamtzahl; denn ‘peditum equorum’ ist nicht notwendig durch die Kopula ‘que’ verbunden zu denken. ‘O’ scheint der Rest eines Zahlwortes zu sein: O-U-V. Vgl. ferner App. l. c.: *καὶ τῶν πολεμίων ἀπώλοντο μὲν ἀμφὶ τοὺς μυρίους καὶ πεντακισχιλίους καὶ τούτων ἦσαν οἱ μύριοι ἰππεῖς μάλιστα.* Nun liegt der Gedanke nahe, daß die Reiterei in jener Schlacht größtenteils gefallen sei; wir werden darum kaum fehlgehen, wenn wir dieselbe auf ca. 15000 Mann schätzen. Der Strich über XV kann entweder vom Abschreiber oder von Pertz übersehen worden sein. Daraus ergibt sich im Hinblick auf die Angabe Appians, daß in der genannten Lücke mit Wahrscheinlichkeit ‘sexaginta’ zu schreiben ist.“

Deinde non mireris, quod librarius, ut est munus describendi laboriosum et id, quo vel mens vel oculi vel manus fatigentur, neglegentia quadam vel potius fatigatione hic illic vocabula vel omisit vel bis scripsit. Quare scripturae codicis semel et saepius obscuritas allata est. Si enim p. 24, 3 accuratius inspexeris, versum excidisse intellegas. Exstat quidem haec scriptura:

SULLAATHENASRE

..RSUSINPRINCIPESSE

...ONISSETNOXIOSANIM

...LENTIUSNECATISRELI

...SNECATISRELIQUIS.

In quarto versu utique litterae ‘UIO’ supplendae sunt. At non iam spatium exstat, in quo spatium ‘ADUERTIT’ ponas. Neque fieri potest, ut scriba has tantum litteras omiserit; nam connexus rerum mira quadam obscuritate obumbraretur adverbio ‘violentius’ sine dubio ad verbum

'necatis' pertinente. Quare scribam totum versum inter tertiam et quartam lineam omisisse censeo. Est ergo inter 'animadvertit' et 'violentius' lacuna indicanda. Excidisse videtur eadem fere res, quam Appianus servavit Mi. 37: τοῖς δὲ ἄλλοις συνέγνω. Ex vocabulis '**necatis reliquis**' bis scriptis nomen '**Mithridates**' excutias, cuius ad res Granius in versibus, quae sequuntur, sine dubio deflectit.

Hac **dittographia**, quam vocant, Grani oratio etiam aliis locis depravata videtur:

p. 5, 1 ex codicis scripturae reliquiis (cf. app. crit. ibidem) hoc enuntiatum mihi quidem elucere videtur: **balneas publice petere perfusus unguentis**; alterum 'balneas' dittographiam iudico. Neque tamen arbitror hac coniectura totum hunc locum explanari. Quod Bonnenses coniectant 'potare cum plebe', non probabile censeo; nam Antiochum non in epulis comisationibusque 'unguentis perfusum' fuisse, sed in balneis Polybius testatur 31, 4. Codex quidem exhibet '. . . UEL'; quare cum non iam appareat, quid exciderit, inter 'petere' et 'perfusus' lacunam indicavi.

p. 30, 3 codex exhibet: 'ADREGEMFECIT|REGEM-REFERT'. Hac dittographia '**Mithridates**' excidisse videtur, quod nomen pro 'regem fecit' substitui.

In enuntiato, quod modo attuli, etiam syllabam 'GEM' commutatam esse censeo cum syllaba 'FERT'. Quare legendum iudico '**ad Mithridatem refert regem**'. Eundem lapsum librarii, quem Graece μετάθεσιν dicere solent, etiam p. 28, 6 adesse puto, ubi codex exhibet 'RUC . . |', ego constitui '**Curio**'. Et ex simili errore etiam ortum esse videtur, quod exstat p. 16, 4. Sine dubio legendum 'is ergo cum mille circiter **numero** collectis'. '**NUMERIS**', quod codex exhibet, a librario falso scriptum esse videtur, quod '**COLLECTIS**' in litteras 'IS' exit.

Postremo mirum, quod plura quam pro fragmentorum exiguitate enuntiata vel constructiones exstant, **quas Grani**

non esse pro certo habeas. Exclusi enim: p. 13, 11 'Cn. Mallius ob eandem causam quam et Caepio L. Saturnini rogatione e civitate plebiscito eiectus', quod enuntiatum a Pertzio, Dieckmannio, Camozzio servatur, a philologorum Bonnensium Heptade eiicitur et recte quidem (cf. diss. meam p. 24). Deinde p. 14, 1 app. crit. 'hoc anno Cn. Pompeius natus est atque Cicero' non Grani esse iam Madvig iudicavit (l. c.), qui scribi vult: 'Rutilius consul collega Mallii [hoc anno Cn. Pompeius natus est] solus supererat reipublicae. Itaque [adque Cicero] cum...'. Ego melius esse arbitratus sum hanc interpolationem, qua oratio Grani contexta prorsus inepte dirimeretur, totam e contextu remotam in app. crit. tantum adnotare. Haud aliter iudices de enuntiato p. 27, 9: 'Ariobardianem ut servum respuit'. Servatur quidem id a C. Pertzio, Linkero, Dieckmannio, Camozzio; Bonnenses etiam 'gratia P. R. reconciliata' uncis includunt. Utrique errant: verba 'reliqua classe' non tam facile transmutes, quam Linker putare videtur; nam primum quidem non verisimile est hanc mutationem a librario factam esse; credas potius illum, si ea verba omisisset, plane neglecturum fuisse velut p. 24, 3; deinde enuntiatum 'gratia P. R. reconciliata' non cum altero illo 'Ariobardianem ut servum respuit' cohaeret, sed arte coniunctum est cum 'his compositis' et 'reliqua classe in Pontum proficiscitur', ut 'Ariobardianem ut servum respuit' prorsus inepte inter haec enuntiata irrepsisse videatur; glossema fuisse censeam ab altera manu in margine adnotatum, ut quantum interesset inter clementiam P. R. et Mithridatis crudelitatem, luculento exemplo illustraretur. Adfuisse quidem Ariobardianem Dardani una cum Sulla et Mithridate non negarim (cf. Plut. Sulla 24: 'Ἀριοβαρζάνην δὲ αὐθις καὶ Νικομήδην τοὺς βασιλεῖς προσαγαγὼν διήλλαξεν'); quod autem apud Granium hoc loco memoratur, alteri, ut iam dixi, manus vitio vertendum censeo.

Quod porro p. 31, 7 exstat: 'Et Murena ex Asia triumphavit, et Valerius Flaccus ex Celtiberia et

Gallia, quod enuntiatur ceteri servari volunt, id a me eiicitur, ut a rerum connexu prorsus alienum. Granius non rationem temporum neglexit, ut Camozzi putat, sed haec coacervatio, ut ita dicam, triumphorum inde exorta sit, quod eadem illa altera manus, quae annum natalem Ciceronis et Pompei adnotavit (v. s.), hoc quoque loco — cogites triumphos comparandi causa — adnotationem marginalem fecit. Item p. 32, 6: **'is Cn. Carbonis frater fuit'**, quod explicandi causa ad 'occiso Carbone praetorio' in margine adnotatum censeo, et p. 32, 9 'anno superiore', qua adnotatione 'iam ante' explicari videtur, uncis circumclusi. Censeo igitur has omnes interpolationes, quas modo in medium protuli, **glossemata marginalia** existimanda esse. Neque tamen apparet, ad quem ea referenda sint; alteram manum tantummodo dico fuisse. Neque magis in aperto est, utrum a scriba huius codicis in contextum inserta sint an iam antea irrepererint.

Hac occasione data non praetermiserim, quin de aliis locis sive a me emendatis sive adhuc non plane collustratis pauca addam:

p. 1, 1—9 . . . **Rutilius memorat — vel non nominabant]** ni fallor, enuntiatio: 'Rutilius memorat — pro patria' continua rerum narratio interrupta est et enuntiatio, quod sequitur: 'Similis illis' contextitur. Neque tamen apparet, quae res hac chartula contineantur. Pro certo tantum habeas magnas aliquas fuisse. Atque Woelfflin monet pugnam ad Pydnam factam. Mihi quidem Camerinae in mentem venit, ubi C. Atilius Calatinus consul Romanus eiusque exercitus primo bello Punico devotione Calpurnii Flammae tribuni trecentorumque militum delectorum servatus est. Cf. Cato ap. Gell. 3, 7; Liv. per. 17; Flor. 1, 18; Oros. 4, 8; Ampelius 20, 15. Quare lacunas hunc in modum explebam: 'Similis <illis> fortitudine <Calpurnius cum> venissent <ad illum collem, se> hostibus inmisit. <Quo saucio> milites <circumventi tempus> extraxerunt, dum <legiones> evaserunt. Trecenti <autem gladiis perfossi> ceciderunt <omnes>, quos impera-

tor convocaverat ad consilium <in> commune capiendum'. At nomen numerale 'trecenti', quod Heerwagen coniecit, pro certo non legam; neque nomen 'Caius', quod Pertz et septem Bonnenses scribunt, plus habet auctoritatis; nam praenomina Granius ut fere scriptores Romani per compendia scribit. Atque etiamsi 'Caius' hoc loco legendum esset, quid? Nonne nomen tribuni positum censemus? Quare non habeo, unde coniecturam meam satis confirmem, ut eam in contextum recipere audeam. Quodsi 'Rutilius' (v. 1) a me recte coniectatum est, non alienum sit res aliquas bello Iugurthino gestas commemorari, ubi Rutilius legatus Metelli fuit. Cf. Sall. b. Iug. 50 et saepius.

p. 2, 5 **cultu Castoris]** non mirum, quod Castor unus memoratur fratre Polluce neglecto; cf. Cic. Verr. 2, 1, 129: aedes Castoris; item div. 1, 98, quamquam aedes et Castoris et Pollucis sacra erat.

p. 2, 6 **duos celsos — continere]** cf. Furtwaengleri adn. in Rosch. Lex. s. v. 'Dioscuren': ein Dioskur allein kommt auch vor, z. B. in Suessa, **Reiter mit 2 Rossen**, Pilos, Palmzweig.

p. 5, 4 **Dianam ducere uxorem]** non alienum videtur communicare, quod Seneca suas. 1 de simili re narrat: cum Antonius vellet se Liberum patrem dici et hoc nomen statuis subscribi diceret, habitu quoque et comitatu Liberum imitaretur, occurrerunt venienti ei Athenienses cum coniugibus et liberis et *Διώνυσον* salutaverunt . . . dixerunt despondere ipsi in matrimonium Minervam suam et rogaverunt ut duceret. Antonius ait ducturum, sed dotis nomine imperare se illis mille talenta.

p. 5, 4 **ceteris epulas instrumentibus vasa e sacro protulit]** non probabilis videtur Keilii coniectura; credam potius Antiochum, qua erat dementia, ipsum vasa e sacro protulisse vel proferri iussisse; quare scripsi 'protulit'.

p. 5, 7 **e deae donis]** 'donorum', quod Bonnenses volunt, valde abhorret a scriptura, quam codex exhibet; neque magis probetur, quod Froehner proponit. Nemp

anulus ille donum deae iam antea erat; quare obscurum mihi videtur scribere: 'quem unum omnium deae donum reliquit', et Dieckmannii coniecturam accepi.

p. 5, 7 **Graccho iterum, cuius paulo antea memini, consule]** omnes coniecturae adhuc allatae reiiciendae sunt, 'meminisse de' abhorret ab consuetudine scriptorum Latinorum; cf. Krebs-Schmalz, *Antibarbarus* s. v. 'memini'. 'consule', quod exhibet codex, servandum.

p. 6, 1 **turpiter perit]** nulla coniectura adhuc allata satis confirmari potest. 'turpiter' convenire videtur non modo ad reliquias scripturae codicis, sed etiam ad genus mortis, quam obiit Antiochus; etsi ne haec quidem res plane perspicui potest. E re esse videtur locum alterius Maccabaeorum libri 1, 13 in medium proferre: Cum in Perside esset dux ipse et cum ipso immensus exercitus, cecidit in templo Nanae consilio deceptus sacerdotum Nanae. Etenim cum ea habitaturus venit ad locum Antiochus et amici eius, et ut acciperet pecunias multas dotis nomine; cumque proposuissent eas sacerdotes Nanae, et ipse cum paucis ingressus est intra ambitum fani, clauserunt templum, cum intrasset Antiochus mittentes lapides percusserunt ducem. Polybius eandem rem attingit 31, 11 (cf. infra p. 6).

p. 7, 10 **nuntiatus]** non est, quod tempus mutetur; nam antecedit 'repertum' et codex exhibet 'NUNTIATOS'.

p. 8, 2 **De fratribus]** non modo haud ita valde abest a scripturae vestigiis, sed etiam convenit ad rem. Sententia huius loci nempe haec est: non omnia mirabilia in medium proferam ut satis nota; quod vero his duobus fratribus accidit, tam memoratu dignum est, quod nullo modo omittam.

p. 8, 5 **Ti. Gracchus]** mirum, quod nemo adhuc hoc nomen perspexit. Est idem Ti. Gracchus, quo consule Antiochum Epiphanem mortuum esse Granius tradit. Et ex nominibus 'Asturibus' et 'Iberis', quae illaesa paene exstant, facile intellegas res a Ti. Graccho in Hispania gestas hoc loco adnotari a Livio memorata lib. 40, 47—50.

p. 8, 7 **Qui cum augurales libros legeret]** non iactem hunc locum foedissime mutilatum a me restitutum esse, tamen partem aliquam emendasse mihi videor vestigiis scripturae accuratissime perspectis. Neque vero patet, quo modo hic locus cum eo, qui antecedit, cohaereat. Nam Gracchum illam epistolam ex Sicilia ad collegium augurum misisse constat. Quare propensus sim putare scriptorem digressum facere ab continua oratione eodem ferme modo, quo vitam Antiochi Epiphanis et vitam P. Lentuli p. 9, 6 descripsit (de hac scribendi ratione cf. diss. meam p. 60 sqq.).

p. 10, 7 **vita turpiter privatus est]** Heptadis coniectura valde refutatur scripturae reliquiis. De morte Antiochi cf. App. Syr. 46.

p. 12, 5 **ut desperata pace adorti sint postero die]** 'capta', quod se legisse H. Pertz confirmat, C. Pertz ceterique retinent, ex contextu submovi ut plane obscurum; librarii neglegentiae crimini vertendum videtur.

p. 12, 7 **Neque adduci potuit]** Dieckmann hoc enuntiatum paululum supra post 'voluit' (v. 1) transponendum censet. Minime vero. Cimbri postero die adorti sunt (sc. castra Mallii, quae hostium castris propiora erant). Caepio non multum aberat neque vero simultate quadam motus adduci potuit, ut exercitum iungeret (cf. diss. meam p. 18).

p. 13, 3 **quo ludi sacri]** excidit, ut videtur, nomen proprium aliquod aut loci, quo loco, aut dei, cuius honoris causa ludi futuri erant.

p. 13, 5 **morsibus multos invadere]** scriptura codicis servetur.

p. 13, 10 **Amata]** Vestali nomen Amata mfuisse emonet Froehner. Cf. Preller, Myth.³ 2, 161.

p. 15, 1 **suasissent]** sc. carmina Sibyllina. De connexu rerum cf. diss. meam p. 24 sq.

p. 17, 5 **praefecit]** sic cod. idque servetur.

p. 19, 1 **Marii iussu]** mutilatum codicem censeo, qui exhibet: 'MARIUSIUGULATI' fortasse pro 'MARIUS-SUIUGULATI'.

p. 19, 7 **fuit, sed]** cod.: FUISSETET; negligentiae scribae crimini dandum, nisi 'ETET' dittographiam iudices et 'fuit' ex 'FUIS' excutias.

p. 19, 6 **At]** supplendum mihi visum, quod contraria esse censeo duo enuntiata. „Hätte genommen werden können“ vocabula 'capi potuit' in nostrum sermonem vertas.

p. 25, 1 **numero circiter decem milia]** 'septuaginta', quod posuit Heptas, iam a Camozzio remotum est, neque tamen 'decem' substitui cum illo, sed 'numero', quod optime convenit ad usum verborum. Cf. p. 6, 8 et p. 16, 4; 'decem' potius ante 'milia' ponendum est. De hac emendatione cf. diss. meam p. 46.

p. 25, 5 **ferocius]** cf. App. Mi. 49: ἀσθενῶς δὲ τῶν Πρωαίων μαχομένων (sc. primo die).

p. 28, 7 **eique adiecit Paphlagoniam]** 'qui post est appellatus Philopator', ut Heptas scribit, e contextu removi; nam 'Paphlagoniam' codex sine dubio exhibet. De re cf. App. Mi. 21. Mithridates Paphlagonia potitus, sed a Sulla eam reddere coactus erat (Gran. p. 27, 1; Plut. Sull. 22), neque scio an Nicomedi, amico et socio populi Romani, data sit. De structura cf. Iust. 1, 2, 8: Aethiopiam quoque imperio adiecit.

p. 28, 7 **Comis et mansuetior ille . . .]** cf. diss. meam p. 67 sqq.

p. 29, 1 **regnum — exsequebatur]** de re cf. diss. meam p. 68; de vi et structura verbi 'exsequi' cf. Plautus Trin. 686 (egestatem exsequi), Men. 982, Capt. 191. Coniectura 'Socrates' confirmatur enuntiato, quod sequitur: 'satis exercitus in priore fortuna', quam 'fortunam' Socratis interpretandam esse, quae sequuntur inde ab 'nam postquam' luculentissime edocere videntur.

p. 29, 9 **filius Aristonicae]** codex mutilatum, sed postulatur connexu rerum.

p. 30, 3 **Hanc Socrates ad Mithridatem refert regem ad bellum contra fratrem incitavisse]** de coniectura 'Mithridatem refert regem' iam supra explicui; de connexu rerum cf. diss. meam p. 69 sq.; expedit afferre,

quae apud App. Mi. 10 servantur: *Νικομήδει δὲ τῷ Νικομήδους τοῦ Προσίου, Βιθυνίας ὡς πατρῶας ὑπὸ Ῥωμαίων ἀποδειχθέντι βασιλεύειν, Σωκράτη τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Νικομήδους, ὅτι χρηστὸς ἐπώνυμον ἦν, μετὰ στρατιᾶς ἔπεμψε καὶ τὴν Βιθυνῶν ἀρχὴν ὁ Σωκράτης εἰς αὐτὸν περιέσπασεν, et 57: Νικομήδης δὲ αἰτιᾶται μὲν σε καὶ Ἀλέξανδρον αὐτῷ τὸν τὸ σῶμα τρώσοντα ἐπιπέμψαι, καὶ Σωκράτη τὸν χρηστὸν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν, καὶ τάδε αὐτὸς ἀμννόμενος εἰς τὴν σὴν ἐμβαλεῖν.* Dicit quidem Appianus Socratem a Mithridate ad bellum contra fratrem incitatum esse, ἡσυχάζοντα καὶ δικαιοῦντα τὸν πρεσβύτερον ἀρχεῖν (l. c. 13), neque tamen legatis causam Nicomedis defendentibus ita magnam fidem habeas; nam ex Grani etsi mutilatis verbis cognoscas Socratem Nysa auctore a fratre regno depulsum et a Mithridate benigne receptum esse, quem eum impulisse censeas, ut fratri bellum inferret.

p. 35, 1 **et consules dato exercitu — legatum suum praemisit]** non dubium, quin tumultus Lepidanus describatur, neque tamen, quis connexus rerum verborumque contextus sit, plane apparet.

Non in animo erat unamquamque coniecturam etsi leviter tantum perstringere. Longum est. Ceterum emendationes ab aliis viris doctis allatae confirmatae sunt in libellis a me supra notatis, et multarum coniecturarum et emendationum rationes et argumenta ex apparatu critico locisque historicis a me in medium prolatis elucere mihi videntur. Non ignoro ne hunc quidem laborem ab omnibus partibus perfectum et absolutum esse, sed quod, quantum in me erat virium et roboris, in eum auctorem contuli, in quem et vulgare illud 'omnem humanam scientiam mancam esse' et alterum 'et voluisse sat esse' mirum in modum convenire videntur, hoc libellum emissum bona cum venia excipiat et benigne iudicetur.

Restat, ut **E. Woelfflinio**, equiti illustrissimo, qui non modo, ut iam supra dixi, ad Grani quae supersunt edenda me stimulavit, sed etiam cum scientia illa atque doctrina, quae quanta in eo sint nemo doctus est qui

nesciat, tum benevolentia atque affabilitate omnibus quibus contigerat, ut cum eo essent, satis nota egregie me adiuvit, itemque **Heraeo**, doctissimo viro, qui litteris per E. Woelfflinium mihi datis aliquot Grani Liciniani emendationes mecum communicavit, gratias agam plurimas.

Scripti Monachii mense Februario a. 1903.

M. Flemisch.

INDEX NOTARUM.

P = Carolus Pertz.

H = Philologorum Bonnensium Heptas.

M = Theodorus Mommsen.

Nomina ceterorum, qui emendationes Grani emisissent vel per litteras mecum communicaverunt, per compendia non scripsi; eas coniecturas, quibus nomen auctoris additum non est, ad me ipsum referri velim.

| = finis versus.

|| = finis columnae.

|| = finis paginae.

< > = supplevi.

[] = exclusi.

GRANI LICINIANI

Liber XXVI. (?)

... Rutilius memo|rat consules atque <duces, qui>||...
 animis hostem in | pugna acerrima fre|gerant, semet etiam |
 devoverant, ut in | <medios hostes se inmitter|ent> ac vitam
 <profundere|nt pro> patria. Similis <illis>.. |.... necatis
 <se> hostibus inmisit.. |.... ceciderunt, | quos im- 5
 perator convoc|averat ad consilium | <in> commune capien-
 dum. Adiunctam cohortibus | <turmam> equitum
 pluri|mi auctores omittebant | <vel non> nominabant. |

1 RTILIU; Gaium Atilium P consules P (ETM. FABIŪ
 CŌSULES *idem in adn.*): M...|SAT.... ULES <duces>
Heerwagen 2 animis P pugna H *in adn.*:... A (inpetu
 acerrimo P) ERE|...INT; fregerunt P 3... IOUEBANT;
 devovebant H; ipsos vovebant P UIEAM 4... RII
 DEMILIS; ceteri P (*addit*: *idem ius iurandum praestitere*)
 NECATŪS; necatus H *in adn.*; Caius <Attilius> P 5 <se-
 met ipsum> P IODIERUN. OS IMPERIUORIOSO..|
 ... BAT: quos imperium posebat P; quos imperi socios
 vocabat H *in adn.* 6 <in> *Heerwagen*: ... MMUNE
 7 ACIUNCT, COROI..|..... AEQUI... I. O OPLU...|..; cf.
Caes. civ. 3, 89, 1 (legioni nonae... adiunxit octavam); *Liv.*
22, 45, 6 (copias suis copiis adiungunt); *Bell. Alex.* (legioni
 XXXVI duas); *Tac. hist.* 1, 31 (legio classica praetorianis ad-
 iungitur); ac iunctis copiis equites vero plurimi H; iuncta
 corona equites P (*pro cohortibus desiderat Woelfflin* cor-
 tibus) 8 omittebant P: MITTEBANT <neque> H <nec
 eos> P *Totum locum Heerwagen constituebat hoc modo*:
 Saepe consules atque duces magnis animis hostem instantem
 acerrime reiecerunt; semet etiam ipsi devovebant, ut in cla-
 dem hostium verteret sua mors, ac vi eam petebant imperi
idem ius rati. Uti P. Decius Mus Latino bello cum dis se
 manibus devovisset, equum hostibus inmisit. Accepimus, ut

<Ac de> ordinibus et nominibus et numeris <legio-
 num> | atque militum <iam> in superioribus libris dixi.
 Verum de equitibus non | omittam, quos Tarquinius ita
 instituit, ut priores equites binos equos | in proelium du-
 5 cerent. | Eam consuetudinem Lacedaemone cultu Castoris
 in Italiam venisse, <quem duos> celso dicebant con-
 tinere. <Verum> Therampnis Castoris et Pollucis simu-
 lacra σεραλουσ | equos habent nullos. | Satis <habeo
 antiqui> illius | fani admonuisse, <etsi> | scio, quod Spar-
 10 tiatae artifices quidam | ἀνιππουσ fingebant, alii καλλιπ-

3 quos Tarquinius ita instituit] cf. Cic. de rep. 2, 20, 36:
 . . . prioribus equitum partibus secundis additis M ac CC fecit
 equites numerumque duplicavit. Liv. 1, 36: neque tum Tar-
 quinius de equitum centuriis quicquam mutavit, numero alter-
 rum tantum adiecit, ut mille et octingenti equites in tribus
 centuriis essent. Cf. etiam Florus 1, 5, 2.

cives senes, ubi Galli urbem intraverunt, in suis aedibus se
 devoverint. Trecenti vero olim in Sicilia obierunt mortem,
 quos imperium tribuni evocaverat ad consilium in commune
 capiendum. Tribuno adiunctum coronae decus gramineae: quis
 fuisset, plurimi auctores mittebant, Caedicium nominabant alii.

1 de P et (ante numeris) H: .I (numerisque P)
 legionum H in adn.; tribuum P (aut centuriarum idem in adn.)

2 atque P: IIIQ; armisque Madvig <iam> P superioribus
 H: . . . || PRIORIB. 3 CUIT .P. CIPL IT cf. Aurel.
 Vict. vir. ill. 2, 11 (tres equitum centurias instituit); multi-
 plicavit ita Woelfflin; ita constituit P; duplicavit ita H

4 ut priores P: IIORRES 5 eam consuetudinem — venisse
 Woelfflin: EACOoNIRFESDINERIS D|E\INEIU . . . cTTTSEI-
 NITA|LIAMUET . . . E; cf. infra Heerwageni coniecturam

6 quem — continere Wöflflin: . . . IDIELSOS|DICETCONII
 . . . E; et equites celso dixerunt Unger in epistula ad H
 in praef. p. XXII communicata 7 Verum Therampnis

Woelfflin: . . . | AMENIS Castoris et Pollucis P: CASI-
 BUSETPOLLICIS 8 σεραλουσ Heerwagen et ten BRINK:
 SIRIOP satis habeo antiqui illius fani Heerwagen: EACIST
 IQIAMIUS | SANI; quamvis sani P 9 QUOS

10 artifices Heerwagen: ARNIDACIET; APNIDAAΣ. et H;
 ἀριμαντας et Camozzi ἀνιππουσ Heerwagen: ANIPIPIOS;
 ἀνιππουσ H; Ἀνιπποστος P fingebant, alii Heerwagen:
 TCCDIEATALI; eos dicebant, alii H καλλιππουσ. Appellati

πους. Appellati | flexuntes a genere | quod . | . . .
 vocabant . . | . . ἐπίπριον . . .

H: ΚΑΛΛΙΠΟΥΣΑΡΡΕΛΛΑΤ; *Καλλιππους* appellat (flexuntes)
P; *καλλιππους* appellant. (flexuntes) Camozzi (quos Spartiatae,
 Amyclaei et quidam alii ἰππαστάς, διμάχας, *καλλιππους* appel-
 lant *Unger in epistula ad H, l. c.*) 1 genere: sequitur in

cod.: ΠΝΙΔΙΛΙΟΥΜ; pensilium *H*; textilium *Heerwagen*; pen-
 silium <corrigiarum> *ten Brink* 2 ἐπίπριον *H*: ΕΠΙΠΡΙΟΝ
 (flexuntes a genere puerilium, quos Troiam vocabant, ludorum,
 quoniam ephippion iuvenes militares (ducebant) *Unger l. c.*)

p. 2, 7—p. 3, 2 . . verum de equitibus non omittam, quod
 Tarquinius fuit auctor, ut priores equites binos equos in proe-
 lium ducerent. Eam consuetudinem quidam negant Corintho in
 Italiam venisse; nec Graecos ea usos. Licet confirmare hoc,
 quod Amyclis Castoris et Pollucis simulacra siraeos equos ha-
 bent nullos. Satis habeo antiqui illius fani admonuisse, nam
 Dioscuros statuariae artifices quidam ἐνίππους fingebant, alii
καλλιππους. Appellat flexuntes a genere textilium, quod fle-
 gum vocabant; nam antequam ephippio adsuevit militaris li-
 centia . . . *Heerwagen*.

GRANI LICINIANI

Liber XXVIII.

<Antiochus, qui Roma || dimissus> erat, mortuo fra|tre regnavit. Idem agi|taverat bellum poste|a indicere Romanis, sed |inhibitus dicitur <Pers|ei> regis sorte. Per-pauc|is bonis magna misce|bat mala. Incertae na|turae
5 levitatisque sum|mae, epulis comis|ans | intervenire, ad

1 Antiochus — Roma dimissus] *cf. Liv. per. 41*: Antiochi filius, obses Romanis a patre datus, mortuo fratre Seleuco, qui patri defuncto successerat, in regnum Syriae ab urbe dimissus . . . vilissimum regem egit. 4 incertae naturae] *Liv. l. c.*: adeoque nulli fortunae adhaerebat animus per omnia genera vitae errans, uti nec sibi nec aliis, **quinam homo esset**, satis constaret. 5 epulis intervenire] *Polyb. 26, 1 (Hultsch)*: ὅτε δὲ τῶν νεωτέρων αἰσθητοῦ τινος συννεωχομένου, οὐδεμίαν ἔμφρασιν ποιήσας παρῆν ἐπιχωμάζων μετὰ κερατίου καὶ συμφωνίας. *Diod. 29, 32*: καθόλου δ' εἰ τινος τῶν νέων αἰσθητοῦ ἀφ' ἡμέρας μετ' ἀλλήλων γινομένου, ἐξαιφνης ἐπὶ κῶμον παρεγένετο μετὰ κερατίου καὶ συμφωνίας.

1 RAT (... qui Antiochiam advenerat P) 2 agi-
taverat P: AGI|... ERAT; cogitaverat *Camozzi* postea in-
dicere P: POS...|... CERE 3 inhibitus M: . . . LBI-
TUS; prohibitus H Persei regis *Keil*: οσογ|... NIS;
Apollinis H *in adn.*; Osogoe Iovis *Meinecke*; Macedonis *Keil*;
praematura morte C. G. *Schmidt* 4 bonis M: . . . NIX
miscebat P: MISCE|... mala: .. <A; *cf. Sall. Jug. 85, 23*:
maiorum gloria . . . neque **bona** neque **mala** eorum in occulto
patitur; *ibid. 73, 4*: in utroque magis studia partium quam
bona aut mala sua moderata; vitia M; *cf. autem Liv. 21, 4, 9*:
has tantas viri virtutes ingentia vitia aequabant; *item Sall.*
Cat. 11; *Nep. Paus. 1, 1*; *Val. Max. 6, 2, 1* naturae M:
NA|... S 5 summae M: SUL|... epulis comisans
intervenire H: RULISCOMISABAR|... ENIRE;
comissabundus venire M

sympho|niam nudus saltare, | balneas publice petere |
perfusus unguentis.

Asturcone pom|pam agebat et se sim|ulabat Hierapoli
Dianam | ducere uxorem, et cet|eris epulas instruentibus |
<vasa e> sacro protulit | <et> cenatus de mensis | <ea> 5
abstulit in dotem excepto anulo, quem unum || omnium
<e> deae donis | reliquit. Graccho iter|um, cuius paulo

1 nudus saltare] *Polyb.* 31, 4: καὶ τῆς συμφωνίας προ-
καλουμένης ἀναπηδήσας ὤρχεϊτο καὶ ὑπεκρίνετο μετὰ τῶν
γελοιοποιῶν. *Diod.* 31, 16: τῆς συμφωνίας προκαλουμέ-
νης ἀνεπήδα γυμνός, καὶ τοῖς μίμοις προσπαίζων ὤρχεϊτο.

balneas petere] *Polyb.* 26, 10: ἐλούετο δὲ καὶ τοῖς
δημοσίοις βαλανείοις, ὅτε δημοτῶν ἦν τὰ βαλανεῖα πεπλη-
ρωμένα, κεραιῶν εἰσφερομένων αὐτῶ μύρων τῶν πολυτε-
λεστάτων.

3 Asturcone — agebat] *cf. Polyb.* 31, 4: ὁ δὲ
χειρισμὸς ἐγένετο τῶν πραγμάτων ἑ. αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. ἴπ-
πον γὰρ ἔχων εὐτελεῖ παρέτρεχε παρὰ τὴν πομπήν, τοὺς
μὲν προάγειν κελεύων τοὺς δ' ἐπέχειν. *Diod.* 31, 16, 2: . . . παρ-
έτρεχε γὰρ παρὰ τὴν πομπήν ἰππάριον ἔχων εὐτελεῖς . . .

1 . . . LNEASPUBLICEFUN | . . . TUALNEASPETERE |
. . . UELPERFUSUSUNGUE | . . . ; per balneas publice ungi
M, balneas petere vel perfusus unguento *P*; . . publice fre-
quentare balneas, potare cum plebe perfusus unguentis *H* (*in*
adn. perganeas); et balneis publice uti plebe balneas frequen-
tante *Keil* 3 . . . ETEBAT; regebat *Bernays*; ducebat *H*

se *H*: *REI*; simulabat *Bernays*: *SIM* . . . *AT* 4 Dianam
P: *DIANA*; deam *Hirschfeld* ETCET | . . . EPULATIEAQU
EPERBERE | . . . SACROPROTULIS; et ceteris epulantibus . . .
H; et cum ut ad epulas aurea et argentea vasa sacra pro-
tulissent *Keil* 5 de mensis ea *Keil*: . . . CAUSATUSEMAN-

SIS | . . . 6 abstulit *H*: . . . TULIT in *H*: *EI* excepto
H: *EX* | . . . ; extra *Keil* anulo *H in adn.*: . . *UM*; anulum
Keil unum *P*: *ILLUM* 7 DEAEEDONIS; deae donorum *H*

3—7 simulabat Hierapoli Dianam ducere uxorem, et deinde
cum ad epulas sacerdotes scyphos e sacro protulissent, unus
tantum remansisset, omnes tulit in dotem, excepto illo, quem
unum omnium deae donum reliquit *Froehner* 7 GRACCI-
ITER|DECIUSPAULOAUTEM|MEMINICONSULETUR|I|OIT-
TERITNOCTURNO; Gracchi iterum *M*; de cuius paulo antea
memini, consulatu *M* . . . interiit nocturno *P*; Graccho iterum
[de cuius paulo antea memini] consule . . . perit nocturno *H*;

ante | memini, consule tur|piter perit noctu. | Corpus eius cum Antio|chiam portaretur, exterr|itis subito iumentis in|fluvium abreptum | non comparuit. Has ille *poenas* tanti sacrileg|ii expendit.

5 Duos | colossos duodenum | cubitorum ex *aere* | unum Olympio, alterum | Capitolino Iovi dedica|verat. Athenis Olympion | *exstruere* <e> lapide mar|moreo instituerat. Nam columnas aliquot nu|mero circumdederat. | Aedes nobilissima Olym|pii Iovis Atheniensis diu | imperfecta perman-
10 se||rat

1 turpiter perit] *cf. Polyb. 31, 11: ἀναχωρῶν ἐν Τάβαις τῆς Πέρσιδος ἐξέλιπε τὸν βίον, δαυμονήσας, ὡς ἐνιοὶ φασί, διὰ τὸ γενέσθαι τινὰς ἐπισημανίας τοῦ δαυμονίου κατὰ τὴν περὶ τὸ προειρημένον ἕρδον παρανομίαν.* 6 Athenis Olympion *exstruere* — instituerat] *cf. Liv. 41, 20: magnificentiae vero in deos vel Iovis Olympii templum Athenis, unum in terris inchoatum pro magnitudine dei, potest testis esse. Vell. 1, 10: Athenis Olympieum inchoavit.*

Graccho iterum, de cuius paulo antea memini consulatu, terrore perit nocturno *Keil* (turpiter perit. *Schmidt*; visu interit *Dieckmann*; torpore *vel* turgore *H in adn.*; in itinere perit *FRANCKEN*) 2 iumentis *M: IUVENTIS* 3 comparuit *M: COMI* . . . RUIT (abreptum, non comparuit *Schmidt*) HASIL|LEMETAPIOTANTISACRITE|GLISCENTISEXTENDIT; has ille poenas infandi sacrilegi deis laesis expendit *Keil* (*pro* 'laesis' *reponit Camozzi* 'iratis'); has ille poenas infandi sacrilegi incensis expendit diis *Dieckmann* (*respiciens, quae in cod. sequuntur DUS*); has ille poenas tanti sacrilegi expendit *Bursian*
5 ex aere *M: EXMEDEA*; ex Media *Francken*; ex Media . . . *Camozzi cum Dieckmannio, qui post verba 'ex Media' excidisse putat 'reversus. Antiochiae', quibus verbis unus versus expleatur* 6 dedicaverat *Bursian: DEORCA|TURET* 7 ETMURES-LAPIDEM|TAS|.ONE INSULUERAT; *exstruere* e lapide marmoreo instituerat *Bursian*; muro lapideo . . . instruxerat *Camozzi in adn.* (duos colossos duodenum cubitorum exstruxit, unum Olympio alterum Capitolino Iovi. dedicavit et Athenis Olympion et muros lapide . . . instituerat *Keil*; d. c. d. c. ex aere, unum Olympio alterum Capitolino Iovi. decoraverat et Athenis Olympion, et muros lapide . . . struxerat *H* (Capitolino Iovi. dedicatur *M*; et Athenis Olympio . . . lapidem . . . consuluerat *P*)
8 numero *Bursian sec. cod.*; numero . . *P, qui numerum desiderat* 9 permanserat *P: PERMANSE*; permansit *H*

... atque alia mirabilia nuntiantur suis plorantibus | redisse tradit Aemiliam nobilem feminam | rogo impositam tubicinum concentu mirae excitatam.

De Corfidiis | fratribus quasi fabula | est. Maior frater heredem <minorem fratrem> instituerat lectoque testamento 5. revixit maior. <A> fratre ait se dimissum. | Eum petisse, decies funeri suo erogaretur, et locum | <in quo defodisset aurum> | indicasse et filiam sibi commendasse. Aurum prae dicto loco repertum | <et> frater heres repentino | mortuus nuntiatus. 10

Multa mirabilia omittenda | existimavi | nec op-

4 Corfidiis] Varro ap. Plin. n. h. 7, 52, § 177: e duobus fratribus equestris ordinis Corfidio maiori accidisse, ut videtur exspirasse apertoque testamento recitatum heredem minorem funeri instituisse; interim eum, qui videbatur exstinctus, plaudendo concivisse ministeria et narrasse a fratre se venisse, commendatam sibi filiam ab eo, demonstratum praeterea, quo in loco defodisset aurum nullo conscio et rogasse, ut iis funeribus, quae comparasset, efferretur. Hoc eo narrante fratris domestici prope annuntiavere exanimatum illum, et aurum, ubi dixerat, repertum est.

1 EIQUEALIAM_{LI}LI_ENI|U. CI. . . N; alia miracula nuntiantur H SUISE_C. SI_TS. . I|REDISSECELETRACT; ante 'trahit' nomen auctoris excidisse videtur; an Caelius?

2 Aemiliam M: ASMI|LIAM 3 rogo M: RICO MI. . | . . ; ad vitam H; memorant M 4 Corfidiis H: CORTICIIS MAIOR FRATERHERE|DEMLL|INESFIMINE . . | . . U ERIT; m. f. heredem minorem instituerat M; m. f. herede minore facto mortuus erat H 5 lectoque testamento P: LEGIO'QUE. . ES. . | MENTO 6 revixit maior M sec. cod.; revixit. a minore fratre H A fratre ait M: ERATSONIDT dimissum P: DIMISSUS; remissum H 7 decies (= X) M: T; ut P

FUNERIS|EROGARETUR; funeri erogaretur M; funere illo efferretur P ('suo' coniecit H) inter 'locum' et 'indicasse' versus excidisse videtur, quem verbis Varronis (l. c.) explere possis 8 EDACNESSECTFIUI. . I. . E. . E|MENDASSE;

indicasse H (edocuisse M) thesauri M et filiam M (filiamque H) sibi H commendasse M 9 et frater — mortuus M: . ETFRATERERISREGENIMIO|N. . . TIS NUNTIATOS; nuntiatum M 11 M. . SISU omittenda — existimavi H (addit: in his historiis): IN|TTONDSM|DISDIET. . IR|FoEXPETIMAU

plendae sunt hu|iusmodi cognitionibus || chartulae, cum
satis | usu et | . . . *De fratribus tantundem* |
opus fuit nostro cor|de noscere, quantum | memoriae tra-
dere | |

- 5 Idem ergo *Ti. Gracchus, qui . . . depulsis egerat* |
<in> Asturibus, genere <feroci> | . . . , tum ivit in Hibe|res.
Qui cum augurales libros | legeret, *collegio se* | esse doctum

6 Asturibus — Hiberis] *cf. Liv. 40, 47—50.* 7 qui cum
— scripsit etc.] *Cic. n. d. 2, 4:* . . . post ex provincia litteras
ad collegium misit se cum legeret libros recordatum esse vitio
sibi tabernaculum captum fuisse hortos Scipionis, quod, cum
pomerium intrasset habendi senatus causa, in redeundo cum
idem pomerium transiret, auspicari esset oblitus; itaque vitio
creatos consules esse (*item div. 1, 17, 33*). *Val. Max. 1, 3:* a
Tiberio enim Graccho ad collegium augurum litteris ex pro-
vincia missis, quibus significabat se, cum libros ad sacra po-
puli pertinentes legeret, animadvertisse vitio tabernaculum
captum comitiis consularibus, quae ipse fecisset, eaque re ab
auguribus ad senatum relata, iussu eius C. Figulus e Gallia,
Scipio Nasica e Corsica Romam redierunt et se consulatu ab-
dicaverunt. *Cf. Plut. Marc. 5:* ὅταν ἄρχων ἐπ' ὄρνισι καθεζό-
μενος ἔξω πόλεως οἶκον ἢ σκηνὴν μεισιδωμένος ὑπ' αἰτίας
τινὸς ἀναγκασθῆ μήπω γεγονότων σημείων βεβαίων ἐπανελθεῖν
εἰς πόλιν, ἀφείναι χρῆν τὸ προμεισιδωμένον οἴκημα καὶ λαβεῖν
ἕτερον, ἔξ οὗ ποιησεται τὴν θείαν αὐθιγὴν ἐξ ὑπαρχῆς. **Τοῦτο**
ἔλαθεν, ὡς ἔοικε, τὸν Τιβέριον καὶ δις τῷ αὐτῷ χρησά-
μενος ἀπέδειξε τοὺς εἰρημένους ἄνδρας ὑπάτους. "Τότε-
ρον δὲ γνὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀνήνεγκε πρὸς τὴν σύγκλητον.

2 PEPENDITUSUSETCOIT\LE; . . . usu, sed gesta . . . H;
defendat usus, et P SEDECEDRIBU; . . . a maioribus H
tantundem H; TANTÛDE; tantum modo *Francken* 3 nostro
corde noscere H; NOSTROCOR|ENOSCERE; nos recognoscere
Francken; nostro corpore noscere P *sequuntur post tradere*
in cod. hae literae: sEPIHETINEPEROS_{ST} . . . ; utile videtur
Dieckmann 5 IDEMERGOFI. ASSUSI . . . | . . . ICHIB. EP.
SISEGERET |. ATURIB. GENERE |. TUTUMIUITINHI-
BE|sES — egerat: *cf. Eutr. 8, 9* (Antonius Antiochiae et circa
Armeniam agens), 9, 7 (Lic. Valerianus in Raetia et Norico
agens), *Tac. h. 2, 39, 11* (copiae trans Padum agentes), *ibid. 1, 74.*
2, 63 — genere: *cf. Iust. 2, 3, 16* (Scytharum genus) *Flor. 2,*
3, 4 (durum atque velox genus), *item Liv. 1, 18, 4 et a.*
7 EAUE . URs . . . IEL . . . IT . II ELEGEREC . . . SUESSE . . . |

scripsit se ex|tra pomerium auspi|cari debuisse, cum ad ha|benda <in campo> comitia con|tenderet, quoniam po|merium finis esset ur|banorum auspiciorum. | Se vero in villa Scipio|nis tabernaculum | posuisse, et quom ingrederet|ur pomerium 5

. . . <De P. Lentulo, qui> fu|llerat consul cum Cn. Do|mitio, non fuit omit|tendum. Nam clarus | vir fuit et rempublicam iuivit. | <Ei> praetori urbano se|natus permisit agrum | Campanum, quem om|nem privati posside|bant, coëmeret, ut publi|cus fieret. Et possesso|res Lentulo con- 10 cesse|runt pretia constitue|ret. Nec fefellit vir ae|quus; nam tanta mo|deratione usus est, ut et | rei publicae com|modaret <et> pos|sessionem temperar|et. <Nam> pecunia publica coëmit iuge|ra <ad> quinquaginta | <milia>. Et agrum in Ca|mpania inter privatos divisum | <publicavit> 15

9 agrum Campanum — coëmeret] *cf. Cic. de l. agr. 2, 30, 82:* cum a maioribus nostris P. Lentulus, qui princeps senatus fuit, in ea loca missus esset, ut privatos agros, qui in publicum Campanum incurrebant, pecunia publica coemeret, dicitur renuntiassse nulla se pecunia fundum cuiusdam emere potuisse, eumque, qui nollet vendere, ideo negasse. *Cf. etiam Liv. 42, 19.*

DESEDOCTUMQUIDIN TRADIDITAEREIUM AUSI|roLIII
RIDEBUISSET; se cum augurales libros legeret consules vitio
creatos esse doctum, quod denuo extra pomerium auspicari
debuisset H 1 cum ad habenda etc. H: CUIA . . | BEND.
IPECI|MLTIACON | TENDE . . NTIONIAM MERIU|OIGNIS-
SUU | BANORUMALUPICI | SEUEROINUILLAM |
NISTABERNACULU . | POSUISSETQUAEII | URPOME-
RIUMEICI ; . . ipse vero cum intra moenia tabernaculum
posuisset, qua dicitur pomerium, ei etc. P in adn. . . . 6 <de
— qui> H; P. Cornelius Lentulus, qui P ERAT consul
cum P: CONSVLUM 7 OMIT | ENDUM; omittendus P
8 <ei> H 10 ut P in adn.: ET 12 COMMODAETPOS |
. . SSIONEMTEMPERAS | . . ; (rei publicae) commoda et pos-
sessorum temperaret P (temperans M) 14 IAUALIA.
DEMADUBE | IQUINQAGINT.A | ;
iugerum milia quinquaginta coemeret H ETAGRUMUINTA |
. MINUISOSDIUISÛ |

et eum indicto <pretio locavit> et multo plures | <agros>
 recognitioni || praepositus recipera|vit formamque agro-
 rum | in aes incisam ad Liber|tatis fixam reliquit, | quam
 postea Sulla cor|rupit. Idem tamen do|tem filiae dedit
 5 sester|tia XXV.

Verum Antio|chi Epiphanis regnum | senatus filio An-
 tiochi | Antiocho puero adtri|buit, qui paulo post v|ita
 turpiter privatus est. | Id Demetrio, Seleuci | filio, qui da-
 tus obses | a patre erat petenti den|egarar, cum ille se et
 10 puer|ulum Romam venis|se et aetate maiorem | esse ad
 annos XXIII | praedicaret patriam | sibi etiam Romam
 es|se, senatum parentem, | et cum haberet . . . ||

8 sqq. Demetrio] Polyb. 31, 12, 5 sq.: διαθεμένον δὲ καὶ πλείονας λόγους αὐτοῦ (i. e. τοῦ Δημητρίου) πρὸς τὴν προειρημένην ὑπόθεσιν, καὶ μάλιστα προσδραμόντος ἐν τῷ λέγειν διότι συμβαίνει καὶ πατρίδα καὶ τροφὸν τὴν Ῥώμην ὑπάρχειν αὐτῷ, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἐκ τοῦ συνεδρίου ἅπαντας ἀδελφῶν ἔχειν διαθεεῖν τοὺς δὲ βουλευτὰς πατέρων διὰ τὸ παραγενέσθαι μὲν ἔτι νῆπιος, τότε δὲ κατὰ ἡλικίαν ὑπάρχειν ἑτῶν εἴκοσι καὶ τριῶν, ἐνετρέποντο μὲν ἅπαντες ἀκούοντες ἐν ἑαυτοῖς, κοινῇ γε μὴν ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ τὸν μὲν Δημήτριον κατασχεῖν, τῷ δὲ καταλελειμμένῳ παιδί συγκατασκευάζειν τὴν ἀρχήν. App. Syr. 46: Δημήτριόν τε τὸν Σελεύκου υἱὸν . . . ὀμηρεύοντα ἔτι ἐν Ῥώμῃ καὶ ἔτος ἄγοντα τρίτον ἐπὶ τοῖς εἰκοσιν, ἐς τὴν βασιλείαν καταχθῆναι παρακαλοῦντα ὡς αὐτῷ μᾶλλον προσήκουσαν, οὐ κατήγον.

1 indicto p. locavit H: INDICIO | ; in dicionem P
 et H: E. multto P: . . LTO <agros> H 2 rec-
 gnitioni (. ES . . INC . . ||) sec. Liv. 42, 19: per recognitionem
 Postumii Albinii magnam partem agri Campani quem pri-
 vati sine discrimine passim possederant, recuperatam in pu-
 blicum esse 3 aes M: EST 6 Epiphanis P: AEPITHA-
 NIS 7 E . . | ITATUIP₁APRELIATUS; Ἐπάτωρ appellatus M
 9 IUN|GEBAT; denegabat Keil; negabat H 10 pueru-
 lum H: TRI | . LIUM; puerum M (trimum idem in adn. apud P)
 R. venisse P: SOMAMR . ENIS|SE aetate maiorem P:
 AETATEMMAIORĒ; aetate iam maiorem M 11 etiam P:
 ETIAM; iam Camozzi (et iam Romam patriam sibi esse M)
 12 MIS||, quod in cod. post 'haberet' exstat vocibus 'miseri-
 cordiam senatus' suppletur ab Hirschfeldio.

GRANI LICINIANI

Liber XXXIII. (?)

... || vocitati. Et M. Aurelium Scaurum consularem
 vi|rum ceperunt equo de|iectum. Nam is vocatus | in con-
 cilium ab is ni|hil indignum viro Ro|mano, qui tantis ho-
 no|ribus functus erat, aut | fecit aut dixit. Itaque in|ter-
 fectus est, cum pos|set effugere. Et nec ipsis | petentibus 5
 duces se tra|dere sustinuit verecun|dia, ut amisso exercitu |
 incolumis esset. Qua | victoria Cimbrorum | territus Mal-
 lius con|sul litteris supplicibus | cum Caepionem orasset, |
 ut copiis iunctis simul | et exercitu ampliato | Gallis re-
 sisterent, impe|trare non potuit. Et cum | Rhodanum tra- 10
 iecisset || et apud milites gloria|tus esset timenti con|suli
 se auxilium latu|rum, ne communica|re quidem cum eo

2 vocatus in concilium] *Liv. per. 67: M. Aurelius Scaurus*
 legatus consulis a Cimbris fuso exercitu **captus est, et cum**
in concilium ab eis advocatus detereret eos ne Alpes trans-
 irent Italiam petaturi, eo quod diceret Romanos vinci non
 posse, a Boiorige feroci iuvene **occisus est.** *Cf. Vell. 2, 12, 2.*
Tac. Germ. 37. Oros. 5, 16, 2. Quint. decl. 3, 13. Dion. Cass.
fr. 89 (Melber) 8 litteris — orasset] cf. Dio Cass. l. c.: μετε-
πέμψατο τὸν Σερονίλιον 9 iunctis copiis] cf. Dio Cass. l. c.
Oros. l. c. 10 impetrare non potuit] cf. Dio Cass. l. c.: τὴν
ἑαυτοῦ ἐκάτερον δεῖν φυλάττειν et Oros. l. c.: ... inter se gra-
 vissima invidia et contentione disceptant. Rhodanum tra-
 iecisset] *cf. Dio Cass. l. c.: καὶ ἦλθε μὲν πρὸς αὐτόν. 12 ne*
 communicare quidem — voluit] *cf. Dio Cass. l. c.: οὔτε ἐν τῷ*
αὐτῷ χωρίῳ ἠβόλησατο οὔτε τι βούλευμα κοινὸν ἐποιήσατο.

2 NAM; iam *Schmidt* 3 ab is *H: ABHIS* 5 ET-
 NECIPSIS; et necem ipsum *Schmidt* 6 SETRA|DERESUS-
 TINUIT; sed hac de re abstinuit *Schmidt* 7 Mallius *Ca-*
mozzi: MANLIUS

con|silium belli gerendi | voluit, nec legatis, quos | sena-
 tus miserat, ut con|cordes essent simulque | rempublicam
 iuvarent, auscultare dignatus est. Cim|brorum etiam le-
 gatos | pacem volentes et agros | petentes frumentum|que,
 5 quod sererent, ita con|tumeliose submovit, | ut desperata
 pace adorti | sint postero die. Castra | eius non longe a
 Mallii castris constituta. Ne|que adduci potuit, cum non |
 multo abesset, ut exer|citum iungeret. Et ma|xima pars
 exercitus de|leta est || eo convene-
 10 rant ... | quot reliqui | fuerunt. <Commissa est
 pugna> p|ridie Nonas Octobres. Militum | calonumque non
 minus | ... milia periisse existim|at Rutilus Rufus ... |
 consu|les et equites Romani.. |
 ... || Matrona quaedam qua|si mente commota sedit |

3 Cimbrorum legatos — submovit] *cf. Dio Cass. l. c.:* ὡς δὲ πρὸς Μάλλιον ὑπατεύοντα διεκηρονκεύσαντο, ὁ Σερονίλιος ἠγανάκτησεν, ὅτι μὴ πρὸς ἑαυτὸν ἐπροσβέβησαντο, καὶ οὔτε τι συμβατικὸν ἀπεκρίνατο, ὀλίγον τε καὶ τοὺς πρεσβευτὰς διέφθειρεν.

9 deleta est] *cf. Sall. Jug. 114. Tac. Germ. 37. Vell. 2, 12, 2. Dio Cass. l. c. Oros. 5, 16, 1. Eutr. 5, 1. Flor. 1, 38, 4. Plut. Lucull. 27.* 11 pridie nonas Octobres] *cf. Plut. Lucull.:* ἐν ἐκείνῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ἢ μετὰ Καίπιωνος ἀπόλετο στρατιὰ συμβαλοῦσα Κίμβροις . . ἦν δὲ πρὸ μιᾶς νωνῶν Ὀκτωβρίων.

1 LEGATIS; legatos *Camozzi* 5 contumeliose P CŌ|N-TUMELIOSAE 6 ADOI...|CAPTAPOSTERODIECASTR. |; adorerent postero die castra H <se converterent> ad oppugnanda postero die castra eius etc. M; adpugnarent (adsultarent *Woelfflin*) postero die castra *Keil*; ad arma redirent. capta postero die castra *Bursian* 7 Mallii *Camozzi*: MANLI

Neque adduci potuit — iungeret: *Dieckmann* censet hoc enuntiatum post 'belli gerendi voluit' inserendum esse 9 deleta est P: D. || 10 reliqui H: RELIQU. |; Reliqua P <pugna facta est> *Dieckmann* 11 pridie Nonas Octobres *Hirschfeld*: .. | RINONC ... OB. calonumque H: UIECIUMQ.

12 ... milia *Camozzi* (XLMIL *Francken*): SEMEL; semul H; simul P EXISTIM |.. TRIIIHISPHULUS; existimantur P

13 Romani <ex proelio effugerant> *Dieckmann* 14 sedit in P: SED' |. N; consedit H in *adn.*

in solio Iovis. Itaque | lustratum est denuo | Capitolium.
 Et in Sabinis | Martis signum in ca|put devolutum nunti|a-
 tur. Et die, quo...|..ludi sacri futuri erant, | cum tu-
 bicines apud | aram concinerent, | angues nigri subito ap|
 paruerunt neque ante | aram concurrere et mor|sibus mul- 5
 tos invadere | desiverunt, quam tu|bicines conticuis|sent,
 nec usquam de|repente apparuerunt. | Aliquot matronae |
 eodem somnio monitae | una eademque nocto de|cem HS
 sacris praestite|runt hocque sacrificatum || aliquotiens, et
 carmen | in deos <ab> Amata compo|situm nobilissimi 10
 pue|ri concinuerunt.

[Cn. | Mallius ob eandem | causam quam et Caepio |
 L. Saturnini rogatione | e civitate plebiscito eiectus].]

2 in Sabinis Martis signum etc.] *Iul. Obsequ. 42*: P. Rutilio Cn. Mallio coss. Trebulae Metuescae **antequam ludi committerentur, canente tibiae angues nigri aram circumderunt, desinente cantare dilapsi**; postero die exorti a populo lapidibus enecati; foribus templi adaptis, **simulacrum Martis ligneum capite stans inventum.** 12 Mallius] *cf. Cic. de or. 2, 28, 125*: quid de Cn. Mallii commiseratione dicam? Caepio] *Liv. per. 67*: **Caepionis, cuius temeritate clades accepta erat, damnati bona publicata sunt, primi post regem Tarquinium, imperiumque ei abrogatum.** *Val. Max.*

1 solio *Keil et H in adn.*: CONSIPIO 2 in caput *M*: INCRE|..IT; increpuit <et> *P*; inversum <et> *Schmidt*
 3 Et die, quo — futuri erant *Schmidt*: ETDIEQUODAMAN |
 ..LUDOSQUIFUTURIERANT; et die quodam ante ludos, qui futuri erant *P*; et die quodam ante ludos, qui futuri erant ... *Camozzi* 4 aram: ..SE *sec. P*; <AR>AE legit *pater eius H. Pertz*; inter se *H* 5 MULTOS; multis *H* (mutuis in *adn.*) 7 DE REPENTE; direpentes *H in adn.*
 aliquot *P*: ALIQUOD 8 somnio *Bernays*: SOMNO decem HS *Camozzi*: DE |..IB.; decem HS *H in adn.*; de dapibus *P sec. patrem*; de stipibus *M* 9 sacrificatum *H*: SACRIFICATU|; sacrificatu *P* 10 ab Amata *Froehner*: AMATAE; in deorum laudem *H. Pertz*; a matre *M*; a vate *H* 12—13 [Cn. Mallius — eiectus] *unci positi sunt a H, cuius in ed. legimus*: ex historia anni 651 propter Manli nomen ab epitomatore huc inlata 12 Mallius *Camozzi* MANILIUS; Manlius *H* QUAM; qua *Camozzi* 13 plebiscito *Bernays*: ESTCITO; est cito *P*

Rutilius consul collega | Ma|llii so|lus supererat rei-
publicae. Itaque | cum metus | adventantium Cimbro|rum
totam quateret | civitatem, ius iuran|dum a iunioribus
exegit, | ne quis extra Italiam quo|quam proficisceretur, |
5 missique per omnes o|ras Italiae atque portus, | qui prae-
dicerent, ne | ulli minorem XXXV | annorum in navem ||
<reciperent>

4, 7, 3: tribunus plebis (sc. L. Reginus) Caepionem in carcere
coniectum, quod illius culpa exercitus noster a Cimbris et
Teutonis videbatur deletus, veteris artaeque amicitiae memor
publica custodia liberavit. 3—7 quae alia Rutilius provi-
derit v. ap. Val. Max. 2, 3, 2.

1 Rutilius — supererat reipublicae. Itaque cum *Madvig*:
RUTILIUSCOS · COLLEGA | MANLIHOCANNOCN · | POMPEIUS-
NATUSESTSO | LUSSUPERREP · ONITAEQ · | ADQ · CICERO-
CUM; Rutilius consul collega Manli. Hoc anno Cn. Pompeius
natus est solus super reponit aequae atque Cicero *P*; Rutilius
c. c. Manli [hoc anno Cn. Pompeius natus est — solus supe-
riore ponit — aequae atque Cicero] cum *H*; Rutilius c. c. *M*.
[hoc anno Cn. Pompeius] solus supererat reipublicae. itaque
[adque Cicero] cum *Madvig* (solus sub urbe positus *Hirschfeld*;
solus super republica sollicitus *M*) 5 oras *P*: HO | RAS
6 ULLI; ullum *Schmidt* XXXU; probabilius XXXVI *H*
in adn. 7 <reciperent> *H*; conscendere liceret *P*.

GRANI LICINIANI

Liber XXXV.

... || ipsum facere nisi quod | illa suasissent, placuit, id quod | numquam alias <ac> pro col|legio, quid in libris fatali|bus scriptum esset, palam | recitare. Constat nota|ri carmine Cinna sexque | tribunis patria pulsus tran|quillum otium et secu|rityatem futuram.

5

Et erat | auspiciū et superiore | casu Mario oblatum. Nam | cum de conclavi fugiens | barbarus apertum reli-

1 ipsum facere] *In fine superioris paginae scripta esse videntur, quae legimus ap. App. civ. 1, 64: 'Ουταούτιος . . . ἐς τὸ τῶν Διοσκουόρων ἱερόν παρήλθε, τὸν Κίνναν ἐκτραπέμενος . . . Ibid. 1, 65: ἡ μὲν δὴ βουλὴ τὸν Κίνναν, ὡς ἐν κινδύνῳ τε τὴν πόλιν καταλιπόντα ὑπατον καὶ δούλοις ἐλευθερίαν κηρύξαντα, ἐψηφίσατο μήτε ὑπατον μήτε πολίτην εἶναι.* Vell. 2, 20, 3: e qua (sc. urbe) pulsus collegae optimatumque viribus cum in Campaniam tenderet, ex auctoritate senatus consulatus ei abrogatus est. 4 Cinna sexque tribunis — pulsus] *Liv. per. 79: L. C. Cinna . . . pulsus urbe a Cn. Octavio cum sex tribunis plebis.* 7 fugiens barbarus] *Plut. Mar. 39: 'Εξῆλθεν οὖν εὐθὺς ὁ βάρβαρος φυγῆ, καὶ τὸ ξίφος ἐν μέσῳ καταβαλὼν ἐχώρει διὰ θυρῶν.*

1) EUASISSET; evasisset. placuit etc. P; illaesum misisset Francken (qui conicit: senatus censet non videri quicquam contra remp. ipsum (Octavium) facere, nisi quod illaesum (Cinnam) misisset) 2 id Woelfflin: ET ALIASPROCOLLEGIO 3 scriptum esset P: SERIEPOSSET 4 carmine — tribunis M; EAGMINECINNASEAC|TRIB'; carmina Cinnam, qui tribus patria pulsus P 6 PETERAT; repetam Bernays; referam H (referam et auspiciū ibid. in adn.; praeterea auspiciū est M 7 conclavi P: CONCLAVI; conclave (omisso DE) H

quisset, egressus videt | asellum forte obiectis ei ci|bariis
aquam petere. Idem | sibi praecipere ratus orave|rat, ut se
ad mare deduce|rent, atque ita evaserat.

Is | ergo cum mille circiter | numero collectis ad Cin|
5 nam navi pervenit *Telamonem* profectus. Ex His|pania
Brutus ceterique | exules ad eum conflu|xerunt. Et cum

1 asellum] *Val. Max. 1, 5*: C. autem Mario observatio
ominis procul dubio saluti fuit, quo tempore hostis a senatu
iudicatus in domum Fanniae Minturnis custodiae causa deduc-
tus est. animadvertit enim asellum, cum ei pabulum obi-
ceretur, neglecto eo ad aquam procurrentem. Quo spec-
taculo deorum providentia quod sequeretur oblatum ratus,
alioquin etiam interpretandarum religionum peritissimus, a
multitudine, quae ad opem illi ferendam confluerat, impe-
travit, ut ad mare perduceretur. *Plut. Mar. 38*: ὡς ἀγό-
μενος πρὸς τῆ οἰκίᾳ τῆς Φαννίας ἐγεγόνει, τῶν θυρῶν ἀνοιχ-
θεῖσάν ὄνος ἐνδοθεν ἐχώρει δρόμῳ πιόμενος ἀπὸ κρήνης
ἐγγὺς ἀπορρευούσης· προσβλέψας δὲ τῷ Μαρῶ λαμπρόν τι καὶ
γεγηθὸς ἔσθη πρῶτον ἐναντίον, εἶτα φωνὴν ἀφῆκε λαμπρὸν καὶ
παρεσίρησε παρ' αὐτὸν ὑπὸ γανρότητος. Ἐξ οὗ συμβαλὼν
ὁ Μάριος ἔφασκεν, ὡς διὰ θαλάσσης αὐτῷ μᾶλλον ἢ
διὰ γῆς ὑποδείκνυσι σωτηρίαν τὸ δαιμόνιον· τὸν γὰρ
ὄνον οὐ προσέχοντα τῆ ξηρᾷ τροφῇ πρὸς τὸ ὕδωρ ἀπ
αὐτοῦ τραπέσθαι. 4 cum mille — collectis] *cf. Plut. Mar.*
41: παραλαβὼν ἐκ τῆς Λιβύης Μαυρουσίαν τινὰς ἱππότας καὶ
τῶν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας τινὰς καταφερομένων, συναμφοτέρους οὐ
πλείονας χιλίων γενομένους, μεθ' ὧν ἀνήχθη, προσβαλὼν Τελα-
μῶνι τῆς Τυρρηνίας. *App. civ. 1, 67*: Γάϊος δὲ Μάριος . . . ἐς
Τυρρηνίαν κατέπλευσεν ἅμα τοῖς συνεξελαθεῖσιν καὶ θεράπονσιν
αὐτῶν ἐπελθοῦσιν ἀπὸ Ῥώμης, ἐς πεντακοσίους μάλιστα πον
γεγονόσι. 6 Brutus] *cf. Plut. Sull. 9. App. civ. 1, 60. Liv.*
per. 89.

1 obiectis *P*: ABIECTIS ei *P*: ET (omissum ab *H*)
cibariis *H*: .. | BARTIS; pabulis *P*; clitellis *Bernays* 2 idem
P: TDE | praecipere *M*: PRÆCIT 3 atque ita *Keil*;
ATU IX; ac vix *H*; eaque via *M*; ac ita *P* (*qui legerat primo*
ACCITA) 4 is *P*; NS NUMERIS (*cf. autem Gran. pag. 6*:
columnas aliquot numero; *item Gell. 1, 1, 2*: pedum numero
sescenum; *Apul. met. 4, 20; 10, 13 et a.*); Numidis *Bernays*
5 *Telamonem* *P*: IALS|CHRON (*Telamonem. profectus ex Camozzi*;
... profectus. et ex *H*: ETHISPANIA) 6 ceterique *M*:
CELER . . . | confluerunt *M*: MIS . . . | XERUNT

deformis habitu et cultu <ab iis> | videretur, qui eum
 florentem victoriis norant, | supplicemque se omnibus |
 quasi oppressum ab inimicis commendaret, <mox> | legio-
 nem voluntariorum | conscripsit. Cinnaeque de-
 dit milites et praefecit <eum> | Sertorio et Papirio. Item | Milonio 5
 traditur equorum | pars. Illi praecepit, ut ad urbem ve-
 niret, quae <deserta> | videretur. Cinnae successum | hoc

1 deformis habitu et cultu] *App. civ. 1, 67: ὀνυπῶν δ' ἔτι καὶ κόμης ἔμπλεως ἐπήει τὰς πόλεις, οὐκ ἄλλοις ὀφθῆναι. Plut. Mar. 41: ἐσθῆτι φαύλῃ κεχρημένους καὶ κομῶν ἀφ' ἧς βουγεν ἡμέρας, ὑπὲρ ἑβδομηκοντα γεγονὼς ἔτη βάρην προσήει, φουλόμενος μὲν ἔλσεινός εἶναι, τῷ δὲ οἴκῳ συμμέμικτο τὸ οὐκ εἶον τῆς ὄψεως αὐτοῦ πλέον τὸ φοβερόν . . .* 3 legionem — conscripsit] *App. civ. 1, 67: συνήγαγε Τυρρητῶν ἑξακισχιλίους. Cf. Plut. l. c.: τῶν αὐτόθι γεωργοῦντων καὶ νεμόντων ἐλευθέρων κατὰ δόξαν αὐτοῦ συντρεχόντων ἐπὶ τὴν θάλατταν ἀναπεύθων τοὺς ἀκραισιότατους ἐν ἡμέραις ὀλίγαις χεῖρα μεγάλην ἤθροισε καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἐπλήρωσεν.* 4 Cinnaeque dedit milites] *cf. Plut. Mar. 41: ἔπεμψεν οὖν ἐπαγγελόμενος ὡς ὑπάτω πάντα ποιήσειν τὰ προστασσόμενα. Δεξαμένον δὲ τοῦ Κίννα καὶ προσαγορεύσαντος αὐτὸν ἀνθύπατον . . .* 5 Sertorio et Papirio] *Liv. per. 79: Cinna et Marius quattuor exercitibus, ex quibus duo Q. Sertorio et Carboni dati sunt, urbem circumsederunt. Flor. 2, 9, 13 (Halm): divisere copias Cinna, Marius, Carbo, Sertorius. Cf. etiam Oros. 5, 19, 9. App. civ. 1, 67. Plut. Sert. 5, 3. Milonio] cf. App. civ. 1, 65: τῷ Κίννα προσέφυγον ἀπὸ τῆς βουλῆς οἱ τὰ αὐτὰ ἐφρόνουσι, Γάϊος τε Μιλώνιος καὶ Κόνιτος Σερτώριος καὶ Γάϊος Μάριος ἕτερος.*

1 <ab iis> M; <iis> P; ab is H 2 florentem — no-
 rant M: E... | RENTEMUICTCRISNO... | 3 oppressum
 Schmid: OPPRESSUS <mox> H 4 voluntariorum M:
 UOLUNTAR... |; voluntariam P ... | DIT; tradidit P
 5 PRAEFECIT; praecepit H <eum> H; ut H ITE... |;
 itemque P 6 TRADITUSEU... | PERTIIDCUMCEPITEUM
 ... | BEMUENIRETQUAE... | UIDERET; (itemque Mi-
 lonio) traditis exercitus partibus quam celerrime ad urbem
 veniret quam desertam videret H 7 SINESUCCEN... |
 HOCEST; cf. Cic. ad. fam. 16, 21, 2 (velles mihi successa), Liv.
 2, 45, 5 (nolle successum; v. Mor. Müller ad. h. l.); Cinnae suc-
 cessum hoc est a Pompeio etc. H

est. A Pompeio, *qui dubia* voluntate senatus <iussum> |
recepit, *ut rem publicam ad* iutum vellet ire, *mora* | *inter-*
iecta est, do nec subreperat Marius | *navibus in* portum.
<Cum || in> eo ad noctem usque ma|nsisset, Ostia urbe
5 potitur | <per> Valerium, cuius equ|ites praesidebant. Nec
| Pompeius a Sertorii bello abstinuit, sed palam pug|navit.
Et frustra legati | *ultra* citroque missi sun|t, cum se Cinna
superiorem | *putaret*. Marius | *cum suis Ianiculo po*titur

1 A Pompeio — mora interiecta est] *cf. Oros. 5, 19, 10:*
Cn. Pompeius, qui a senatu cum exercitu accessit, ut rei-
publicae opitularetur, et diu sese novarum rerum aucupatione
suspenderat. *App. civ. 1, 66: Γνωστόν τε Πομπήιον, ἀνθύπατον*
ὄντα καὶ στρατευμάτων περὶ τὸν Ἴόνιον ἡγούμενον, ἐκάλουν κατὰ
σπουδὴν ἐπικουρεῖν τῇ πατρίδι. ὁ δ' ἤλθε . . . 4 Ostia
urbe potitur] *cf. Plut. Mar. 42: τέλος δὲ τὴν Ὀστίαν αὐτὴν λα-*
βῶν ἐν προδοσίας τὰ τε χρήματα διήσπασε καὶ τῶν ἀνθρώπων
τοὺς πολλοὺς ἀπέκτεινε. Liv. per. 79: Ostiam coloniam Marius
expugnavit crudeliterque diripuit. Oros. 5, 19, 17: Marius co-
loniam Ostiensem vi ingressus omnia ibi genera avaritiae et
crudelitatis exercuit. App. civ. 1, 67: Μάριος δὲ καὶ Ὀστία εἶλε
καὶ διήσπαξεν. 8 Ianiculo potitur] *cf. Plut. Mar. 42: πρὸς*
τὴν πόλιν ἐχώρει καὶ τὸ καλούμενον Ἴανουκλον ἕρος κατέσχευ.
Quae Ianiculo a Mario capto gesta sint, apparet ex App. civ.
1, 68: Κλαύδιον δὲ Ἄππιον χιλίαρχον, τειχοφυλακοῦντα τῆς
Ῥώμης τὸν λόφον τὸν καλούμενον Ἴανουκλον, εὖ ποτὲ παθόντα

1 DI . . . | TAUOLUNTATENATOS . . . | RECOEPITRESO-
POR|TU . . . | IUTUMUELETTIREREA . . . | UATISEOOPERAEST;
qui si prompta voluntate, antequam ille valere coepit, rem
publicam opportune adiutum vellet ire, facile negotio eum op-
pressisset H 3 AER . . . | NEC; interea H Marius H:
MO . . . |; modo P NARBONESOPORTUM . . . || . . . IO;
in Ostiensem portum ubi H 4 mansisset H: MA | . . . S;
manens P (*qui legit: . . . portum, sed navigio ad noctem usque*
manens (Marius proposuerat M) Ostia urbe potitur) 5 <per>
P 6 ASERTO RIOBEL | . . ; *cf. Iust. 12, 2, 11 (Alexander*
. . . bello Apulorum abstinuit); a Sertorio bello P; a Sertorio
bellum H (v. autem de h. str. Liv. 8, 19, 12; 7, 27, 8; 32, 26)
7 legati — missi sunt H: LEGATIS | . . TROCITRORE-
MISSISUN | . . ; legatis ultra citro remissis P; legati — remissi
sunt M 8 cum P: . . IM; ut unum M . . . IAPETMARET
(*dittographia, ut videtur*); existimaret P; appellaret M; senatus
putaret Keil Ianiculo potitur M: NAUCULODE | . . ER

multis occisis, qui | *capti Marii iussu iugulati s|unt*. Et Octavius acceptis | *sex cohortibus a Pompeio | transit Tiberim*. Milo|nius occiditur, ceteri su|bmoventur, quos subsidio Mi|lonio Sertorius miserat. | *Ceciderunt Octavianiani | . . . milia et senator unus | Aebutius, adversariorum | sep-* 5 *tem milia*. Potuit capi | *Ianiculum eodem die*. || <At> Pompeius ultra Octavium | *progredi passus non fu|it, sed ut Crassum revo|caret impulit, ne ante de|bellaretur, quam comi|tia conficerentur, ut eum | magistratum ipse inva|deret, qui timebatur*. Nam | *et Metelli castra in pro|pin-* 10

ὄψ' ἐαυτοῦ τῆς εὐεργεσίας ἀναμνήσας ὁ Μάριος ἐς τὴν πόλιν ἐσηλθὲν, ὑπανοιχθεΐσης αὐτῶ πύλης περὶ ἔω, καὶ τὸν Κίνναν ἐσεδέξατο. ἀλλ' οὗτοι μὲν αὐτίκα ἐξέωσθησαν, Ὀυταουῖον καὶ Πομπηῖον σφίσιβιν ἐπιδραμόντων. 2 Octavius — transit Tiberim] *cf. Liv. per. 80: Cinna et Marius cum Carbone et Sertorio Ianiculum occupaverunt et fugati ab Octavio cons. recesserunt.* 4 ceciderunt] *cf. Vell. 2, 21, 2: (Pompeius) ad ultimum magno atrocique proelio cum Cinna conflixit, cuius commissi patratique sub ipsis moenibus oculisque urbis Romanae pugnantibus spectantibusque quam fuerit eventus exitiabilis, vix verbis exprimi potest.* 9 ut magistratum — invaderet] *cf. Vell. 2, 21, 1: Cn. Pompeius . . . frustratus spe continuandi consulatus ita se dubium mediumque partibus praestitit, ut omnia ex proprio usu ageret temporibusque insidiari videretur, et huc atque illuc, unde spes maior adfuisset potentiae, se exercitumque deflecteret.*

1 qui *H* (fortasse qui deposuerant arma *ibid. in adn.*): QUS capti *Camozzi in adn.*:] . . . DiLA MARIUSIUGULATIS | . . . T; (quibusdam) aliis iugulatis . . . P; . . . iugulati sunt *H*; iussu Marii (*vel* ut Marius iussit) iugulati sunt *Camozzi in adn.* 2 TRADIDISSEINIMICO | . . . LUS; obiicit se inimico. legatus *P*; contra . . . ibi Milonius *M*; tum tradidit se inimico *Camozzi* 3 submoventur *M*: SU | . . . ENT; fugiunt *P* QUOSUBSIDIO 4 ceciderunt *P*: | . . . SEAE-RUNT; ibi perierunt *M* 5 | . . . MILIA; sex milia *P* Aebutius *M*: | . . . UTIUS 6 <at>: <nisi> *H* 7 passus non fuit, sed *Francken*: PASSUSNONFU]SSETET: passus non fuisset — et ut Crassum revocaret impulit — ne *etc. H* 10 QUITIMEBATURNÂ; qui timebat urnam *H in adn.*; dum timebatur; nam *Hirschfeld*

quo erant, quem Ca|tuli duo et Antonius se|natus legati, ut
 patriae sub|veniret, oraverant. | Bello, quod inter Pompei|um
 et Sertorium fuit, | miles Pompei, dum spoliat | hostem,
 ignobilis quidam, | fratrem agnovit. Ex|structo rogo dum
 5 iusta | persolvit, multa inprecatus gla|dio se traiecit.
 Maximum|que omnibus praeiudici|um belli civilis casus hic ||
 attulit mentesque muta|vit nec quisquam om|nium a la-
 crimis potuit | temperare. Nolani pro|gressi oppidum Abel-
 lam | incenderunt. Marius | Servilium apud Arimi|num
 10 fugat, paucos occi|dit, reliquos, quos cor|ruperat, accipit
 in deditio|nem. Senatusque per Me|telli legatos consultus
 | de voluntate Samnitium, | qui se negabant aliter | in
 pacem venturos, nisi | civitas ipsis et per|fugis | omnibus

1 quem — oraverant] *cf. App. civ. 1, 68: οἱ δὲ ὕπατοι . . . Καικίλιον Μέτελλον, τὰ λείψανα τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου πρὸς Σαννίτας διατιθέμενον, ἐκέλευον . . . ἐπικουρεῖν τῇ πατρίδι πολιορκουμένην.* 3 miles Pompei] *Liv. per. 79: In quo bello duo fratres, alter ex Pompei exercitu alter ex Cinnae, ignorantibus concurrerunt, et cum victor spoliaret occisum, agnito fratre, ingenti lamentatione edita, rogo ei exstructo, ipse supra rogam se transfodit, et eodem igne consumptus est.* *Tac. hist. 4, 51: proelio, quo apud Ianiculum adversus Cinnam pugnatum est, Pompeianus miles fratrem suum, dein cognito facinore se ipsum interfecit. Cf. etiam Val. Max. 5, 4. Oros. 5, 19, 12.* 13 nisi civitas daretur] *Dio Cass. fr. 100, 7: . . . τὴν τε γὰρ πολιτείαν ἡξίουν οὐχ ἑαυτοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἠτόμοληκόσι πρὸς σφᾶς δοθῆναι καὶ οὔτε τι τῆς λείας, ἣν εἶχον, ἀποδοῦναι ἠθέλον καὶ τοὺς αἰχμαλώτους τοὺς τε αὐτομόλους σφᾶν πάντας ἀπήθουν, ὥστε μηδὲ τοὺς βουλευτὰς τὴν εἰρήνην ἔτι τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τούτοις ἐλέσθαι.*

1 senatus *Keil: SENEX* 4 ignobilis quidam *ante miles Pompei ponitur ab H* 5 inprecatus *H: PRAE|CATUSET INPRAECATUS* 6 PRAEQ · | \ | DI | UM; praesagium *H*; praeludium *H. Pertz* 7 attulit *P: AETULIT; obtulit H*
 8 Abellam *H: ABELLA |* 10 COR|RUPERAT; corrupuerat *H*; conterruerat *Camozzi in adn.*; in urbem compulerat *vel circumdederat Francken, sed cf. Liv. per. (L. C. Cinna . . . cor-ruptum Ap. Claudii exercitum in potestatem suam redegit)*
 12 negabant *P: NEGABUNT* 13 perfugis *M: PERIUCIS*

daretur bona¹que redderentur, abnuvit, dig²nitatem antiquam P. R. tuentibus patribus. Quibus cog³nitis Cinna per Flavium | Fimbriam legibus, quas | postulabant, eos recepit | et copiis suis iunxit.

Nec || desinebat Pompeius interim | miscere omnia. Et 5 cum | senatum videret aversari omnes exules maximeque Cin⁴nae causam, suavitamen, ut legati a Cinna | missi tuto reciperentur. Et <clam> | cum Cinna consilia so- ciabat et Octavio tegebat. | Dediticiis omnibus civita⁵s data, qui polliciti multa | milia militum vix XVI | cohortes miserunt. Et | pestilentia vastatus exer⁶citus ita, ut

2 Cinna — eos recepit et — iunxit] *Liv. per. 80: Samnites, qui soli arma recipiebant, Cinnae et Mario se coniunxerunt. App. civ. 1, 68: οὐ συμβαίνοντος Σαννίταις ἐς ἃ ἦτονν τοῦ Μετέλλου, ὁ Μάριος αἰσθόμενος συνέθετο τοῖς Σαννίταις ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἦτονν παρὰ τοῦ Μετέλλου. ὅδε μὲν δὴ καὶ Σαννίται Μαρίῳ συνεμάχονν.* 9 dediticiis omnibus] *Liv. per. 80: Italicis populis a senatu civitas data est.* 11 pestilentia vastatus exercitus] *Oros. 5, 19, 18: exercitus eius pestilentia correptus paene totus absumptus est. nam undecim milia virorum de castris Pompei mortua, sex milia autem de parte Octavii consulis siderata sunt. Vell. 2, 21, 3: post hoc cum utrumque exercitum velut parum bello exhaustum laceraret pestilentia, Un. Pompeius decessit.*

1 bonaque redderentur *H: BONO REDDERETUR: bona redderentur M* (nisi civitas ipsis daretur et perfugis omnibus bona redderentur *Schmidt mutato ordine verborum* perfugis omnibus) dignitatem — patribus *Francken: DIGNITATEMANTIREMPRAE|SENTIB·PATRIB·;* dignitatem ante rem publicam ponentibus patribus *M;* dignitatem antiquam prae se ferentibus patribus *H* 3 LEGESQUAS|POSTULABANT-EORECEPIT; leges, quas postulabant, concedit *MP;* in leges — eos recepit *Bernays* 5 interim miscere *H: IN...|MISCERE; intermiscere P* ETCUM|SENATUIDERETA·UER SA|RIOMNESEXULEsMETEL...|NAECAUSAM; et cum in senatu videret aversari omnes Sullae metu Cinnae causam *P;* et cum senatum videret aversari *M;* et cum senatu videretur aversari *etc. M* 7 missi *P: |SI* 8 et *P* clam *M: EL...* 9 tegebat *M: FECER* |; detegebat *H* 10 XVI *H: XI...|, XVI vel XVII P in adn.*

ex Octavia|nis partibus decem et sep|tem milia hominum
de|perirent. Pompeius mi|nus validus cum in lec|to de-
cum|beret, orta tem|pestate et ipse fulmine | adflatus est
et culmen | tabernaculi dissipatum. | Nec spem vitae osten-
5 dit. || Itaque per aliquot dies <exercitus> | sine <duce>
fuit. Et quia sanari ni|mis tarde <videbatur>, C. Cassius
<in> ca|stra est missus, <ut> exercitum | acciperet, dum
ille con|valescit. Ad quem Pompeius | nuntium repente se
erigit legati|sque, qui adfuere | num esset con-
10 tentus | adulescentes. | Pompeio diem ad-
esse appar|uit Cassio. Tertium post | diem Pompeius mira-
ta|be obiit. Eius funus populus | Suburanus diruit mor-|

3 orta tempestate — fulmine adflatus] *Iul. Obs. 56*: in castris Cn. Pompei caelum ruere visum, arma signaque tacta, milites exanimati. Ipse Pompeius adflatus sidere interiit. *Oros. 5, 19, 18*: Pompeius fulmine adflatus interiit. *App. civ. 1, 68*: κεραυνῶν δὲ πολλῶν ἐς τὸ τοῦ Πομπηίου στρατόπεδον καταρραγόντων, ἄλλοι τε τῶν ἐπιφανῶν καὶ ὁ Πομπήιος ἀπόλειτο. *Id. 80*: . . . Γναῖος Πομπήιος . . . Πομπήιον μὲν ὦν παῖς τοῦ διεφθαρμένου τῷ κεραυνῷ. *Plut. Pomp. 1*: ἐπεὶ δὲ ἀπέθανε κεραυνωθείς . . . 12 funus — diruit *sqq.*] *Iul. Obs. 56*: lectum eius populus diripuit, corpus unco traxit, quod discrimine civili perseverasset periclitanti patriae non succurrere. *Plut. Pomp. 1*: . . . Ῥωμαῖοι . . . ἐκκομιζόμενον τὸ σῶμα κατασπασάντες ἀπὸ τοῦ λέχους καὶ καθυβρίσαντες. *Vell. 2, 21, 3*: . . . populusque Romanus quam vivo iracundiam debuerat, in corpus mortui contulit.

4 ostendit P: OSTEN . . . || 5 itaque — fuit H: . T . . ΠΕ-
ΕΡΑΕΙQUOEDIESIPO . . . | . SEU . . . IL 6 et quia sa-
nari H: . TQUIASANIον I|M|SICAOSTE; nimis lente Ca-
mozzi; non posse H <videbatur> H (qui ante C. Cassius
inserit: decretum est, ut) C. Cassius H: CCASSIBS
7 in castra H: . . Ε | . C|A|S|T|I exercitum acciperet P: EXER-
CITU . . . | . CCIPERET; exercitum susciperet H 8 con-
valescit P: CON . . . | . LESGIT; convalesceret H Pompeius
P: POMPEI . . | nuntium H: | . M; omittitur a P 9 LE-
GA . . | ACIOIFUERE|LITCIREII . . . | . EUSESECONTENTUSAD-
SIS . . | . SENTEPATETADULESCENTES|; et adule-
scentes Pompeio etc. H; legatus fuere us esse
contentus adsentiente patre adulescentes Pompeio etc. P
10 POMPEIODIESAESSEQ . PAR | . . NIT CASSIO

tuumque lecto detrusum | per caenum trahere noⁿ destitit
 omnibus consen|tientibus dignam caelo poe|nam et perfidiae
 et avar|itiae nequissimum hom|inem expendisse. Sed pa|tres
 et tribuni repressa | multitudine cadaver || superiectis <te-
 xerunt> vesti|bus. Tradit in | lecticula vulgari e|um 5
 elatum sepulturae | datum. Pompeianos Octa|vius in sua
 castra tradu|cit. Et copias Metellus con|tra Cinnam du-
 xerat, | cum milites repente vexi|llis totis clamore exerci-
 tum Cinnae salutant ac | resalutantur. Territus | re nova
 Metellus exercit|um reducit atque ipse in|ter primos ad 10
 Cinnam de|pace legatum mitti censet. Quo regresso Cras-
 sus | pugnam urgens cum Me|tello communicat, ut ipse
 peteret Cinnam nulla mora interiecta | Com-

7 copias Metellus contra Cinnam duxerat sqq.] cf. *App. civ. 1, 69*: τοῦ δ' ἄστεος ἑκατὸν σταδίους αὐτὸς τε καὶ Κίννας καὶ οἱ στρατηγοῦντες αὐτοῖς Κάρβων τε καὶ Σεργώριος ἀποσχόντες ἐστρατοπέδευσαν, Ὀκταονίον καὶ Κράσσον καὶ Μετέλλου περὶ τὸ ὄρος τὸ Ἄλβανὸν αὐτοῖς ἀντικαθημένων. 8 milites — salutant] cf. *Liv. per. 80*: cum nulla spes esset optimatibus resistendi propter segnitiam et perfidiam et ducum et militum, qui corrupti aut pugnare nolebant aut in diversas partes transibant, Cinna et Marius in urbem recepti sunt. 11 legatum mitti] cf. *App. civ. 1, 69*: καὶ πρέσβεις περὶ διαλύσεων ἐς τὸν Κίνναν ἔπεμπον.

3 patres P: ORA | .. RES (primo quidem P in codice has litteras se legisse putabat: PA. | RES); praetores Schmidt
 4 SUPERINCI . . . ; super ingestis H <texerunt> vestibus
 H: | BUS 5 TRAMΗΙ ; traduntque auctores H traditumque est Camozzi; sed excidisse videtur nomen auctoris lecticula H: LECTICULAM UULGARITER
 7 duxerat H: TRADUXERAT; produxerat P 8 vexillis H in adn.: CIEI'LEIS; ordinibus M 11 LEGATUM TICISSENS|DEEA; legatum mittit. de . . . P; legatum P. Crassum decernit Bursian; legatus profectus est H UIOGRESSOCRASSO|FUCACIURGENTE CUMME|TELLOCUMSIMITIACURIPSE|SL . EscLIP \ MAERETCIN . . | NULLAME D. EIRERETAM; regresso Crasso . . . ac iurgante cum Metello H; regresso Crasso fugaci. urgente eum Metello cum . . . cur ipse sileret? . . . quaerit. Cinna nullam . . . P 13 commisso — proelio Camozzi: Q. MISSOU MFIM|BRIAPROELIO

misso cum Fim|bria proelio infeliciter de|victus neque oc-
ciscus cum. Metell||us

... Pro||tinus Sulla Athenas re|versus in principes se-
ditionis et noxios anim|advertit | violentius necatis
5 reli|quis.

<Mithridates> au|tem omni ex civitate | milites multos
<coëgerat>, | quos calamitate comperta | novis auget. Quin-
que et | sexaginta <milia> peditum, equo|rum quindecim
milia cum Dorilao pra|fecto mittit et quadrigas | falcatas

3 principes seditionis] cf. App. Mi. 39: καὶ αὐτῶν ὁ Σύλ-
λας Ἀριστίονα μὲν καὶ τοὺς ἐκείνω δορυφορήσαντας ἢ
ἀρχὴν τινα ἄρξαντας, ἢ ὁτιοῦν ἄλλο πράξαντας παρ' ἃ
πρότερον ἀλούσης τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Ῥωμαίων διετέτακτο, ἐκό-
λασε θανάτω, τοῖς δὲ ἄλλοις συνέγνω . . . 6 Mithri-
dates — auget] cf. App. Mi. 46: Μιθριδάτης δ' ἐπεὶ το-
σῆσθε ἦτις ἐπύθειο . . . στρατιὰν ἄλλην ἀπὸ τῶν
ὑπ' αὐτὸν ἐθνῶν ἀπάντων κατὰ σπουδὴν συνέλεγεν.

7 quinque et sexaginta milia] cf. App. Mi. 49: οὕτω μυριάδων
στρατῶς ἤθροιστο τῷ Μιθριδάτῃ, καὶ αὐτὸν Δορίλαος πρὸς Ἀρ-
χέλαον ἤγεν ἐς τὴν Ἑλλάδα . . . Oros. 6, 2, 6: comperta clade
Mithridates lectissima septuaginta milia militum Archelao in
subsidiium misit ex Asia. Eutr. 5, 6, 3: Hac pugna Mithridates
cognita septuaginta milia lectissima ex Asia Archelao misit.

1 INFELICITER; infelici ter H devictus neque occiscus
Camozzi: DE|UICSTONEQ · OCCISO; conieci equidem Crasso a
Fimbria proelio infeliciter devicto neque occiso (cf. Liv. per. 80:
Crassus filius ab equitibus Fimbriae occisus) 2 cum Metel-
lus H: CUMETI...|| 3 ...NUS RE|..RSUS SE|...
ONIS 4 ANIM|... LENTIUSNECATISRELI|... SNECA-
TISRELIQUIS; animadvertit violentius, necatis reliquis P; ani-
madvertit violentius* necatis reliquis H; a. violentius, conserva-
tatis reliquis Camozzi 6 <Mithridates> scripsi dittographia
NECATISRELIQUIS e contextu remota AB [... OMNIAET-
UIUINATO |... ERESMULTOS ΗΙΑΤΟ |... OSCALAMILO · ΣΑΜΕ
· ΤΑ |... | ASAUDET (vel AUGET P in adn.); calamitate com-
perta restitui nixus auctoritate Orosi et Eutropi (l. c.)
7 QUINQ · c(S)A |... STABOITARDITUM EQUO |... MOCUMDO-
RILAOPRA |... AEMITTIT; (et) quinquaginta milia peditum
equitumque cum Dorilao... mittit (praemittit P; trans mare
mittit H in adn.; cum Dorilao praetore mittit Heraeus)
9 falcatas H: ... ESSUAS; essedas P; essedasque Camozzi

septuaginta. <Iis> addit Archelaus nume|ro circiter decem milia, quae | interea collegerat ex insu|lis, quas longis navibus | rursus vastabat. Primo | <die> fugati Pontici et Arche|lai filius occisus. Verum | impetu suppresso se noctu | <in> operibus continebant. | <Mane> ferocius impetus fac- | 5 tus. Milites nostri castra || capiunt, hostium multi|tudinem

1 decem milia] *cf. App. Mi. 45: 'Αρχέλαος δὲ καὶ ὅσοι ἄλλοι κατὰ μέρος ἐξέφυγον, εἰς Χαλκίδα συνελέγοντο, οὐ πολὺ πλείους μυριάων ἐν δώδεκα μυριάδων γενόμενοι. Ibid. 49: ('Αρχέλαον)... ἔχοντα τῶν προτέρων ἔτι μυριάους. Oros. 6, 2, 5: centum decem milia de exercitu Archelai interfecta, vix decem milia superfuisse referuntur. Eutr. 5, 6, 3: ... ut ex CXX milibus vix decem Archelao superessent. 2 quas — vastabat] *cf. App. l. c.: 'Ρωμαίων δὲ ναῦς οὐκ ἔχόντων, ἀδειῶς τὰς νήσους περιέπλει τὰ παράλια πορθῶν. 4 Archelai filius] Eutr. 5, 6, 3: primo proelio quindecim milia hostium interfecta sunt et filius Archelai Diogenes. Oros. 6, 2, 6: Diogenes Archelai filius trucidatus est. Item App. Mi. 49, ubi pugnam accuratissime scriptam legas. 5 operibus] *cf. App. Mi. 49: οἱ περὶ δ' ἐς τὸ στρατόπεδον συνέφυγον. Plut. Sull. 21: τέλος δὲ κατακλεισθέντες εἰς τὸν χάρακα μοχθηρῶς ὑπὸ τραυμάτων καὶ φόνον διεννυκτέρευσαν. mane] *cf. App. l. c. 50: καὶ μεθ' ἡμέραν... ἐπῆγεν αὐτήν (sc. στρατιάν) ἐπὶ τὸ χάρακα τοῦ Ἀρχελάου. Plut. l. c.: ἡμέρας δὲ πάλιν τῷ χάρακι τοῖς στρατιώταις προσαγαγὼν ὁ Σύλλας... 6 castra capiunt] *cf. App. et. Plut. l. c. 6 multitudinem innumerabilem] *cf. Oros. 2, 6, 7: tertio bello omnes copiae, quas Archelaus habebat, extinctae sunt. nam viginti milia militum eius in paludem pulsa cum Syllae fidem implorarent, insatiabili victoris ira interfecta sunt totidemque alia in flumen coacta ac necata,******

1 |... ADDITARCHELAUS; (septuaginta) eis addit. Archelaus etc. H; <iis> omisit P SUBI|... CIRCITERSULLAQUAE |... EACOLLEGERATETERN|... QUAE LONGISNAUIB. |... SUSUASTABAT; (Archelaus) decem (Camozzi) circiter milia ... collegerat et (Camozzi) ... longis navibus insulas vastabat H 3 <die> coniecit etiam Camozzi; P et H lacunam neglexerunt 4 Archelai filius P: ARCHE|..... MELIUS DEBUE|... IETSUPPRESSO; deinde fuga suppressa H se — continebant Traube: SENECTU |... DERIDICONTINEBAN|... R; praefectorum imperio H continebantur P <mane>: sed Camozzi 5 SEDOCIUS factus milites P: FAC|... ILITES; factus et milites H

innumerabilem concidunt, amplius | XXV milia capiunt,
 quae | postea sub corona ve|nierunt. Archelaus par|vulo
 navigio Chalcedem | deportatur.

Regi, qui Ab|derae praesidebant, captis | Philippis di-
 5 labuntur. | Colloquium Sullae et Ar|chelao in Aulide fuit
 | et condiciones imposi|tae, si rex pacem mallet. | Quibus
 ille tandem pa|ruit. Nam et Fimbriae ad|ventum time-
 bat, ut mox | ordine indicabo, et se de | conventis nihil
 nova|turum Sulla praedixe|rāt. Fuerunt autem hae: | Ar-
 10 chelaus classem | traderet Sullae, rex insu|lis omnibus,

reliqui miserorum passim trucidati sunt. *Eutr.* 5, 6, 3: omnes
 Mithridatis copiae extinctae sunt. *App. Mi.* 50: φωνή τῶν
 βαρβάρων ἐγένετο καὶ φόνος, τῶν μὲν καταλαμβανομένων, τῶν
 δ' ἐς τὴν ἐγγὺς λίμνην ὠθομένων τε καὶ νεῖν οὐκ ἐπισταμέ-
 νων. 2 Archelaus — deportatur] *cf. App. l. c.*: Ἀρχέλαος δ'
 ἐν ἔλει τινὶ ἐκρύφθη, καὶ σιάφους ἐπιτυχῶν ἐς Χαλκίδα διέ-
 πλευσεν. 5 Aulide] *cf. Plut. Sull.* 22: καὶ συνήλθον ἐπὶ θα-
 λάττῃ περὶ Δῆλιον, οὗ τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν. 6 Qui-
 bus ille tandem paruit] *cf. Plut. Sull.* 23: τότε δὲ πρεσβευτῶν

παρὰ τοῦ Μιθριδάτου παραγενομένων καὶ τὰ μὲν ἄλλα φρα-
 σκόντων δέχεσθαι, **Παφλαγονίαν δὲ ἀξιούντων μὴ ἀφαιρε-
 θῆναι, τὰς δὲ ναῦς οὐδὲ ὅλως ὁμολογηθῆναι, χαλεπήνας**
 ὁ Σύλλας εἶπε: οἱ μὲν οὖν πρέσβεις φοβηθέντες ἠσύχα-
 ζον, ὁ δὲ Ἀρχέλαος ἐδεῖτο τοῦ Σύλλα καὶ κατεπράυνε τὴν ὀργὴν
 . . . τέλος δ' ἔπεισεν ἀποσταλῆναι πρὸς τὸν Μιθριδάτην **δια-
 πράξασθαι γὰρ ἐφ' οἷς βούλεται τὴν εἰρήνην . . .**
 καὶ τὸν Ἀρχέλαον ἐδέξατο (*sc. a rege reversum*) περὶ Φιλίππου
 ἀγγέλλοντα καλῶς ἔχειν πάντα. *Cf. etiam App. Mi.* 55.

7 Fimbriae adventum timebat] *cf. Plut. Sull.* 23: αἴτιος δ' ἦν
 μάλιστα **Φιμβρίας**, ὃς τὸν ἀπὸ τῆς ἐτέρας στάσεως ἀρχοντα
 Φλάκκου ἀνελών καὶ τῶν Μιθριδατικῶν στρατηγῶν κρατήσας
 ἐπ' αὐτὸν ἐκεῖνον ἐβάδιζε. Ταῦτα γὰρ δεῖσας ὁ Μιθρι-
 δάτης μᾶλλον εἶλετο τῷ Σύλλᾳ φίλος γενέσθαι. 10 classem

traderet] *cf. Liv. per.* 82: Archelaus cum classe regia Sullae se
 tradidit. *Plut. Sull.* 22: Σύλλας Μιθριδάτου μὲν ἀμελεῖν ἐκέ-
 λευεν, αὐτὸν δὲ βασιλεύειν ἀντ' ἐκεῖνον σύμμαχον Ῥωμαίων γε-
 νόμενον καὶ **παραδόντα τὰς ναῦς**. *App. Mi.* 55: „ἐὰν τὸν
 στόλον ἡμῖν, ὃν ἔχεις, ὃ Ἀρχέλαε, παρα[δι]δῶ πάντα Μιθριδά-
 της . . .“. 56: ἐλθόντων δὲ τῶν πρέσβειων, οἱ τοῖς μὲν ἄλλοις
συνετίθεντο, μόνην δ' ἐξαιρούμενοι Παφλαγονίαν . . .

Asia, Bithynia, || Paphlagonia decederet, | item Gallograecis.
 Q. Oppium | et M'. Aquilium legatos | redderet, itemque
 ceteros | omnis captivos, quorum | non parvus numerus |
 erat, dimitteret. Inprimis | excepti Macedones, quo|rum
 fides insignis fue|rat, ut uxores et liberi red|derentur. 5
 Praeterea na|ves septuaginta | tectas instructas sociis | daret,
 frumentum, vestem, | stipendium ipsi praesta|ret. Is ipse
 Mithridates cum | Sulla apud Dardanum com|positis reli-
 qua classe gra|tia P. R. reconciliata [Ariobar|dianem ut
 servum res|puit] in | Pontum proficiscitur. Ac dum de 10
 condicio|nibus disceptatur, Maedos | et Dardanos, qui so-
 cios ve|xabant, Hortensius legatus | fugaverat. Ipse Sulla
 exer|citurum in Maedicam indu|xerat, priusquam in Asiam |

8 is — compositis] cf. *Plut. Sull. l. c.*: Δεξαμένον δὲ τοῦ
 Σύλλα τὴν πρόκλησιν ἐγένοντο συνθήκαι, Μιθριδάτην μὲν Ἀσίαν
 ἀφείναι καὶ Παφλαγονίαν, ἐκστῆναι δὲ Βιθυνίας Νικομήδει,
 Καππαδοκίας Ἀριοβαρζάνην, καταβαλεῖν δὲ Ῥωμαίοις δισχίλια
 τάλαντα καὶ δοῦναι ναῦς ἑβδομήκοντα χαλκήρεϊς μετὰ τῆς οἰ-
 κείας παρασκευῆς . . . *Ibid. 24*: ἠρώτησεν, εἰ ποιεῖ τὰ συγκεί-
 μενα δι' Ἀρχελάου. Φήσαντος δὲ ποιεῖν . . . *App. Mi. 58*: το-
 σαῦτα τοῦ Σύλλα μετ' ὀργῆς ἔτι λέγοντος, μετέπιπτεν ὁ βασιλεὺς
 καὶ ἐδεδόκει, καὶ ἐς τὰς δι' Ἀρχελάου γενομένας συνθήκας ἐνε-
 δίδου, τὰς τε ναῦς καὶ τὰ ἄλλα πάντα παραδοὺς ἐς τὸν Πόντον
 ἐπὶ τὴν πατρώαν ἀρχὴν ἐπανήει μόνην. 13 Maedicam] cf.
Eutr. 5, 7: Interim eo tempore Sulla etiam Dardanos, Scor-
 discos, Dalmatas et Maedos partim vicit, alios in fidem acce-
 pit. *App. Mi. 55*: Σύλλας . . . Ἐνετοὺς καὶ Δαρδανέας καὶ
 Σιντοὺς, περίοικα Μακεδόνων ἔθνη, συνεχῶς ἐς Μακεδονίαν
 ἐμβάλλοντα, ἐπιῶν ἐπόρθει. *Plut. Sull. 23*: αὐτὸς εἰς τὴν Μαι-

2 M' H: M 6 XXQUINQUAGINTA; LXX H 7 ve-
 stem M: FISCII; eis et H IPSE IS; his H 8 apud
 M: QUI RELIQUA; relicta M 9 P. R. H: E; e re P
 (his ipse Mithridates cum Sulla apud Dardanum compositis;
 gratia P. R. reconciliata, Ariobardianem ut servum respuit;
 reliqua classe in Pontum proficiscitur *Linker probante Camozzio*)
 11 Maedos H: MEDS 12 legatus H: RE . . . |; retro P
 13 Maedicam *Sittl* (cf. *Liv. 26, 25, 8; 40, 22, 1 et 21. Plut.*
Sull. 23): MEDIAM induxerat, priusquam in Asiam (A. . . |
cod.) ad (AC *cod.*) colloquium transiret P; induxerat. Prius-
 quam . . . transiret, Dardanos . . . M

ad colloquium tran|siret. Quo Dardanos et | Densetetas
caesis hostibus, | qui Macedoniam vexa|bant, in deditionem
re|cepit.

Ephesi causis cog|nis principes belli securi | necat, ci-
5 vitates pecunia | multat, oppida impacata | redigit in suam
potesta|tem. Nicomedi regnum | Bithyniae restituit Curio |
eique adiecit Paphlagoniam. | Comis et mansuetior ille, |
quam <pater> Nicomedes | fuerat, Romanis dedi|tus, ut
perfidia scelesta | vacaret, fidem per nefas | non maligne

δικήν ἐνέβαλλε καὶ τὰ πολλὰ διαπορδήσας πάλιν ἀνέστρεψεν
εἰς Μακεδονίαν. 4 Ephesi] cf. App. Mi. 61: καππαδοῦσιαν-
τες ἄνδρες ἢ πόλεις ἐκολάζοντο πικρῶς, καὶ μάλιστα αὐτῶν
'Ἐφεῖσιοι . . . 5 civitates pecunia multat] cf. App. Mi. 62:
μόνους ὑμῖν ἐπιγράψω πέντε ἐτῶν φόρους ἐσενεργεῖν αὐτίκα,
καὶ τὴν τοῦ πολέμου δαπάνην, ὅση τε γέγονέ μοι καὶ ἔσται κα-
θισταμένῳ τὰ ὑπόλοιπα. διαιρήσω δὲ ταῦθ' ἐκάστοις ἐγὼ κατὰ
πόλεις. oppida impacata redigit in suam potestatem] cf.
App. Mi. 61: πόλεων τινῶν ἀφισταμένων ἐγίγνοντο σφαγαὶ κατὰ
πλήθος . . . τείχη τε πολλῶν καθηρέιτο. 6 Curio] cf. App.
Mi. 60: Κορυίῳνι προσέταξε Νικομήδην ἐς Βιθυνίαν . . . κα-
ταγαγεῖν. 9 perfidia scelesta] cf. Iust. 37, 4, 7: Nicomedes
(sc. Nic. II.), quoniam se tueri iure non poterat, iusto regi red-
diturum respondit. Atque ita filium suum mutato nomine Py-
laëmenem, Paphlagonum regum nomine, appellat et quasi
stirpi regiae reddidisset regnum, falso nomine tenet. Sic **lu-
dibrio habiti legati** Romam revertuntur.

1 QUODARDANOSE . . | DENSELETAS; Dardanos quoque
et Densetetas *M* 2 caesis hostibus *H*: CAESISHOS . . . |
ceterosque *M*; Scordiscosque *H* 4 SECU . . . |; securibus *P*
5 impacata *P*: INPACASRU . . ; intacta bello *Keil* 6 RUC
. . | EST PROELIATIPAPHLA . ON . . . |; quod est appellat-
um Paphlagonia *P in adn.*; qui post est appellatus Philopator
H; regique Ariobardiani Cappadociam *Keil*; cui est pars ad-
dita Paphlagoniae *Camozzi in adn.* 7 I . . . | QUAM
CETUMESS . . | QFOUERET; . . . quam foveret (Romanis)
Camozzi; fuit quam pater, sed cum esset . . . *idem in adn.*
8 DEL . | TUS; delatus *P* UTEOFIEQUASCELES . . | UACA-
RET; . . invocaret (fidem) *Camozzi* 9 fidem — exerceret
Sittl: FIDEMPERNEFA . . | BRIEAMLIGNOEXERCERE |; fidem
per nefas *Camozzi* fidem per nefas fractam *Heraeus*

exercere|t. | *Socrates* alter frater <regnum eius || non> in-
vidiose exequabatur, | *satis* exercitus in priore | *fortuna*.
Nam postquam | *Nicomedes Euergetes*, | <qui> *est* ita dic-
tus, quod bea|tos egentes faciebat mul|tosque beneficiis al-
li|ciebat, non fuit uno isto | *filio* contentus, quem | <ex> 5
Aristonica legitimum | procrearat, tollit ex con|cubina
Hagne Cyzicena | <alterum>, *Socratem* nomine, | *illamque*
Cyzicum cum So|crate et quingentis tale|ntis ablegat. *Sene*
mortuo, | *incertum* an veneno, | *filius Aristonicae* succedit |
.....amissa matre | *sororem* patris ducit | *uxorem*, 10

1 *Socrates* — *satis* exercitus in priore fortuna] cf. *App. Mi. 10*: *Νικομήδει δὲ τῶ Νικομήδους τοῦ Προυσίου, Βιθυνίας ὡς πατροφῶας ὑπὸ Ῥωμαίων ἀποδειχθέντι βασιλεύειν, Σωκράτη τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Νικομήδους, ὅτῳ χρηστὸς ἐπόνυμον ἦν, μετὰ στρατιᾶς ἐπέπεμψε· καὶ τὴν Βιθυνῶν ἀρχὴν ὁ Σωκράτης ἐς αὐτὸν περιέσπασεν . . . Κάσσιος δὲ καὶ Μάνιος . . . Νικομήδη κατήγαγον ἐς Βιθυνίαν. Memoratur Socrates etiam ap. Memn. 30 et Iust. 38, 5, 8.*

1 SEICMASSEALTERETETAL... ||... IDIOSE; in-
vidiose *P* *satis* *P*: |... TIS; artis *Keil*; (quantam expertus
Francken) 2 INPRIORE |... RIUNA; in priore vitae fortuna
Francken 3 *Nicomedes Euergetes* *H*: |... CONEMESEUER-
SEIES | qui est ita dictus *H*: |... ERITADICTUS; merita ita
dictus *Heraeus* 4 *beatos* *H*: BEA |... multosque *H*:
MUL |... Q; multisque *P* 5 *alliciebat* *H*: ALLI |... EBAT;
alliciebat *P* *filio* *M*: |... O ex *Aristonica* *H*: |... RA-
RISTONAC; ac *P* (quem *Aristonica* legitimum *M*)
7 *Hagne Cyzicena* *Keil*: HALIESICHEANA; *Hagne Sicheana* *P*
<alterum> *H*: |... RE; muliere *M* genere *Keil* *illam-*
que *Keil*: |... UMQ; eamque *P*; ipsamque *Heraeus*; mulierem-
que *H* 8 *Cyzicum* *P*: CELIEUM *sene* *P*: SINE
|... EONGLAODICTA; *Nicomedes filius* *P*; *Nicomedis filius* *Ca-*
mozzi 9 *Lacunam indicimus, ubi in cod. extant hae litterae*:
|... UNCATISEAPANTICISO |... EUACs 10 *amissa* *P*:
AMIIIT |... ROREMPATREMQUEM |... RAHUICUIUONO-
UERAT |... ELONOSPOSTMORTUAS ||; [quem pater vivus non
agnoverat] haut longe post *Heraeus*; mortuast *M*; mortua est
Camozzi (qui (in adn.) aliquid huiusmodi contineri arbitratur:
sene mortuo, *incertum* an veneno, [favente *Laodice*, *Nicomedis*
filius] succedit. [ob]truncatis [propinquis quos sibi infestos
putabat atque *amissa*] matre, *sororem* patris ducit *uxorem*

- quae | cara huic vivo fuerat. | <Cum> die nono post mor-
 tua esset || morbo an dolo, Nisam A|riarathis Cappadocum |
 regis filiam accepit. Hanc | Socrates ad <Mithridatem> |
 refert regem <ad> bellum con|tra fratrem incitavisse. |
 5 Exceptus a rege munifi|ce, Chrestus etiam quasi | meliore
 nomine ab eo|dem vocatus, Romam | ad regnum expeten-
 dum | frustra profectus Cyzi|cum redit. Nam redire ad |
 regem pudor prohibue|rat. Ibi avaritia caedem sua|dente
 occisa sorore inse|quentibus Philopatore si|mul et Cyzicenis
 10 Euboeam | venit, ubi apud Cornelium | quendam equitem
 Romanum | devertitur. Satis benig|ne exceptus eius filio |
 adolescentulo <ut> sce|lera disceret

5 Chrestus] de hoc cognomine cf. App., Memn., Iust. l. c.

6 Romam — profectus] cf. Cic. de or. 3, 229, Memn. 30.

9 Philopatore] de cogn. cf. App. Mi. 7: Νικομήδης ὁ υἱός,
 ὃς φιλοπάτωρ ἐπέκλησις ἦν.

[quam, patre etiam tum vivo, sibi desponderat. cum paulo
 post] mortua est etc.) 3 HAEC|SOCRATESADREGEMFECIT|
 REGEMREFERTBELLUMCŌ|TRAFRATREMINCITAUISSSE | ;
 haec Socrates ad regem fert M, regem refert etc. P; hanc So-
 crates ad regem refert bellum contra fratrem incitavisse H;
 hanc Socrates ad bellum contra regem refert incitavisse
 Francken 5 munifice cod.; magnifice Camozzi 6 vocatus
 P: REUOCUAIIL; revocitatus Heraeus 7 Cyzicum P: IULI|
 CUM 10 ubi P: UEL 11 exceptus P: EINUSIREQ
 12 ADULESCENTI.. LISCELERADISCERES; scelera di-
 scere P.

GRANI LICINIANI

Liber XXXVI.

..||... admonitus conten|dere refugit. Et Pompeius | annos natus XXV, eques Romanus, | quod nemo antea, pro | praetore ex Africa triu|mphavit IV. idus Martias. Quo <die> memorant popu|lum <Romanum> elepha|ntos <in triumpho> vidisse. | <Sed cum> urbem ingre|deretur, 5 minore[m] fuisse ele|phantis quattuor ad currum iunc|tis <portam triumphalem>, quamquam | bis experirentur. [et | Murena ex Asia trium|phavit, et Valerius Flac|cus ex Cel-

1 Pompeius annos natus XXV] *Liv. per. 89*: (Cn. Pompeius) quattuor et viginti annos natus, **adhuc eques Romanus, quod nulli contigerat, ex Africa triumphavit.** *Eutr. 5, 9, 1*: Cn. etiam Pompeius, **quod nulli Romanorum tributum erat, quartum et vicesimum annum agens, de Africa triumphavit.** *Aur. Vict. vir. ill. 77*: (Cn. Pompeius) viginti sex annorum triumphavit. 6 elephantis — iunctis] *cf. Plut. Pomp. 14*: πολλῶν δὲ δυσχεραίνοντων καὶ ἀγανακτούντων, ἔτι μᾶλλον αὐτούς, ὡς φασι, βουλόμενος ἀνιᾶν ὁ Πομπήϊος ἐπεχείρησεν ἐλεφάντων ἄρματα τεττάρων ἐπιβάς εἰσελάσσειν· ἤγαγε γὰρ ἐκ Λιβύης τῶν βασιλικῶν συγχοῦς αἰχμαλώτους· ἀλλὰ τῆς πόλης στενωτέρας οὔσης ἀπέστη καὶ μετήλθεν ἐπὶ τοὺς ἵππους.

4 QU | .. ADMEMORANTETIOTU | TEMAELEPHA | ΕΡΧΗΙΤΙΝΕΣ|R... MAUEREMINGRE|RoIT... CnRECUISSEELE | RADCURRUMTUNC | AIS. QUAMQUS|RISESPERIRENTUR; quidam memorant eum ... urbem ingredi ... elephantis ad currum iunctis ... H; quidam memorant eum [cum ex Lybia multos secum elephantos duxisset] urbem ingredi [voluisse] elephantis [quattuor] ad currum iunctis. [sed cum angustio[re]m portam] experirentur [equi adhibiti sunt] *Camozzi in adn.*

tiberia et Gal[ia] et Licinius et Terentius | Luculli fratres
 aediles | curules munere suo | taurorum proelium | adversus
 elephantos | dederunt. Id ante Clau[dius] aedilis in circo
 lu[dis] circensibus exhibue[rat]. Et Volaterrani se Ro[m]an-
 5 nis dediderunt an[te] occiso per seditionem | lapidibus Car-
 bone prae[torio], quem Sulla prae[fe]cerat [is Cn. Carbonis |
 frater fuit], et proscrip[ti]tos ex oppido dimiserunt, | quos
 equites a consu[libus] Claudio et Servilio | missi conciderunt.
 Iam | ante [anno superiore] | et Samnites, qui Nolae |
 10 erant, idem fecerant me[itu] obsidionis. Papius[que] Mutilus
 inde fugiens | cum ne ab uxore qui[dem] Bassia noctu
 Teani | reciperetur, quod erat | in proscriptorum nu[m]ero,
 usus est pugionis | auxilio.

Data erat et Sul[lae] provincia Gallia Cisal[pina] . . .
 15
 . . . con[di] corpus iusserat, non | comburi. Sed L. Phi-

1—3 Luculli fratres — Claudius] *cf. Plin. h. n. 8, 7, 19:*
 Romae pugnassee (sc. elephantos) Fenestella tradit primum om-
 nium in circo Claudi Pulchri aedilitate curuli, M. Antonio et
 A. Postumio coss., anno urbis 655, item post annos viginti
 Lucullorum aedilitate curuli adversus tauros. 4 Volaterrani
 se — dediderunt] *Liv. per. 89: Volaterras*, quod oppidum ad-
 huc in armis erat, **obsessum in deditioem accepit** (Sulla).

5 occiso lapidibus Carbone] *cf. Val. Max. 9, 7, 3:* Ille quo-
 que exercitus nefarie violentus, qui C. Carbonem, fratrem Car-
 bonis ter consulis, propter bella civilia dissolutam disciplinam
 militarem praefectus et rigidius astringere conatum, privavit
 vita . . . 9 Samnites idem fecerant] *Liv. per. 89: Sulla No-*
lam a Samnitibus recepit. 10 Papius Mutilus] *Liv. per.*
89: Mutilus, unus ex proscriptis, clam capite adaperto ad po-
 sticas aedes Bastiae uxoris cum accessisset, admissus non est,
 quia illum proscriptum diceret; itaque se transfodit et san-
 guine suo fores uxoris respersit. 16 non comburi] *cf. Cic.*

1 Licinius *H: DUILIUS; Lucius P* 7 DIMISERAT;
 dimiserant *Lang* 8 Iam ante [anno superiore] *Francken:*
 IAM|ANTEANNOSSUPERIORE; [iam ante anno superiore] *H;*
 iam antea, anno superiore *Camozzi* qui *H: Q. QUI;* quo-
 que, qui *P* 10 Papius *P: PAPIRIUS* 11 BASSIA; Bastia
Camozzi sec. Liv. per. 89 16 condi *P: || DI* disiecerant
H: DISICERANT

lippus | cremandum potius cen|suit, ne idem Sullae eve-
niret, quod C. Mario, cu|ius corpus milites ini|mici extrac-
tum moni|mento disiecerant. Itaque | iustitium fuit ma-
tro|naeque eum toto anno | luxerunt. In campo Ro|mae
sepultus est amplis|simo funere elatus mag|na populi fre- 5
quentia. | Cuius rogo quom ignis | esset inlatus, non me-
diocris imber est inse|cutus.

Sallusti opus no|bis occurrit, sed nos, ut | instituimus,
moras et | non urgentia omitte|mus. Nam Sallustium |
non ut historicum aiunt, | sed ut oratorem legen|dum. 10
Nam et tempora | reprehendit sua et de|licta carpit et
contiones | inserit et dat invicem | loca, montes, flumina |
et hoc genus alia, | et culpat et comparat | disserendo.

Verum <ubi> | convenerant tribuni plebis, consu|les uti

*de leg. 2, 22: . . . redditur terrae corpus — gentemque Corne-
liam usque ad memoriam nostram hac sepultura scimus esse
usam. C. Marii sitas reliquias apud Anienem dissipari iussit
Sulla victor. Quod haud scio an timens ne suo corpori possit
accidere, primus e patriciis Corneliis igni voluit cremari.*

4 In campo] *Liv. per. 90: Sulla decessit honosque ei a senatu
habitus est, ut in campo Martio sepeliretur. Accuratissime
de funere tradunt App. b. c. 1, 106 et Plut. Sull. 38. 7 imber
est insecutus] Plut. Sull. 38: τοῦ πρὸς ἐπιόντος ἐγγυθῆναι
πολὸν ὄμβρον καὶ κατασχεῖν ἄχρι νυκτός.*

10 historicum aiunt *ten Brink: HISTORICISUNT*; histori-
cum scribunt *H*; sentio *vel* scimus *Linker*; puto *Madvig*,
Schmidt, *Keil*, *Francken* 11 et delicta *P: E . . . | LICTA*
12 contiones inserit *Linker*, *Madvig*, *Keil*, *Schmidt*, *Francken*
(*cf. Iust. 37, 3, 11: contiones* directas operi suo *inserendo*):
CONT . . . | INGERIT; convitia *MP* DATINCE . . . |; dat
in censum *M*; dat praecepta *Madvig* . 13 alia *H: AMO . . . |*;
amovenda *P*; amoena *Keil* culpat *M: CULTAE*; colit *Ca-
mozzi in adn.*; culte comparat *insequenti ET omisso Jordan*
(contiones inserit et dat praecepta et loca montes flumina et
hoc genus alia explicat et comparat disserendo *Madvig*; con-
tiones inserit et adicit incerta, loca montes flumina, et hoc
genus amat et culpat et confutat disserendo *Francken*)
14 <ubi> *H*; <tunc> *Keil* convenerant *H: COGENERA*;
orare coeperant *Madvig* (*qui idem coniecit cogere coeperant*);
oraverant *Keil* tribuni plebis *M: TR · PL* .

tribuniciam *po*|testatē restituerent, | negavit prior Lepi-
*du*s, | et in contione *mag*|na pars adsensa est *dicen*|ti non
 esse utile restitui tribuniciam *potes*|tatem. Et extat oratio.
 <Et> *le*|gem frumentariam | nullo resistente *tuta*|tus est,
 5 ut annonae | quinque modii *populo da*|rentur et alia multa
pol|licebatur: exules *redu*|cere, res gestas a Sulla || <re-
 scindere>, in quorum agros | *milit*es deduxerat, *res*|tituere.

Faesulani ir|ruperunt in castella | veteranorum Sulla-
 norum. | <Hi> *compluribus* occisis agros | *eorum* reddide-
 10 runt et | <apud> *senatum* defendebant, | *quod* *volgus*

6 res gestas rescindere] *Liv. per. 90*: M. Lepidus cum *acta*
Sullae temptaret *rescindere*, bellum excitavit. *Exurp. p. 3*,
20: huius *acta* cum conatur Lepidus in suo consulatu *sub-*
vertere, contra collegam Catulum civile proelium gessit et
 victus est. 7 restituere] *Cf. App. b. c. 1, 107*: *Λέπιδος δὲ καὶ*
τοὺς Ἰταλικοὺς προσποιοῦμενος, ἔλεγεν ὅτι τὴν γῆν αὐτοῖς, ἣν
ὁ Σύλλας ἀφῆρητο, ἀποδώσει. Exurp. p. 3, 22: nam con-
 gregatis iis, in quorum possessiones novos colonos de suis mi-
 litibus Sylla victor inmisit, ac sibi coniunctis liberis proscrip-
 torum, ingentem congregavit exercitum pollicendo, si vicissent,
 se *bona patria restitutum*. *cf. etiam Liv. per. 89*: (Sulla)
 viginti septem legiones in agros captos deduxit et eos iis di-
 visit. *App. b. c. 1, 96*: *ταῖς δὲ πλείοσι (sc. πόλεσι) τοὺς ἐναντῶ*
στρατευσάμενους ἐπώκιζεν ὡς ἕξων φρούρια κατὰ τῆς Ἰταλίας,
τὴν τε γῆν αὐτῶν καὶ τὰ οἰκήματα ἐς τοὺςδε μεταφέρων διε-
μέριζεν. 10 volgus agreste] cf. Sall. fr. 46 D.: magna vis ho-
 minum convenerat.

1 Lepidus *P*: IEPIS 2 ADSENTAST; adsensast *M*
 dicenti *P*: | TI <et> *H* legem *P*: | GEM tu-
 tatus (cod.: L... | TUS) est: *cf. Liv. 34, 1*: M. et P. Iunii
 Bruti tribuni plebis legem Oppiam tuebantur; adeptus est *M*
 6 pollicebatur *M*: | EICEBATUR <rescindere> *P*
 7 agros *H*: AcRI... |; agrum *P* milites *P* in adn.:
 |... cIsS restituere *H*: SA... |.. FUERE 8 irruerunt *H*:
 IN |.. PERfUs in *H*: IO veteranorum Sullanorum *H*:
 .. | NORUMSULLANOSU 9 |.. ERIB· OCCISISAGROS |...
 OSREDDIDERUNTET |... NATUDEFENDEBANT |; et compluribus
 occisis agros suos receperunt et se senatu defendebant *H*
 (Sulla possessoribus occisis agros... *P*) 10 quod —
 coactum esset *Maurenbrecher*: |... DUINGUSAGRESTEDO |
 MACREOCOACTUM |... ES

agreste do|moque extorre eo coactum | esset. Et consules
 dato | <exercitu in> Etruriam | <profecti sunt>, ut scitum.
 Verum | Lepidus in montes redu|xit <exercitum>
 quom ar|ma eodem comportar|entur neque segnior
 Ca|tulus ubi quis | videretur contingere | pro- 5
 ficiscentem secundum | litus et lacum summo|s montes
 omisit. Incertaque | pace senatus conces|sit execrationibus
 maxi|mis ne ulla ultra arma | moverent umquam. Iam |
 urbi cum adesset Lepi|dus, legatum suum prae|misit . . .
 nam erat | natura turbulentus et inquietus 10

2 dato exercitu] *cf. Sall. fr. 1, 44 D.*: uti Lepidus et Catu-
 lus **decretis exercitibus** maturime proficiscerentur. 7 exe-
 crationibus maximis] *cf. App. b. c. 1, 107*: ἀμφω μὲν οὖν ἡ
 βουλή δείσασα ὄρκωσε μὴ πολέμῳ διακριθῆναι. 9 urbi cum
 adesset] *cf. Flor. 2, 11, 5 (ed. Halm)*: profectus in Etruriam
 arma inde et exercitum urbi admovebat. 10 turbulentus] *cf.*
Flor. l. c.: cum turbidis contionibus velut classico civitatem
 terruisset.

2 <exercitu> Camozzi in adn. <in> H <profecti
 sunt> H 3 UERs | ... DEN DUS IN SONTES | ... B [PR]AE-
 SENTES RENU | ... 4 AR | ... DEM COM PORTA ...
 | ... s URNEQ . SEGNIORCA | ... iS; quom arma eodem com-
 portarentur ... neque segnior Catulus H 5 videretur P; | ...
 ERETUR 6 | ... NTEM SECUNDUM | ... SET LACUM SUM-
 MO . . . ESOMISIT 4 INCERTA ET (loco ET legit H. Pertz
 Q.) | ... ES (legit H. Pertz CE); ... preces H CONCES-|
 SIT; CONGESSIT legit P; coniunxit H 8 ne — moverent
 H: NULLA ULTRA ARMA | MOUERE 9 adesset Lepidus Ca-
 mozzi in adn.: ADESSE | DAS PRA . | MISS ...
 10 turbulentus H: IUNI U S I NTUS inquietus P in adn.:
 III QUI ETUS

INDEX NOMINUM ET RERUM.

- Abdera**, Thraciae oppidum, a copiis Ponticis occupatum tenetur p. 26, 4
- Abella**, Campaniae oppidum, a Nolanis incenditur p. 20, 8
- *Aebutius** senator ex partibus Octavianis interficitur in pugna sub Ianiculo monte commissa p. 19, 5
- aedilis** curulis p. 32, 2 et 3
- *Aemilia**, nobilis femina, tubicinum concentu morte excitatur p. 7, 2
- *aes**; colossi Iovis ex aere facti p. 6, 5; forma agrorum in aes incisa p. 10, 3
- Africa**; Cn. Pompeius ex A. triumphat p. 31, 3
- ager** Campanus p. 9, 9; publicus p. 9, 10 et 15; a Cimbris petitur p. 12, 4; *a Sulla militibus datus p. 34, 7 et 9; forma agrorum: v. s. forma
- *Amata**, nomen Vestali inditum p. 13, 10
- ἄνιπτοι**, simulacra Castoris et Pollucis p. 2, 10
- annona** p. 34, 5
- anguis** p. 13, 4
- Antiochia**, Syriae urbs, Antiochi IV. Epiphanis regia p. 6, 2
- Antiochus** IV. Epiphanes p. 4 sqq.; Roma dimissus p. 4, 1; incertae naturae levitatisque summae p. 4, 4; Dianam ducit uxorem p. 5, 4; mortem obit p. 6, 1; opera ab eo perfecta vel inchoata p. 6, 5; pater Antiochi V. p. 10, 6
- Antiochus** V., Antiochi IV. Epiphanis filius, patris regnum accipit a senatu Romano, *vita turpiter privatur p. 10, 7
- Antonius** legatus a senatu ad Metellum mittitur, ut patriae subveniat p. 20, 1
- *anulus**, ex donis Dianae, quam Hierapoli colebant p. 5, 6
- Appius Claudius Pulcher** proelium taurorum adversus elephantos exhibet p. 32, 3.
- Aquilius (Manius)** a Mithridate rege captus pace ad Dardanum facta in libertatem vindicatur p. 27, 2
- *ara** p. 13, 5
- Arausio**; Romani exercitus a Cimbris et Teutonis devinctur p. 11 sq.
- Archelaus**, dux copiarum Pon-

- ticarum pugna ad Chaeroneam facta insulas maris Aegaei vastat p. 25, 1, apud Orchomenum fugatur p. 25, 3, parvulo navigio Chalcidem deportatur p. 26, 2, apud Aulidem pacis stipulationes facit cum Sulla p. 26, 5
- Ariarathes**, Cappadocum rex p. 30, 2
- Ariminum**, Umbriae oppidum; Marius victoriam a Servilio reportat p. 20, 9
- Ariobardianes**, Cappadocum rex (glossema marginale) p. 27, 9
- *Aristonica**, Nicomedis II. Euergetis uxor p. 29, 6 et 9
- Asia** provincia pace ad Dardanum facta a Mithridate rege Romanis reddita p. 27, 1; Sulla in Asiam transit p. 27, 10; Murena ex Asia triumphat p. 31, 8
- asturco**, nomen generis equorum p. 5, 3
- *Astures**, gens Hispaniae p. 8, 6
- Athenae**; Antiochus IV. Epiphanes Olympion exstruere instituit p. 6, 6; Sulla ex pugna Chaeroneensi eo revertitur in principes seditionis et noxios animadvertens p. 24, 3
- augurales libri** *a Ti. Graccho in provincia leguntur p. 8, 7; notant Cinnam patria expellendum esse p. 15, 4
- augures**, collegium p. 8, 7; p. 15, 2
- Aulis**; Sulla cum Archelao de pacis condicionibus convenit p. 26, 5
- *auspicia urbana** p. 9, 3; auspicium Mario in fuga oblatum p. 15, 6
- balneae publicae** ab Antiocho IV. Epiphane petitae p. 5, 1
- Bassia**, uxor Papi Mutili p. 32, 11
- Bithynia**, regnum, pace ad Dardanum facta a Mithridate rege reddita p. 27, 1; Nicomedi III. regi restituitur p. 28, 6
- Brutus (M. Iunius)**, exul, ex Hispania reversus ad Cinnam venit p. 16, 6
- Caepio (Q. Servilius)** dissidens cum Mallio consule apud Arausionem una cum consule fugatur p. 11, 8 sq.; Saturnini rogatione damnatur p. 13, 12
- *calones** ad Arausionem trucidati p. 12, 12
- *Campania** p. 9, 15
- Campanus ager** a P. Lentulo coemitur, ut publicus fiat: v. s. ager
- Campus (Martius)**, *locus comitiis consularibus habendis p. 9, 2; ibi sepelitur corpus Sullae p. 33, 4
- Capitolium** lustratur p. 13, 1.
- Cappadoces** p. 30, 2
- Carbo (C. Papirius)** praetorius Volaterrae a Sulla praefectus, a Volaterranis lapidibus occiditur p. 32, 6.
- Carbo (Cn. Papirius)**, consul, exercitui praeest auspiciis Cinnae p. 17, 5; praeterea nomen extat (glossema marginale) p. 32, 6
- carmen** ab Amata componitur p. 13, 10; v. s. augurales libri

- *Cassius (C.)** in castra Cn. Pompei Strabonis mittitur, ut exercitum suscipiat p. 22, 6 et 11
- castella** veteranorum Sullanorum p. 34, 8
- Castor**; ab eius cultu consuetudo repetitur equitum Romanorum binos equos in proelium ducendi p. 2, 5; fictus esse dicitur duos celso equos continens p. 2, 6
- castra** Caepionis et Mallii ad Arausionem p. 12, 6; Metelli p. 19, 10; Cn. Pompei Strabonis p. 22, 7; Octavii p. 23, 7; Ponticorum ad Orchomenum a Romanis capta p. 25, 6
- Catuli (Q. Lutatii)** legati a senatu ad Metellum mittuntur: v. s. Antonius; *minor consul est una cum M. Lepido p. 35, 5
- Celtiberia**; Valerius Flaccus triumphat ex C. p. 32, 1; v. etiam s. v. Hiberes
- Chalcis**, Euboeae oppidum; eo Archelaus clade ad Orchomenum accepta deportatur p. 26, 3
- Cicero (P. Cornelius)**; dies natalis adnotatur (glossema marginale) p. 14 app. crit.
- Cimbri** M. Aurelium Scaurum consularem virum capiunt p. 11, 1; ad Caepionem legatos pacem petentes mittunt p. 12, 4; exercitus Caepionis et Mallii ad Arausionem fugant p. 12, 6; adventus eorum totam quatit rem publicam p. 14, 2
- Cimbricus servus** Marium Minturnis interficere non audet p. 15, 7
- Cinna (P. Cornelius)**, patria pulsus p. 15, 4; accipit copias a Mario collectas p. 16, 4; 17, 4; ducit contra urbem p. 17, 7; legatos senatus repudiat p. 18, 6; Samnites in deditionem accipit p. 21, 2; mittit legatos ad senatum p. 21, 7; circa montes Albanos castra habet, ubi Metelli milites ad eum transfugiunt p. 23, 7; legatus mittitur ad Cinnam p. 23, 11
- circenses**, v. s. ludi
- circus** p. 32, 3
- Cisalpinga Gallia** Sullae provincia datur p. 32, 14
- civitas**; Samnites civitatem sibi et perfugis petunt p. 20, 4; dediticiis datur civitas a Romanis p. 21, 9
- classis** Archelai stipulationibus pacis ad Aulida factis a Sulla usurpatur p. 26, 10; Mithridates cum classe in Pontum proficiscitur p. 27, 9
- Claudius (C. Pulcher)**, aedilis curulis circenses ludos exhibet p. 32, 3; consul p. 32, 8
- cohors**; cohortibus turma equitum adiungitur p. 1, 7; Octavius in pugna sub Ianiculo monte commissa sex cohortes a Pompeio accipit p. 19, 2; dediticii XVI cohortes mittunt p. 21, 10
- collegium** (augurum), v. s. augures
- collossi** duo, unus Olympii, alter Capitolini Iovis sacer p. 6, 5
- columna**; columnae Olympii ab Antiocho IV. Epiphane exstructae p. 6, 8
- comisatio**; Antiochus IV. Epi-

- phanes epulis comisans intervenit p. 4, 5
- comitia** *creandis consulibus a Ti. Graccho habita p. 9, 2; Pompeius Strabo impedit, ne debelletur, antequam comitia conficerentur p. 19, 9
- concubina** p. 26, 6
- consul**; consules se devovent p. 1, 1; consules vitio creantur p. 9, 1; praeterea extat vocabulum p. 11, 8; 12, 13; 14, 1; 35, 1 et saepe
- consularis**; M. Scaurus, vir consularis p. 11, 1
- contio** a M. Lepido mortuo Sulla convocatur p. 34, 2
- Corfidii**, fratres duo p. 7, 4
- Cornelius**, eques Romanus; ad eum Socrates Chrestus devertitur p. 30, 10
- corona**; sub corona venire p. 26, 2
- Crassus (P. Licinius Lusitanicus)** in pugna sub Ianiculo monte facta ab Octavio a persequendis hostibus revocatur p. 19, 8; nomen extare videtur p. 23, 11
- crematio** Sullae corporis in campo Martio p. 33, 1; praeterea memoratur p. 7, 3; 20, 4
- cubitus**; altitudo duorum colossorum adnotatur p. 6, 5
- *Curio (C. Scribonius)** Nicomedi Bithyniae regnum restituit p. 28, 6
- cursus triumphalis** Pompei ab elephantis vectus p. 31, 6
- Cyzicena**, v. s. Hagne
- Cyziceni** persequuntur Socratem Chrestum p. 30, 9
- Cyzicus**, oppidum Phrygiae p. 29, 8; 30, 7
- Dardani**, gens Moesiae, a Sulla in Asiam transeunte in deditionem accipiuntur p. 27, 11
- Dardanus**, Asiae oppidum; Sulla et Mithridates pacem componunt p. 27, 7
- dediticii** a Sulla civitatem accipiunt p. 21, 9
- Demetrius**, Seleuci filius, regnum Antiochi IV. Epiphanis a senatu Romano petit p. 10, 8
- Denseletae**, Macedoniae gens, a Sulla in deditionem recipiuntur p. 28, 1
- *devotio** consulum et ducum Romanorum a Rutilio memoratur p. 1, 3
- Diana**, quae Hierapoli colebatur, ab Antiocho IV. Epiphane in matrimonium ducitur p. 5, 4
- Diogenes**, Archelai filius, in pugna Orchomenia primo die occiditur p. 25, 4
- Domitius (Cn.)** consul, collega P. Lentuli p. 9, 6
- Dorylaeus**, praefectus copiarum a Mithridate in Europam missarum p. 24, 9
- elephanti** *in triumpho Pompei ducti p. 31, 4 et 6; proelium contra tauros p. 32, 3
- Ephesus**, Ioniae urbs, a Sulla multatur p. 28, 4
- ἐπίφανιον** p. 3, 2
- Epiphanes**, v. s. Antiochus IV.
- epulae** Antiochi IV. Epiphanis p. 4, 4; 5, 4
- *eques Romanus** p. 30, 10; 31, 2
- *equi** pro 'equites' p. 17, 6 et 24, 8
- equites**; *turma cohortibus adiuncta p. 1, 7; a Tarquinio instituti p. 2, 3; *Valerio

- duce Ostiae urbi praesident-
tes p. 18, 5; v. etiam s. equi
- Euboea** a Socrate Chresto
petita p. 30, 10
- exercitus** p. 11, 9; 21, 11; 22,
7; 23, 10; 27, 13; 35, 2
- exules** ex Hispania reversi
ad Cinnam conflunt p. 16,
6; 21, 6
- Faesulani** irrumpunt in ca-
stella veteranorum Sullanor-
um tumultu Lepidano ex-
orto p. 34, 8
- fatales libri**, v. s. augurales
libri
- Fimbria (C. Flavius)** a Cinna
iubetur Samnites legibus,
quas postulabant, recipere
p. 21, 3; proelio devincitur
p. 24, 1; eius adventum Mi-
thridates timet p. 26, 7
- flexunt** (equites) p. 3, 1
- forma agrorum** a P. Lentulo
reciperatorum in aes incisa
ad Libertatis fixa, a Sulla
corrupta p. 10, 2
- frumentum** petitur a Cimbris,
quod serant p. 12, 4; petitur
a Sulla apud Dardanum cum
Mithridate pacem faciente
p. 27, 7
- funus** alterius Corfidii p. 7,
7; Cn. Pompei Strabonis a
populo dirutum p. 22, 12;
Sullae amplissimum p. 33, 5
- Galli** (pro 'Cimbri') ad Arau-
sionem Romanos urgentes
p. 11, 9
- Gallia**, v. s. Cisalpina Gallia;
*Valerius Flaccus ex Gallia
(sc. Transalpina) triumphat
p. 32, 1
- Gallograeci**, Galatiae incolae,
in stipulationibus pacis ad
- Aulida factis memorantur
p. 27, 1
- gladius** p. 20, 5
- Gracchus (Ti. Sempronius)**,
iterum consul p. 5, 7; *in
Hispania res gerit p. 8, 5;
epistolam ad augurum col-
legium mittit vitio creatos
esse consules p. 8, 7
- Hagne**, Nicomedis II. Euer-
getis concubina, Cyzicena,
mater Socratis Chresti
p. 29, 7
- heres**; Corfidiorum maior frater
minorem heredem instituit
p. 7, 5
- ***Hiberes**, gens Hispaniae p. 8, 6
- Hierapolis**, Ioniae oppidum
templo Dianae clarum p. 5, 3
- Hispania**; Brutus ceterique
exules inde in Italiam re-
vertuntur p. 16, 5
- Hortensius** legatus Maedos et
Dardanos fugat p. 27, 12
- Ianiculum**; arx in monte
Ianiculo posita Mario per
proditionem traditur p. 18,
8; pugna sub radicibus mon-
tis commissa p. 19, 6
- Idus** (Martiae); Cn. Pompeius
ex Asia triumphat p. 31, 3
- Italia** p. 2, 6; 14, 5
- iugera** p. 9, 14
- iumentum** p. 6, 2
- iuniores** Italia exire vetan-
tur p. 14, 3
- Iuppiter** Capitolinus, Olym-
pius p. 6, 6; eius templum
Athenis p. 6, 7; eius solium
in Capitolio p. 13, 1
- ius iurandum** Rutilius a
iunioribus exigit, ne quis
ex Italia profiscatur p. 14, 3
- iustitium** Sulla mortuo p. 33, 3

κάλλιπποι, simulacra Castoris et Pollucis p. 2, 10

***Lacedaemon**, cultu Castoris et Pollucis clara p. 2, 9

lecticula; in vulgari Pompeius Strabo effertur p. 23, 5

lectus; Pompeius Strabo aeger in lecto decumbit p. 22, 2; mortuus lecto detruditur p. 23, 1

legati senatus p. 12, 1; 20, 1 et saepe; Cimbrorum p. 12, 4

legio p. *2, 1; voluntaria Marii p. 17, 3

Lentulus (P. Cornelius) consul agrum Campanum, quem omnem privati possidebant, coemit p. 9, 4

Lepidus (M. Aemilius) consul negat utile esse Sulla mortuo tribuniciam potestatem restitui p. 34, 1; legem frumentariam tuetur p. 34, 4; multa alia pollicetur, acta Sullae rescindere conatur p. 34, 5; in Etruriam profectus tumultum movit p. 35, 3; urbi appropinquat p. 35, 9; eius mores p. 35, 10

lex frumentaria a Lepido lata p. 34, 4

Libertas; in atrio eius forma agrorum Campanorum fixa p. 10, 3

***locatio agri publici** p. 10, 1

luctus Sulla mortuo p. 33, 4

Luculli (L. Licinius, M. Terentius) fratres, aediles, proelium taurorum adversus elephantos dant p. 32, 1

ludus; ***ludi sacri** p. 13, 3; **circenses** p. 32, 4

lustratio Capitolii v. s. **Capitolium**

Macedones p. 27, 4

Macedonia vexata a Dardanis et Denseletis p. 28, 2

Maedi ab Hortensio legato fugati p. 27, 11

Maedica, Macedoniae regio p. 27, 13

Mallius (Maximus) consul una cum M. Rutilio Rufo p. 14, 1, cum Caepione ad Arausionem dissentit p. 11, 7, a Cimbris et Teutonis devincitur p. 12, 8; plebiscito e civitate eicitur p. 13, 13

Marius (C.) patria pulsus p. 15, 6; reversus p. 16, 4; Telamonem escendit p. 16, 5; legionem voluntariorum conscribit eamque Cinnae tradit p. 17, 4; Ostiensem portum occupat p. 18, 3; Ostia urbe potitur per Valerium p. 18, 4; Ianiculo potitur p. 18, 8; Servilium apud Ariminum fugat p. 20, 9; eius corpus ex monumento extractum milites disiciunt p. 33, 2

***marmor lapis**; Athenis Olympion e marmore exstructum est p. 6, 7

Mars; eius signum in Sabinis in caput devolvitur p. 13, 2

Martiae idus p. 31, 3

Martius, v. s. campus

matrona p. 12, 14; m. Romanae p. 13, 7; m. Sullam toto anno luxerunt p. 33, 4

***mensa** p. 5, 5

Metellus (Q. Caecilius Pius) consul a legatis senatus oratur, ut patriae subveniat p. 19, 10; senatum de voluntate Samnitium certiozem facit p. 20, 11; circa montes Albanos exercitum contra

- Cinnam ducit neque proelium conserit p. 23, 7; legatum ad Cinnam mittendum censet p. 23, 10
- miles Pompei** agnoscit in pugna sub Ianiculo monte facta fratrem a se necatum p. 20, 3
- milites Romani**, eorum ordines, nomina, numeri p. 2, 2; Caepionis p. 11, 11; numerus eorum, qui apud Arausionem interfecti sunt p. 12, 11; Marii et Cinnae p. 17, 4; Metelli ad Cinnam transfugientes p. 23, 8; Pontici p. 24, 6 et 25, 4; Sullae castra Ponticorum expugnantes p. 25, 6
- Milonius** senator a Cinna et Mario parti equorum praeficitur p. 17, 5; in pugna sub Ianiculo monte facta occiditur p. 19, 3
- Mithridates (Eupator)**, Pontic rex, *exercitu ad Chaeroneam fuso novas copias in Europam mittit p. 24, 6; apud Dardanum Sullam convenit condicionesque pacis cum eo componit p. 27, 8; in Pontum proficiscitur p. 27, 10; excipit Socratem Chrestum, Nicomediae regulum p. 30, 5
- modius** p. 34, 5
- monimentum Marii** p. 33, 3
- multa**; Sulla Asiae urbes multat p. 28, 5
- Murena** ex Asia triumphat (glossema marginale) p. 31, 8
- Mutilus**, v. s. Pappius
- navigium**; Archelaus in Chalcidem eo deportatur p. 26, 3
- navis**; Marius navi pervenit Telamonem p. 16, 5; navibus in portum Ostiensem subrepat p. 18, 3
- naves longae Archelai** p. 25, 2; septuaginta tectae instructae a Mithridate pace ad Dardanum facta sociis Romanorum datae p. 27, 6
- Nicomedes II. Euergetes** Nicomedi filio confertur p. 28, 8; ex concubina Hagne tollit Socratem p. 29, 7; moritur incertum an veneno p. 29, 9
- Nicomedes III. Philopator** regnum Bithyniae a Sulla recipit p. 28, 6; patri confertur p. 28, 7; Nysam Ariarathis Cappadocum regis filiam uxorem ducit p. 30, 2; Socratem fratrem expellit p. 30, 9
- Nola** a Samnitibus occupata p. 32, 9
- Nolani** bello Mariano Abellam incedunt p. 20, 8
- *Nonae Octobres**; pr. Non. Oct. pugna ad Arausionem commissa est p. 12, 11
- Nysa**, Ariarathis regis Cappadocum filia, Nicomedis III. uxor p. 30, 2; regem contra fratrem incitavisse dicitur p. 30, 4
- Octaviani**, milites Octavii consulis p. 19, 4; 22, 1
- Octavius (Cn.)** consul a Pompeio Strabone in pugna sub Ianiculo monte facta sex cohortes accipit p. 19, 2; a Pompeio ultra progredi vetitus est p. 19, 7; celatur a Pompeio de consiliis clam cum Cinna sociatis p. 21, 9
- Olympion**, aedes Iovis Athe-

- nis e marmore lapide exstructa p. 6, 7
- Oppius (Q.)** a Mithridate captus, pace ad Dardanum facta in libertatem vindicatur p. 27, 2
- Orchomenia pugna** inter Sullam et Ponticos Archelao duce commissa p. 25, 3
- Ostia urbs** a Mario per proditionem capta p. 18, 4
- Ostiensis portus** a Mario occupatus p. 18, 3
- Paphlagonia**, pace ad Dardanum facta a Mithridate Romanis reddita p. 27, 1; a Sulla per Curionem regno Bithyniae adiecta p. 28, 7
- Papirius**, v. s. Carbo
- Papius Mutilus** ab uxore Bassia Teani non recipitur, quod in proscriptorum numero erat, mortem sibi consciscit p. 32, 10
- patres** tumentur dignitatem antiquam populi Romani p. 21, 2, cadaver Pompei Strabonis tegunt p. 23, 3
- *Perseus**, rex Macedonum p. 4, 3
- pestilentia** vastat Pompei Strabonis exercitum p. 21, 11
- Philippi**, oppidum Macedoniae a Romanis captum p. 26, 4
- Philippus (L. Marcius)** consul corpus Sullae cremandum censet p. 32, 16
- Philopator**, v. s. Nicomedes III. plebiscitum p. 13, 13
- Pollux**; eius simulacrum, v. s. Castor
- Pomerium** urbis Romae, finis auspicio- rum urbanorum, a Ti. Graccho non servatus p. 9, 2
- pompa**; Antiochus IV. Epiphanes pompam agit p. 5, 2
- Pompeiani**, milites Pompei Strabonis p. 19, 2; eo mortuo ab Octavio accipiuntur p. 23, 6
- Pompeius (Cn. Magnus)** pro praetore ex Africa triumphat p. 31, 1; dies natalis adnotatur (glossema marginale) p. 14 app. crit.
- Pompeius (Cn. Strabo)**, dubia voluntate bello Mariano, Cinnae occurrere cunctatur p. 18, 1; proelium committit cum Sertorio p. 18, 6; Octavio in pugna sub Ianiculo monte facta sex legiones subsidio mittit p. 19, 2; vetat Octavium adversarios persequi p. 19, 7; cum Cinna consilia sociat p. 21, 5 et 8; morbo implicatur p. 22, 2; fulmine adflatur p. 22, 3; paulo post mortem obit p. 22, 11; corpus per caenum trahitur p. 23, 1; patres et tribuni multitudinem reprimunt p. 23, 3
- Pontici**, milites Mithridatis, cum Dorylao praefecto in Europam mittuntur p. 24, 6; ad Orchomenum fugantur p. 25, 3
- Pontus**, regnum Mithridatis p. 27, 10
- *possessio** agri Campani p. 9, 13
- *praefectus** p. 24, 9
- praetorius** p. 32, 6
- praetor urbanus** p. 9, 8
- propraetor**; Pompeius pro praetore triumphat p. 31, 3
- proscripti** Sullani p. 32, 7 et 12; 34, 6

- provincia;** Gallia Cisalpina Sullae datur p. 32, 14
- pugio;** Papius Mutilus pugionis auxilio usus est p. 32, 13
- quadrigae falcatae** a Mithridate in Europam missae p. 24, 9
- *recognitio agri Campani** p. 10, 2
- Rhodanus** flumen a Caepione traiectus p. 11, 10
- rogatio** L. Saturnini p. 13, 13
- rogus;** *Aemilia nobilis femina rogo imponitur p. 7, 3; miles Pompei fratri, qui pugna ad Ianiculum commissa ceciderat, rogam exstruit p. 20, 4; Sullae rogam p. 33, 6
- Roma;** Antiochus IV. Epiphanes inde dimittitur p. 4, 1; a Demetrio, Seleuci filio, patria praedicatur p. 10, 10; Socrates Chrestus regni ex petendi causa eo venit p. 30, 6; in campo Romae Sulla sepultus est p. 33, 4
- Rutilius (P. Rufus),** *rerum scriptor p. 1, 1; 12, 12; consul et collega Mallii clade a Romanis ad Arausionem accepta res providet p. 14, 1
- Sabini,** gens Italiae; prodigia inde nuntiantur p. 13, 2
- sacrificium;** matronae eodem somnio monitae sacrificant p. 13, 9
- *sacrilegium** ab Antiocho IV. Hierapoli commissum p. 6, 4
- Sallustius,** rerum scriptor, non ut historicus, sed ut orator legendus p. 33, 8
- saltatio;** Antiochus IV. nudus saltat p. 5, 1
- Samnites** a Cinna per Flavium Fimbriam copiis suis iunguntur abnuente senatu civitatem, quam petebant p. 20, 12; qui Nolae sunt, se dedunt Romanis p. 32, 9
- Saturninus (L. Apuleius);** eius rogatio, ex qua Cn. Caepio damnatur p. 13, 13
- Scaurus (M. Aurelius),** vir consularis, a Cimbris captus interficitur p. 11, 1
- *Scipio (P. Cornelius);** eius villa p. 9, 4
- securis;** principes Ephesiorum a Sulla securi necantur p. 28, 3
- σειραι (equi),** in simulacris Castoris et Pollucis p. 2, 8
- senator** p. 19, 5
- senatus Romanus;** P. Lentulo permittit, ut agrum Campanum coemat p. 9, 8; a Demetrio, Seleuci filio, parens nominatur p. 10, 12; mittit legatos ad Mallium et Caepionem p. 12, 1; *Pompeium Strabonem iubet rem publicam adiuvare p. 18, 1; legatos ad Metellum mittit p. 20, 1; Samnitibus civitatem abnuat p. 20, 11; aversatur Cinnae causam p. 20, 6; vetat consules arma movere p. 35, 7; v. et. s. patres
- Sertorius (Q.)** Mariano bello exercitui praest auspiciis Cinnae p. 17, 5; cum Pompeio Strabone confligit p. 18, 6; in pugna sub Ianiculo monte facta milites Milonio duci subsidio mittit p. 19, 4
- Servilius** apud Ariminum a Mario fugatur p. 20, 9; consul p. 32, 8

- servus**, v. s. Cimbricus; Mithridates Ariobardianem ut servum respuit (glossema marginale) p. 27, 10
- sestertius**; ad funus erogantur decies p. 7, 7; P. Lentulus filiae dotem dat sestertia XXV p. 10, 5; matronae decem HS sacris praestant p. 13, 8
- sideratio** Cn. Pompei Strabonis p. 22, 3
- Socrates Chrestus**, filius Nicomedis II. Energetis eiusque concubinae Hagnae p. 39, 1 et 7; a patre Cyzicum ablegatur p. 29, 8; a partibus Mithridatis regis Ponti stetisse videtur p. 30, 5; a fratre regno expulsus Romam proficiscitur ad regnum expetendum p. 30, 6; infecta re Cyzicum redit p. 30, 7; fratrem fugiens Euboeam venit p. 30, 10; apud Cornelium quendam, equitem Romanum, devertitur p. 30, 10; in Bithyniam reversus regnum fratris executus esse videtur p. 28, 9
- socius**; socii populi Romani p. 27, 6 et 11
- solium** Iovis Capitolini p. 13, 1
- *Spartiatæ artifices**, simulacra Castoris et Pollucis fingentes p. 2, 10
- spolia**; miles Pompei pugna sub Ianiculo monte facta fratrem spoliatur p. 20, 3
- stipendium** petitur a Sulla apud Dardanum cum Mithridate pacem faciente p. 27, 7
- *suburanus populus** funus Pompei diruit p. 22, 12
- Sulla (L. Cornelius)** ex pugna ad Chaeroneam facta Athenas redit p. 24, 3; in noxios animadvertit p. 24, 4; apud Orchomenum Ponticos fugatur p. 25, 3; cum Archelao, ad Aulida pacis condiciones stipulatur p. 26, 5; in Maedicam exercitum ducit transiens in Asiam p. 27, 12; Dardanos et Denseletas in deditioem accipit p. 28, 1; apud Dardanum cum Mithridate rege pacem componit p. 27, 8; in Ephesios aliasque Asiae civitates animadvertit p. 28, 4; accipit provinciam Galliam Cisalpinam p. 32, 14; in campo Martio eius corpus crematur p. 33, 6; res ab eo gestae a Lepido rescinduntur p. 34, 6; agrorum forma ad Libertatis fixa ab eo corrupta est p. 10, 4
- Sullani**, milites Sullae, apud Orchomenum Ponticos fugant p. 25, 3; veterani a Sulla agros accipiunt, a Faesulanis eorum castella invaduntur p. 34, 8
- Sybillina carmina**, v. s. augurales libri
- symphonia**; Antiochus IV. Epiphanes ad symphoniam nudus saltat p. 5, 1
- tabernaculum**, templum auspicii habendis p. 9, 4; tentorium Pompei Strabonis fulmine dissipatum p. 22, 4
- *talentum**; Nicomedes II. Energetes Socratem Chrestum cum matre Hagne et quintigentis talentis Cyzicum ablegat p. 29, 8
- Tarquinius (L. Priscus)** rex equites Romanos ita instituit, ut priores equites binos

- equos in proelium ducerent
p. 2, 3
- taurus**; proelium taurorum
p. 32, 2
- Teanum**, oppidum Campaniae
p. 32, 12
- *Telamon**, oppidum Etruriae
ad mare situm; eo Marius
ex Africa reversus escendit
p. 16, 5
- tempestas** vexat castra Pompei
Strabonis p. 22, 3
- testamentum** Corfidii maioris
p. 7, 5
- Therampnae**, oppidum Laco-
niae fano Castoris et Pollu-
cis sacrum p. 2, 7
- Tiberis flumen** p. 19, 2
- tribuni plebis**; sex carmine
Sybillae notati una cum
Cinna patria expelluntur
p. 15, 4; tribuni plebis Sulla
mortuo flagitant, ut tri-
bunitia potestas restituatur
p. 33, 14
- tribunicia potestas**; negat
Lepidus utile esse eam a
Sulla sublatam restitui p. 34, 1
- *triumphalis porta**; Pompeio
curru ab elephantis vecto
urbem intrante angustior est
p. 31, 7
- *triumphus** Cn. Pompei Magni
p. 31, 3; Murenæ et Valerii
Flacci p. 31, 8
- tubicines**; Aemilia femina
eorum concentu morte ex-
citatur p. 7, 3; apud aram
concinunt p. 13, 6
- *turma** equitum cohortibus
adiuncta p. 1, 7
- unguentum**; Antiochus IV.
Epiphanes perfusus unguen-
tis saltat p. 5, 2
- Valerius Flaccus (C.)** trium-
phat ex Gallia et Celtiberia
(glossema marginale) p. 31, 8
- Valerius Flaccus (L.)** prae-
fectus equitum, qui Ostiae
praesidebant, tradit Mario
urbem p. 18, 5
- *vasa** Dianae sacra ab An-
tiocho IV. Epipahne Hiera-
poli auferuntur p. 5, 5
- venenum**; Nicomedes II. Euer-
getes moritur, incertum an
veneno p. 29, 9
- *vestis**; patres cadaver Cn.
Pompei Strabonis superiectis
tegunt vestibus p. 23, 5;
Sulla ad Dardanum postulat,
ut rex Mithridates vestem
daret p. 27, 7
- veterani** Sullani; eorum ca-
stella a Faesulanis invadun-
tur p. 34, 8
- *vexillum**; milites Metelli
totis vexillis salutant et re-
salutantur p. 23, 8
- Volaterrani** se Romanis de-
dunt p. 32, 4.

INDEX MEMORABILIIUM VERBORUM.

- cum non multo **abesset** p. 12, 8
illam **ablegat** Cyzicum p. 29, 8
abnuit p. 21, 1
corpus in fluvium **abreptum**
p. 6, 3
a Sertorii bello **abstinuit**
p. 18, 6
de mensis **abstulit** p. 5, 6
acceptis sex cohortibus p. 18,
2; **accipit** in deditionem
p. 20, 10; ut exercitum **ac-**
ciperet p. 22, 7; Nisam,
Ariarathis Cappadocum re-
gis filiam, **acceptit** p. 30, 3
in pugna **acerrima** p. 1, 2
ad symphoniam nudus saltare
p. 4, 5
addit p. 25, 1
neque **adduci** potuit, ut p. 12, 7
diem **adesse** p. 22, 10; urbi
cum **adesset** p. 35, 6; ***ad-**
fuere p. 22, 9
adflatus fulmine p. 22, 3
eique ***adiecit** Paphlagoniam
p. 28, 7
***adiunctam** cohortibus tur-
mam equitum p. 1, 6
***adiutum** ire p. 18, 2
satis habeo illius fani **admo-**
nuisse p. 2, 9; **admonitus**
p. 31, 1
ut postero die ***adorti sint**
p. 12, 6
magna pars **adsensa** est p. 34, 2
adtribuit p. 10, 7
adulescentes p. 22, 10
***adulescentulo** p. 30, 12
metus **adventantium** Cimbro-
rum p. 14, 2
Fimbriae **adventum** timebat
p. 26, 7
adversariorum p. 19, 5
aedes p. 6, 8
aetate maiorem p. 10, 10
pompan ***agebat** p. 5, 3; **ege-**
rat in Asturibus p. 8, 5
agitaverat bellum indicere
Romanis p. 4, 2
fratrem **agnovit** p. 20, 4
volgus **agreste** p. 35, 1
***ait** p. 7, 6; **aiunt** p. 33, 10
alias p. 15, 2
aliquot dies p. 22, 5
aliquotiens p. 13, 9
multos beneficiis **alliciebat**
p. 29, 4
amisso exercitu p. 11, 6;
***amissa** matre p. 29, 10
exercitu **ampliato** p. 11, 9
amplius XXV milia p. 26, 1;
amplissimo funere p. 33, 5
incertum **an** veneno p. 29, 9;
morbo **an** dolo p. 30, 2

- in noxios **animadvertit** p. 24, 4
 Spartiatæ artifices quidam
 ἀνίπλους fingeant p. 2, 10
apertum p. 15, 7
apparuerunt p. 13, 4 et 7;
 apparuit p. 22, 11
appellati flexuntes a genere
 p. 3, 1
arma p. 35, 8
asellum p. 16, 1
atque p. *2, 2; *7, 1; *16, 3
 praeiudicium belli **attulit**
 p. 20, 7
auctores p. 1, 8
***auget** p. 24, 7
 ne legatis quidem **auscultare**
 dignatus est p. 12, 3
***auspicari** p. 9, 1
 se **auxilium** laturum p. 11,
 12; usus est pugionis **auxilio**
 p. 32, 13
avaritia p. *23, 3; 30, 8
aversari omnes exules p. 21, 6

barbarus p. 15, 7
beatos egenes faciebat p. 29, 4
bellum indicere p. 4, 2; con-
 siliium **belli** gerendi p. 12, 1;
 a Sertorii **bello** abstinuit
 p. 18, 6; **bello**, quod inter
 Pompeium et Sertorium erat
 p. 20, 2; praeiudicium **belli**
 civilis p. 20, 6; ad **bellum**
 contra fratrem incitavisse
 p. 30, 4
beneficiis p. 29, 4
benigne p. 30, 11
bona p. 21, 1

cadaver p. 23, 4
***caedem** p. 30, 8
 dignam caelo poenam p. 23, 2
caenum p. 23, 1
caesis hostibus p. 28, 2
***calamitate** p. 24, 7
 ad consilium in commune **ca-**
- piendum** p. 1, 6; M. Aurelium
 Scaurum **ceperunt** p. 12, 2;
***capti** Marii iussu iugulati
 sunt p. 19, 1; potuit **capi**
 Ianiculum p. 19, 6; castra
capiunt p. 25, 6; amplius
 XXV milia **capiunt** p. 26, 1;
captis Philippis p. 26, 4
 omnis **captivos** dimitteret
 p. 27, 3
delicta **carpit** p. 33, 11
 erat auspiciium et superiore
 casu Mario oblatum p. 15,
 16; praeiudicium belli civi-
 lis **casus** hic attulit p. 20, 6
 aversari Cinnae **causam** p. 21,
 7; **causis** cognitis p. 28, 4
***cecidere** p. 19, 4
 duos **celsos** p. 2, 6
***cenatus** p. 5, 5
 de pace legatum mitti ***censet**
 p. 23, 11; **censuit** p. 33, 1
ceteri p. 16, 6; 19, 3; **ceteros**
 p. 27, 3
chartulae p. 8, 1
 obiectis ***cibariis** p. 16, 1
circiter p. 16, 4; 25, 1
 ultro **citroque** p. 18, 7
belli **civillis** p. 20, 6
civitas p. 20, 13; 21, 9; omni
 ex ***civitate** p. 24, 6; civi-
 tates pecunia multat p. 28,
 4; e **civitate** eiectus p. 13, 3
clamore p. 23, 8
clarus p. 9, 7
coëmeret p. 9, 10; ***coëmit**
 p. 9, 14
cognitionibus p. 8, 1
 quibus **cognitis** p. 21, 2; cau-
 sis **cognitis** p. 28, 4
 quod vulgus eo **coactum** esset
 p. 35, 1
 cum mille circiter numero **col-**
 lectis p. 16, 4; quæ interea
 collegerat p. 25, 2
collega p. 14, 1

- colloquium** p. 26, 5; 28, 1
columnas p. 6, 8
comburi p. 32, 16
comis p. 28, 7
***comisans** p. 4, 5
comitia p. 9, 2; ne ante de-
bellaretur quam **comitia**
conficerentur p. 19, 9
 filiam sibi ***commendasse** p. 7,
8; cum se oppressum **com-**
mendaret p. 17, 3
***commisso** cum Fimbria proe-
lio p. 23, 13
***commodaret** rei publicae
p. 9, 12
 matrone mente **commota**
p. 12, 14
consilium in **commune** capien-
dum p. 1, 6
communicare cum eo consi-
lium p. 11, 12; cum Metello
***communicat** p. 23, 12
***comparat** p. 33, 13
 non ***comparuit** p. 6, 3
 calamitate ***comperta** p. 24, 7
 quom arma eodem **comporta-**
rentur p. 35, 4
 carmen in deos **compositum**
p. 13, 10; is **compositis**
p. 27, 8
 tubicinum **concentu** p. 7, 3
concesserunt pretia consti-
tueret p. 9, 10; **concessit**
p. 35, 7
 hostium multitudinem **conci-**
dunt p. 26, 1; quos equites
concederunt p. 32, 8
concilium p. 12, 2
 cum tubicines **concinerent**
p. 13, 4; pueri **concinuerunt**
p. 13, 11
***conclavi** p. 15, 7
 ut **concordes** essent p. 12, 2
concurrere p. 13, 5
condi corpus iusserat, non
comburi p. 32, 16
condicionibus p. 27, 11
comitia conficerentur p. 19, 9
 exules ad eum ***confluxerunt**
p. 16, 6
 legionem **conseripsit** p. 17, 4
 omnibus ***consentientibus**
p. 23, 2
consilium in commune capien-
dum p. 1, 6; cum Cinna **con-**
silia sociare p. 21, 8
constabat p. 15, 3
 castra **constituta** p. 12, 7
***consuetudinem** in Italiam
venisse p. 2, 5
 senatus per Metelli legatus
consultus p. 20, 11
***contenderet** ad habenda co-
mitia p. 9, 2
contentus p. 22, 9; 29, 5
 quam tubicines **conticuissent**
p. 13, 6
 quem duos celsos dicebant
***continere** p. 2, 6; in operi-
bus se **continebant** p. 25, 5
contingere p. 35, 5
contiones p. 33, 12; in **con-**
tionem p. 34, 2
contumeliose p. 12, 5
***convalescit** p. 22, 8
 eo **convenerant** p. 12, 9; ubi
convenerant tribuni plebis
p. 33, 14; se de **conventis**
nihil novaturum p. 26, 8
 quos imperator ***convocaverat**
p. 1, 6
corde nostro noscere p. 8, 3
corpus p. 6, 1; 32, 16; 33, 2
 quam Sulla postea **corruptit**
p. 10, 4; quos **corruerat**
p. 20, 10
 L. Philippus **cremandum** po-
tius censuit p. 33, 1
culmen tabernaculi p. 22, 4
***culpat** p. 33, 13

cultu Castoris p. 2, 5; deformis habitu et **cultu** p. 17, 1
currum p. 31, 6

Cinnae ***dedit** milites p. 17, 4; nisi civitas **daretur** p. 21, 1; sepulturae **datum** p. 23, 6; Sulla **dat** invicem loca, montes p. 33, 12; proelium adversus elephantos **dede-**
runt p. 32, 3; **dato** (exercitu) p. 35, 2

ne ante **debellaretur** p. 19, 8
debuisset p. 9, 1

rex insulis omnibus **decaderet** p. 27, 1

cum Pompeius in lecto **decumberet** p. 22, 2

duos colossos ex aere ***dedicaverat** p. 6, 6

Romanis **deditus** p. 28, 8; se Romanis **dediderunt** p. 32, 5
 accipit in **deditionem** p. 20, 11; in **deditionem** recepit p. 28, 2

ad mare **deducerent** p. 16, 3; in agros milites **deduxerat** p. 34, 7

apud senatum **defenderent** p. 34, 10

deformis habitu p. 17, 1

equo **deiectum** p. 11, 2

maxima pars exercitus **deleta** est p. 12, 9

***delicta** p. 33, 11

denegarat p. 10, 9

denuo p. 13, 1

deperirent p. 22, 2

parvulo navigio Chalcidem **de-**
portatur p. 26, 3

depulsis p. 8, 5

derepente p. 13, 7

desiverunt p. 13, 6; **desine-**
bat p. 21, 5

desperata pace p. 12, 5

destitit p. 23, 1

lecto ***detrusum** p. 23, 1

devertitur p. 30, 11

devictus p. 24, 1

signum in caput **devolutum** p. 13, 2

semet etiam ***devoverant** p. 1, 3
 quem duos celsos **dicebant** continere p. 2, 6; inhibitus **dicitur** p. 4, 3; maxima pars adsensa est **dicenti** non esse utile p. 34, 2

***diem** adesse p. 20, 10

dignam caelo poenam p. 23, 2

auscultare **dignatus** est p. 12, 3

dignitatem antiquam P. R. p. 21, 1

regii **dilabuntur** p. 26, 4

a fratre ait se **dimissum** p. 7,

6; omnis captivos **dimitteret**

p. 27, 4; proscriptos ex op-

pido **dimiserunt** p. 32, 7

funus populus **diruit** p. 22, 12

ut scelera **disceret** p. 30, 14

corpus **disiecerant** p. 33, 3

disserendo p. 33, 13

culmen tabernaculi **dissipatum**

p. 22, 4

agrum inter privatos **divisum**

p. 9, 15

se esse **doctum** scripsit p. 8, 7

dolo p. 30, 2

e deae **donis** p. 5, 7

abstulit in **dotem** p. 5, 5

***dubia** voluntate p. 18, 1

in proelium **ducerent** p. 2, 5;

Dianam ***ducere** uxorem

p. 5, 4; copias contra Cin-

nam **duxerat** p. 23, 7; **ducit**

uxorem p. 29, 10

dum spoliat hostem p. 20, 3;

dum iusta persolvit p. 20, 4;

dum ille convalescit p. 22,

7; **dum** de condicionibus

disceptatur p. 27, 10

effugere p. 11, 5

egentēs p. 29, 4
 egressus p. 16, 1
 e civitate eiectus p. 13, 3
 in lecticula vulgari elatum
 p. 23, 6; amplissimo funere
 elatus p. 33, 5
 ἐπίπλιον p. 3, 2
 epulis p. 4, 5; epulas p. 5, 4
 ergo p. 8, 5; 16, 4
 Pompeius se erigit p. 22, 9
 decies funeri suo erogaretur
 p. 7, 7
 evaserat p. 16, 3
 ne idem Sullae eveniret, quod
 C. Mario p. 33, 1
 *excepto anulo p. 5, 6; excepti
 Macedones p. 27, 4; excep-
 tus a rege p. 30, 5; benigne
 *exceptus p. 30, 11
 tubicinum concentu mire ex-
 citatam p. 7, 3
 senatus concessit execratio-
 nibus maximis p. 35, 7
 ius iurandum exegit p. 14, 4
 regnum exequabatur p. 29, 2
 ut fidem exerceret p. 29, 1
 exercitus in priore fortuna
 p. 29, 2
 id exhibuerat p. 32, 4
 *existimavi p. 7, 11; existi-
 mat Rutilius Rufus p. 12, 12
 poenas expendit p. 6, 4; poe-
 nam expendisse p. 23, 3
 Romam ad regnum expeten-
 dum frustra profectus p. 30, 6
 Olympion *exstruere institu-
 erat p. 6, 7; exstructo rogo
 p. 20, 4
 extat oratio p. 34, 3
 exterritis subito iumentis
 p. 6, 2
 vulgus agreste domoque ex-
 torre p. 35, 1
 corpus extractum monumento
 p. 33, 2

fabula p. 7, 4
 quadrigas falcatas p. 24, 9
 nec fefellit vir aequus p. 9, 11
 se auxilium laturum esse
 p. 11, 12
 *ferocius p. 25, 5
 fides p. 27, 5; 28, 9
 formam agrorum ad Libertatis
 fixam p. 10, 3
 fingebant p. 2, 10
 flexuntes p. 3, 1
 florentem victoriis p. 17, 2
 flumina p. 33, 12
 fluvium p. 6, 3
 forte p. 16, 1
 satis exercitus in priore for-
 tuna p. 29, 2
 hostem in pugna acerrima
 *fregerant p. 1, 2
 amplissimo funere elatus ma-
 gnapopuli frequentia p. 33, 5
 frustra p. 18, 7; 30, 6
 Marius Servilium apud Ari-
 minum fugat p. 20, 10; fu-
 gati Pontici p. 25, 3; Mae-
 dos et Dardanos Hortensius
 legatus fugaverat p. 27, 12
 de conclavi fugiens p. 15, 7;
 inde fugiens p. 32, 11
 fulmine adflatus p. 22, 3
 tantis honoribus functus erat
 p. 11, 4
 ludi sacri futuri erant p. 13, 3
 appellati flexuntes a genere
 p. 3, 1; in Asturibus, genere
 feroci p. 8, 6; dat invicem
 flumina et hoc genus alia
 p. 33, 13
 consilium belli gerendi p. 13,
 1; res gestas a Sulla p. 34, 6
 cum apud milites gloriatus
 esset p. 11, 11
 gratia P. R. reconciliata
 p. 27, 9

- cum ad ***habenda** comitia con-
tenderet p. 9, 2
deformis **habitu** p. 17, 1
heredem instituerat p. 7, 5;
frater ***heres** mortuus est
p. 7, 9
Sallustium ut **historicum** le-
gendum p. 33, 10
nequissimum ***hominem** p. 23, 3
- rogo quom **ignis** esset inlato
p. 33, 6
ignobilis quidam p. 20, 4
non mediocris **imber** est in-
secutus p. 33, 7
imperator p. 1, 5
aedes diu **imperfecta** perman-
serat p. 6, 9
impetrare non potuit p. 12, 10
***impetu** suppressi p. 25, 4;
impetus factus p. 25, 5
feminam rogo **impositam** p. 7,
3; conditiones **impositae**
p. 26, 6
ut Crassum revocaret **impulit**
p. 19, 8
abstulit ***in** dotem p. 5, 6;
signum **in** caput devolutum
p. 13, 2; carmen **in** deos com-
positum p. 13, 10; **in** navem
(reciperent) p. 14, 6
oppidum **incenderunt** p. 20, 9
incertae naturae p. 4, 4; **in-**
certum an veneno p. 29, 9;
incerta pace p. 35, 7
formam agrorum in aes **inci-**
sam p. 10, 3
ad bellum contra fratrem **in-**
citavisse p. 30, 4
ut exercitu amisso **incolumis**
esset p. 11, 7
locum **indicasse** p. 7, 8; **indi-**
cabo p. 26, 8
bellum ***indicere** p. 4, 2; **in-**
dicto (pretio) p. 10, 1
- nihil **indignum** viro Romano
p. 11, 3
exercitum in Maedicam **indu-**
xerat p. 27, 13
infeliciter devictus p. 24, 1
quom **ingrederetur** pomerium
p. 9, 4; cum urbem **ingre-**
deretur p. 31, 5
***inhibitus** p. 4, 3
quasi oppressum ab **inimicis**
p. 17, 3; milites **inimici**
p. 33, 2
quom ignis esset **inlatus** p. 33, 6
se hostibus **inmisit** p. 1, 5
hostium multitudinem **innu-**
merabilem concidunt p. 26, 1
oppida **inpacata** p. 28, 5
multa **inprecatas** p. 20, 5
inquietus p. 35, 10
insequentibus Cyzicenis p. 30,
9; imber est **insecutus** p. 33, 7
contiones **inserit** p. 33, 12
fides **insignis** fuerat p. 27, 5
quos Tarquinius ita ***instituit**
p. 2, 4; Olympion exstruere
***instituerat** p. 6, 7; heredem
***instituerat** p. 7, 5; ut **in-**
stituimus p. 33, 8
ceteris epulas ***instruentibus**
p. 5, 4; naves tectae **in-**
structae p. 27, 6
***interea** p. 25, 2
interfectus est p. 11, 4
mora ***interiecta** est p. 18, 2;
nulla mora ***interiecta**
p. 23, 13
***interim** p. 21, 5
epulis ***intervenire** p. 4, 5
morsibus multos **invadere** p. 13,
6; ut magistratum ipse **in-**
vaderet p. 19, 9
***invicem** p. 33, 12
invidiose p. 29, 1
ivit in Hiberes p. 8, 6; rem
publicam adiutum vellet **ire**
p. 18, 2

- *irruerunt** in castella p. 34, 8
item p. 17, 5; 27, 1 et 2
 Graccho **iterum** consule p. 5, 7
iugulati sunt p. 19, 1
iumentis p. 6, 2
 copiis **iunctis** p. 11, 9; ut exercitum **iungeret** p. 12, 8; copiis suis **iunxit** p. 21, 4; elephantis ad currum **iunctis** p. 31, 6
iusserat p. 32, 16
 Marii ***iussu** p. 19, 1
iusta persolvit p. 24, 5
 rem publicam **iuvit** p. 9, 8; rem publicam **iuvarent** p. 12, 3

καλλιπρους p. 2, 10

 nec quisquam omnium ab **la-
 crimis** potuit temperare p. 20, 7
lacum p. 35, 6
 e **lapide** marmoreo p. 6, 7
 occiso **lapidibus** Carbone p. 32, 5
lectoque testamento revixit p. 7, 5; **legeret** p. 8, 7; Salustium non ut historicum **legendum** p. 33, 10
 quem ex Aristonica **legitimum** procrearat p. 29, 6
levitatis summae p. 4, 5
liberi p. 27, 5
litteris supplicibus p. 11, 8
 secundum ***litus** p. 35, 6
loca p. 33, 12
 non **longe** a Mallii castris p. 12, 6
lustratum est denuo Capitolium p. 13, 1
 eum matronae toto anno **luserunt** p. 33, 4

magistratum ipse invaderet p. 19, 9

maior frater p. 7, 4 et 6; aetate **maiorem** esse p. 10, 10
***mala** p. 4, 4
***maligne** p. 28, 9
 si rex pacem **mallet** p. 26, 6
***mansisset** p. 18, 4
mansuetior p. 28, 7
matrona p. 12, 14; **matronae** p. 13, 8
 non **mediocris** imber p. 33, 6
 cuius paulo ante **memini** p. 6, 1
***memorat** consules atque duces p. 1, 1; **memorant** p. 31, 4
memoriae tradere p. 8, 3
mente commota p. 12, 14; **mentes** mutavit p. 20, 7
metus adventantium Cimbrorum p. 14, 2; **metu** p. 32, 10
 ne ulli **minorem** XXXV annorum in navem (reciperent) p. 14, 6
***mirabilia** p. 7, 1; 7, 11
***mire** p. 7, 3
 perpauca bonis magna **miserat** mala p. 4, 4
 legatis, quos senatus **miserat** p. 12, 2; **legati missi sunt** p. 18, 7; subsidio **miserat** p. 19, 4; **legati** a Cinna ***missi** p. 21, 7; cohortes **miserunt** p. 21, 11; in castra est **missus** p. 22, 7 **legatum** ***mitti** p. 23, 11; **mittit** p. 24, 9; equites **missi** p. 32, 8
moderatione usus est p. 9, 12
modii p. 34, 5
montes p. 33, 12; *35, 3 et 6
***mora** p. 18, 2; 23, 13; **moras** p. 33, 9
morbo p. 30, 2
morsibus multos invadere p. 13, 5
mortuum p. 22, 12; sene **mortuo** p. 29, 9; cum **mortua** esset p. 30, 1
 ne arma **moverent** p. 35, 8

- pecunia **multat** p. 28, 5
 repressa **multitudine** p. 23, 4;
multitudinem innumerabi-
 lem p. 25, 6
 cum non **multo** abesset p. 12, 8
munere suo p. 32, 2
munifice p. 30, 5
- nam** (= δέ) p. 6, 7; 11, 2
 incertae ***naturae** p. 4, 4; erat
natura turbulentus p. 35, 10
 et **nec** ipsis petentibus p. 12,
 5; **neque** p. 24, 1
***necatis** p. 1, 4; violentius
necatis reliquis p. 24, 4;
 securi **necat** p. 28, 4
 per ***nefas** p. 28, 9
negabant p. 20, 12; **negavit**
 p. 34, 1
nequissimum hominem p. 23, 3
 Aemiliam **nobilem** feminam
 p. 7, 2; aedes **nobilissima**
 p. 6, 8; **nobilissimi** pueri
 p. 13, 10
 una eademque **nocte** p. 13, 8;
 ad **noctem** p. 18, 4; **noctu**
 p. *6, 1; 25, 4; 32, 11
 de **nominibus** legionum atque
 militum p. 2, 1; Socratem
nomine p. 29, 7; Chrestus
 etiam quasi meliore **nomine**
 ab eodem vocatus p. 30, 6
nominabant p. 1, 8
 corde **noscere** p. 8, 3; floren-
 tem victoriis ***norant** p. 17, 2
notari carmine p. 15, 3
 re **nova** p. 23, 9; ***novis** p. 24, 7
 se de conventis nihil **nova-**
torum p. 26, 9
noxios p. 24, 4
 de **numeris** legionum atque
 militum p. 2, 1; columnas
 aliquot **numero** p. 6, 8; cum
 mille circiter **numero** col-
 lectis p. 16, 4; ***numero** cir-
 citer decem milia p. 25, 1;
 quorum non parvus **nume-**
rus erat p. 27, 3; erat in pro-
 scriptorum **numero** p. 32, 12
 frater ***mortuus** nuntiatus
 p. 7, 10; signum devolutum
nuntiatur p. 13, 2
 ad quem Pompeius ***nuntium**
 p. 22, 8
- *obiectis** cibariis p. 16, 1
 mira tabe ***obiit** p. 22, 12
 auspiciam superiore casu Mario
oblatum p. 15, 6
 metu **obsidionis** p. 32, 10
 Milonius **occiditur** p. 18, 3;
 multis **occisis** p. 19, 1; pau-
 cos **occidit** p. 20, 10; ***oc-**
ciscus p. 24, 1; Archelai filius
occisus p. 25, 4; **occisa**
 sorore p. 30, 9; **occiso** Car-
 bone p. 32, 5; compluribus
occisis p. 34, 9
 Sallusti opus nobis **occurrit**
 p. 33, 8
 plurimi auctores **omittebant**
 p. 1, 8; de equitibus non
omitam p. 2, 3; multa mira-
 bilia ***omitenda** existimavi;
 non fuit **omitendum** p. 9,
 7; **omittemus** p. 33, 9; mon-
 tes **omisit** p. 35, 7
 se noctu in ***operibus** conti-
 nebant p. 25, 5
opplendae sunt chartulae p. 8, 1
 cum se quasi **oppressum** com-
 mendaret p. 17, 3
opus fuit nostro corde no-
 scere p. 8, 3
 missi per **oras** Italiae p. 14, 5
 cum Caepionem **orasset** p. 11,
 8; **oraverat**, ut p. 16, 2;
oraverant p. 20, 2
oratio p. 34, 3
oratorem p. 33, 10
 de **ordinibus** legionum atque
 militum p. 2, 1; **ordine** p. 26, 8

orta tempestate p. 22, 3
 spem vitae ostendit p. 22, 4
 otium p. 15, 4

palam recitare p. 15, 3; palam
 pugnavit p. 18, 6

senatum parentem esse p. 10, 12
 equorum *pars p. 17, 6; ex
 Octavianis partibus p. 22, 1

paruit p. 26, 7

parvulo navigio p. 26, 2

non parvus numerus p. 27, 3
 progredi passus non fuit p. 19, 7
 perpaucis bonis p. 4, 3; pau-
 cos p. 20, 10

paulo post p. 10, 7; paulo
 ante p. 5, 7

perfidiae p. 23, 2; perfidia
 p. 28, 9

perfusus unguentis p. 5, 2

*perit p. 6, 1; periisse p. 12, 12
 permanserat p. 6, 9

permisit agrum Campanum
 coëmeret p. 9, 8

iusta persolvit p. 20, 5

navi pervenit ad Cinnam p. 16, 5

balneas petere p. 5, 1; eum
 petisse p. 7, 6; Demetrio
 petenti denegarat p. 10, 9;

ipsis petentibus p. 11, 5;

agros petentes p. 12, 4;

aquam petere p. 16, 2; *pe-

teret p. 23, 12

placuit palam recitare p. 15, 3

*plorantibus p. 7, 1

*poenas tanti sacrilegii expen-

dit p. 6, 4; poenam et

perfidiae et avaritiae expen-

disse p. 23, 2

polliciti multa milia militum

p. 21, 10; *pollicebatur

p. 34, 6

corpus eius cum Antiochiam

portaretur p. 6, 2

portus p. 14, 5; in portum

p. 18, 3

possessores p. 9, 10

possidebant p. 9, 9

*postea p. 4, 2; 10, 4

postero die p. 12, 6

legibus, quas postulabant
 p. 21, 3

setabernaculum posuisse p. 9, 4

Ostia urbe potitur p. 18, 5;

Ianiculo potitur p. 18, 8

potius p. 33, 1

idem sibi *praecipitatus p. 16,

2; illi *praecipit, ut p. 17, 6

cum ille se puerulum Romam

venisse — praedicaret

p. 10, 11

*praedicto loco p. 7, 8; missi,

qui praedicerent p. 14, 5;

praedixerat se de conventis

nihil novaturum p. 26, 9

praefecit eum Sertorio et Pa-

pirio p. 17, 5; quem Sulla

praefecerat p. 32, 6

*praedictum belli p. 20, 6

legatum praemisit p. 35, 9

recognitioni praepositus

p. 10, 2

equites praesidebant p. 18, 5;

regii, qui Abderae praesi-

debant p. 26, 4

decem HS sacris praestite-

runt p. 13, 9; frumentum

praestaret p. 27, 7

pretia constitueret p. 9, 11

pridie Nonas Octobres p. 12, 11

principes seditionis p. 24, 3;

principes belli p. 28, 4

privati p. 9, 9; inter privatos

p. 9, 15

*prioris equites p. 2, 4

vita privatus est p. 10, 8

quem legitimum procrearat

p. 29, 6

in proelium ducerent p. 2, 4;

proelium adversus elephan-

tos dederunt p. 32, 20

- ne quis extra Italiam quoquam
proficisceretur p. 14, 4;
 Telamonem **profectus** p. 16,
 5; in Pontum **proficiscitur**
 p. 27, 10; Romam frustra
profectus p. 30, 7; **profi-**
ciscentem p. 35, 5
 Octavium **progredi** passus non
 fuit p. 19, 7; Nolani **pro-**
gressi p. 20, 8
 nam redire ad regem pudor
prohibuerat p. 30, 8
 castra in **propinquo** erant
 p. 19, 10
***protinus** p. 24, 3
 vasa e sacro **protulit** p. 5, 5
publice p. 5, 1; agrum Cam-
 panum coëmeret, ut **publi-**
cus fieret p. 9, 10; pecunia
***publica** p. 9, 14
pudor p. 30, 8
***puerulum** p. 10, 10
 in pugna acerrima p. 1, 2
pugnavit p. 18, 6
 tribunis patria **pulsis** p. 15, 4
 cum se Cinna superiorem **pu-**
taret p. 18, 8

quasi p. 7, 4; 12, 14; 17, 3;
 30, 5
 cum metus civitatem **quateret**
 p. 14, 3
quia p. 22, 6
 scio, **quod** p. 2, 9
quom p. *9, 4; 33, 6; 35, 4
quoquam p. 14, 4

ratus p. 16, 2
 senatus iussum **recepit** p. 18,
 1; legibus, quas postulabant,
 eos **recepit** p. 21, 3; ut le-
 gati tuto **reciperentur** p. 21,
 8; in deditionem **recepit**
 p. 28, 2; **reciperetur** Teani
 p. 32, 13

reciperavit p. 10, 2
 palam **recitare** p. 15, 3
***recognitioni** praepositus
 p. 10, 2
 gratia P. R. **reconciliata** p. 27, 9
 nisi bona **redderentur** p. 21,
 1; legatos **redderet** p. 27, 2;
 ut uxores et liberi **redde-**
rentur p. 27, 5; agros **red-**
diderunt p. 34, 9
 oppida inpacata **redigit** in
 suam potestatem p. 28, 5
redisse p. 7, 2; Cyzicum **redit**
 p. 30, 7; **redire** p. 30, 7
 Metellus exercitum **reducit**
 p. 23, 10; **reduxit** (exercitum)
 p. 35, 3; exules ***reducere**
 p. 34, 6
refert p. 30, 4
refugit p. 31, 1
regii p. 26, 4
regnavit p. 4, 2
 quo **regresso** p. 23, 11
 quot **reliqui** fuerunt p. 12, 10;
reliquos accipit in dedi-
 tionem p. 20, 10; necatis
reliquis p. 24, 5; **reliqua**
 classe p. 27, 8
 apertum **reliquisset** p. 15, 7
repente p. 22, 8; 23, 8
***repentino** p. 7, 9
 aurum **reperitum** p. 7, 9
 tempora **reprehendit** p. 33, 11
repressa multitudine p. 23, 4
resalutantur p. 23, 9
 Nicomedi regnum Bithyniae
restituit p. 28, 6; uti tribu-
 niciam potestatem **restitue-**
rent p. 34, 1; **restitui** tri-
 buniciam potestatem p. 34, 3
resisterent p. 11, 9; nullo **re-**
sistente p. 34, 4
reversus p. 24, 3
revixit p. 7, 6
revocaret p. 19, 8
rursus p. 25, 3

sacrificatum aliquotiens p. 13, 9
 poenas tanti ***sacrilegii** p. 6, 4
 vasa e **sacro** protulit p. 5, 5;
 ludi ***sacri** p. 13, 3; **sacris**
 decem \overline{HS} praestiterunt
 p. 13, 9

saltare p. 5, 1
exercitum salutant p. 23, 9
***sanari** p. 22, 6
satis (habeo) p. 2, 8; 8, 2; **satis**
 exercitus p. 29, 2; **satis** be-
 nigne p. 30, 11

scelera p. 30, 12
perfidia scelestia p. 28, 9
scitum p. 35, 2
securitatem p. 15, 5
sedit in solio p. 12, 14
principes seditionis p. 24, 3;
 occiso per **seditionem** Car-
 bone p. 32, 5

segnior p. 35, 4
σειραιους equos p. 2, 8
sene p. 29, 8
sepulturae datum p. 23, 6
sepultus est p. 33, 5
frumentum, quod sererent
 p. 12, 5

copiis iunctis simul et exer-
 citu ampliato p. 11, 9; **simul**
 rem publicam iuvarent p. 12,
 2; insequentibus Philopatore
simul et Cyzicenis p. 30, 9

se **simulabat** Hierapoli Dia-
 nam ducere uxorem p. 5, 3
simulacra p. 2, 7

cum Cinna consilia **sociabat**
 p. 21, 8
regis sorte p. 4, 3

solio p. 12, 14
 eodem **somnio** monitae p. 13, 8
sororem p. 29, 10
 nec spem vitae **ostendit** p. 22, 4
 dum **spoliat** hostem p. 20, 3
 nisi quod illa **suasissent** p. 15,
 1; **suasit** tamen, ut p. 21, 7;

avaritia caedem suadente
 p. 30, 8

subito p. 6, 2
legatos submovit p. 12, 5;
 ceteri ***submoventur** p. 19, 3
subrepserat Marius navibus
 in portum p. 28, 3

subsidio miserat p. 19, 3
 ut patriae **subveniret** p. 20, 2
 Cinnae ***successum** hoc est
 p. 17, 7; **filius succedit** p. 29, 9
supererat rei publicae p. 14, 1
 in **superioribus** libris p. 2, 2;
superiore casu p. 15, 6; cum
 se Cinna **superiorem** puta-
 ret p. 18, 8

***superiectis** vestibus p. 23, 4
litteris supplicibus p. 11, 8;
supplicem se omnibus com-
 mendaret p. 17, 2
 nec se tradere **sustinuit** p. 11, 6

mira *tabe obiit p. 22, 12
tandem p. 26, 7
tantundem p. 8, 2
consilia Octavio *tegebat p. 21,
 9; **naves tectae** p. 27, 6
possessionem *temperaret p. 9,
 13; nec quisquam omnium
 a lacrimis potuit **temperare**
 p. 20, 8

orta **tempestate** p. 22, 3
tempora p. 33, 11
territus p. 11, 7; 23, 9
timenti consuli p. 11, 11; **ti-**
mebatur p. 19, 10; **adventum**
timebat p. 26, 7

tollit ex concubina alterum,
 Socratem nomine p. 29, 6
 memoriae **tradere** p. 8, 3; Mi-
 lonio **traditur** equorum pars
 p. 17, 6; ***tradit** p. 23, 5;
 classem **traderet** p. 26, 10
Pompeianos in sua castra **tra-**
ducit p. 23, 7
 per caenum **trahere** p. 23, 1

cum Rhodanum **traiecisset**
p. 11, 10; gladio se **traiecit**
p. 20, 5

***transit** Tiberim p. 19, 2; in
Asiam ad colloquium **trans-**
iret p. 28, 1

tranquillum otium p. 15, 4
triumphavit p. 31, 3 et 8
dignitatem antiquam P. R. **tu-**
entibus patribus p. 21, 2

turbulentus p. 35, 10
vita ***turpiter** privatus est
p. 10, 8

legem frumentariam ***tutatus**
est p. 34, 4

tuto p. 21, 8

ultra p. 19, 7; 35, 8

ultra citroque p. 18, 7

praetori **urbano** p. 9, 8; finis
urbanorum auspicio-
rum p. 9, 3

urgens p. 23, 12; **urgentia**
p. 33, 9

usquam p. 13, 7

cum ad noctem **usque** man-
sisset p. 18, 4

usu p. 8, 2

moderatione **usus** est p. 9, 12;
usus est pugionis auxilio
p. 32, 13

uxores et liberi p. 27, 5; so-
rorem patris ducit **uxorem**
p. 29, 10

perfidia **vacaret** p. 28, 9

Pompeius minus **validus** p. 22, 2

pestilentia **vastatus** exercitus
p. 21, 11; **vastabat** p. 25, 3

consuetudinem in Italiam **ve-**
nisse p. 2, 5; Romam **venisse**
p. 10, 10; ad urbem **veniret**
p. 17, 6; qui se negabant in
pacem **venturos** p. 20, 13;
Euboeam **venit** p. 30, 10

veneno p. 29, 9

sub corona **venierunt** p. 26, 2

verecundia p. 11, 6

vero p. 9, 3

verum p. 2, 3; 10, 6; 25, 4; 33,
14; 35, 3

***vestibus** p. 23, 5

socios **vexabant** p. 27, 12; Ma-
cedoniam **vexabant** p. 28, 2

victoria p. 11, 7

videt asellum aquam petere

p. 16, 1; cum deformis habitu
et cultu ab iis **videretur**

p. 17, 1; quae deserta **vide-**
retur p. 17, 7; cum senatum
videret aversari omnes exu-

les p. 21, 6; sanari **videba-**
tur p. 22, 6; **vidisse** p. 31, 5

spem **vitae** p. 22, 4

huic **vivo** p. 30, 1

vocabant p. 3, 2; **vocatus** in
concilium p. 11, 2; Chrestus
etiam meliore nomine **vo-**
catus p. 30, 6

vocitati p. 11, 1

pacem **volentes** p. 12, 4

volgus p. 34, 10

dubia **voluntate** p. 18, 1; de

voluntate Samnitium p. 20, 12

in lecticula **vulgari** p. 23, 5.

LL

L7115F

323976

Author Licinianus, Gaius Granianus

Title Grani Liciniani quae supersunt; rec. Flemisch.

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

